

ร่าง

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทร
ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา จังหวัดยะลา
และนราธิวาส

โดย นายภานุมาศ จันทรสุวรรณ และคณะ

กุมภาพันธ์ 2547

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทรในเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา จังหวัดยะลา และ
นราธิวาส

คณะผู้วิจัย สังกัด

1. นายภานุมาศ จันทรสุวรรณ องค์การพิพิธภัณฑวัตถุวิทยา
ศาสตร์แห่งชาติ
2. นางสาวศิริพร ทองอารีย์ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์
ป่า และพันธุ์พืช

สนับสนุนโดยโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษา
นโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย
(โครงการ BRT)

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งร่วมจัดตั้งโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ รหัสโครงการ BRT R_145012 ขอขอบคุณ อาจารย์จารุจินต์ นฤตะภักดิ์ อาจารย์สุมน มาสุธน Professor C.C. Berg ที่คอยให้คำปรึกษา และช่วยเหลือในการตรวจความถูกต้องในการจำแนกชนิดไม้สกุลไทร คุณสุนทร โต๊ะดำ และหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา – บาลา ที่คอยอำนวยความสะดวกในการเข้าทำวิจัยในพื้นที่ คุณณรงค์ คุณขุนทด และเจ้าหน้าที่หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อาจารย์ กิตติเชษฐ์ ศรีดิษฐ์ หอพรรณไม้ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่อำนวยความสะดวกในการตรวจตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิง เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่อำนวยความสะดวกในการค้นเอกสารอ้างอิง ขอขอบคุณ คุณสุทธิรักษ์ หนองแก้ว คุณอมร ประจักษ์จิตร คุณสุทธินี้ เหลาแดง คุณสุชิน ทรัพย์มี คุณสุวิทย์ สุวรรณพงษ์ รวมถึงคณะเจ้าหน้าที่สถานีวิจัยสัตว์ป่า ป่าพรุ – ป่าฮาลา บาลา และคณะเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา – บาลา ดำรงจระเข้นายแดนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ รวมถึง เจ้าและ ลิง ที่ช่วยป็นเก็บตัวอย่างพรรณไม้

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา – บาลา จังหวัดยะลาและนราธิวาส

ภานุมาศ จันทรสุวรรณ¹ และศิริพร ทองอารีย์²

¹ กองวิจัยธรรมชาติวิทยา องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี 12120

² สถานีวิจัยสัตว์ป่า ฮาลา – บาลา อ. เวียง จ. นราธิวาส 96160

การศึกษาด้านความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา – บาลา มีเป้าหมายหลักก็เพื่อสำรวจหาชนิดไม้สกุลไทรในพื้นที่แห่งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และสัตว์ป่า โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างตามแนวสำรวจที่กำหนดไว้ 5 เส้นทาง ซึ่งครอบคลุมทุกสภาพพื้นที่ และเฝ้าสังเกตดูชนิดสัตว์ที่เข้ามากินผลไทรเป็นอาหาร จากการศึกษาสำรวจพบไม้สกุลไทร 60 ชนิด และสัตว์ป่าไม่น้อยกว่า 52 ชนิด ที่กินผลไทรเป็นอาหาร ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 20 ชนิด และนก 32 ชนิด นอกจากสัตว์ป่าแล้ว พบว่ามนุษย์ยังได้นำยอดอ่อนและหน่วยผลของไม้สกุลไทรมากินเป็นอาหารไม่น้อยกว่า 4 ชนิด

Species Diversity of Ficus L. in Hala – Bala Wildlife Sanctuary, Yala and Narathiwat Provinces

B. Chantarasuwan¹ and S. Thong-aree²

¹ Natural History Museum, National Science Museum, Klong Laung, Patumthani 12120,

² Hala – Bala Wildlife Research Station, Weang, Narathiwat 96160

An intensive study of the species diversity of figs was done in Hala – Bala Wildlife Sanctuary. The aim was to investigate the species richness of figs in the area and to determine their beneficial values for local humans and wildlife. By survey and specimen collection along 5 transect lines, which were designed to cover all important habitat types, the utilization of figs by wildlife species and humans was able to be observed and recorded in the field. There were altogether 60 fig species and about 20 mammal and 32 bird species, came to visit them at fruiting time. Concerning human use, only 4 fig species, whose tender shoots and sweet fruit were used, were found to be of importance to humans.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา – บาลา จังหวัดยะลาและนราธิวาส

การศึกษาด้านความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา – บาลา มีเป้าหมายหลักก็เพื่อต้องการทราบถึงจำนวนชนิด ประโยชน์ และช่วงเวลาการออกหน่วยผลของไม้สกุลไทร โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างในส่วนป่าบาลาและพื้นที่บริเวณใกล้เคียงจำนวน 5 แนวสำรวจ ระยะทางแนวละ 10 ก.ม. สำรวจและเก็บตัวอย่างตามเส้นทางที่กำหนดไว้เดือนละ 1 ครั้ง จำแนกชนิดไทร โดยตรวจเทียบกับผลงานของ Corner (1959,1965) King (1969) Ridley (1924) และตรวจเทียบกับตัวอย่างในหอพรรณไม้ต่างๆ

จากการดำเนินการศึกษาเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 เดือน พบมีไม้สกุลไทร 60 ชนิด แยกเป็น 4 สกุลย่อย *Urostigma* (Gasp.) Miq. 24 ชนิด *Pharmacosycea* Miq. 3 ชนิด *Sycomorus* (Gasp.) Miq. 1 ชนิด และ *Ficus* L. 32 ชนิด เป็นชนิดใหม่ของประเทศไทย (new record) 7 ชนิด มีสัตว์ป่ากินหน่วยผลไม้สกุลไทรเป็นอาหาร 52 ชนิด เป็นเลี้ยงลูกด้วยนม 20 ชนิด นก 32 ชนิด และมนุษย์นำไม้สกุลไทร 5 ชนิด มาใช้ประโยชน์ในรูปอาหารและเป็นยาสมุนไพร

จากผลการศึกษาที่ได้สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาพรรณพฤกษชาติแห่งประเทศไทย และผู้ที่สนใจศึกษาทางอนุกรมวิธานไม้สกุลไทร การจัดการแหล่งอาหารสัตว์ป่า และข้อมูลสำหรับการพัฒนาพืชอาหารและสมุนไพรสำหรับมนุษย์

Species Diversity of *Ficus* L. in Hala – Bala Wildlife Sanctuary, Yala and Narathiwat Provincied

The species diversity of figs (*Ficus*) species in Hala – Bala Wildlife Sanctuary was thoroughly studied with the aims to reveal the native species richness, local utilization by both wildlife and human, and their natural phenology. Five transect lines were set up in Bala forest and its neighbouring areas ; each extending to 10 km long. Monthly survey works were conducted to collect data and specimens. The specific identification followed largely the monumental works of Corner (1959, 1965), King (1969) and Ridley (1924) and collected materials were also compared to the labelled materials in many herbaria.

As seen from the 12 – month survey result, as high as 60 *Ficus* species were accumulated ; they can be divided into 4 subgenera ; *Urostigma* (Gasp.) Miq. with 24

species ; *Pharmcosycea* Miq. with 3 species ; *Sycomorus* (Gasp.) Miq. with only one species ; and *Ficus* L. with 32 species. Of which 7 were found to be new records for Thailand. The 52 wildlife species came to utilize the native figs as staple food ; 32 are frugivorous birds and 20 are mammals. Concerning the human uses, 5 fig species were found to be of beneficial roles to local natives as food and medicinal herbs.

Obtained information from this study can be used as a baseline data for the study of the flora of Thailand, and should be of prime interests to other scientists who wishing to know more about the taxonomy of fig trees. Some can be also applied for the management of food sources for wildlife and for the development of our food and medicines.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก.
บทคัดย่อ	ข.
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค., ง.
สารบัญ	จ.
สารบัญตาราง	ฉ.
สารบัญภาพ	ช.
บทนำ	1
วัตถุประสงค์	1
การตรวจเอกสาร	2
วิธีการดำเนินงาน	6
ผลการศึกษา	10
สรุป	64
วิจารณ์ผล	65
เอกสารอ้างอิง	68
ภาคผนวก	71

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 รายชื่อไม้สกุลไทรแบ่งตามสกุลย่อย	10
ตารางที่ 2 รายชื่อไม้สกุลไทรที่จัดเป็นพืชชนิดใหม่ของประเทศแบ่งตามสกุลย่อย	38
ตารางที่ 3 วิสัยและสภาพพื้นที่ที่ไม้สกุลไทรแต่ละชนิดขึ้นอยู่ รวมถึงจำนวนต้นที่พบในแนวสำรวจ และค่าความหนาแน่น	42
ตารางที่ 4 ชนิดไม้สกุลไทรที่นำมาเป็นอาหาร	47
ตารางที่ 5 ชนิดไม้สกุลไทรที่นำมาใช้เป็นสมุนไพร	48
ตารางที่ 6 ชนิดไม้สกุลไทรที่นำมาใช้เป็นไม้ประดับในบริเวณเขตบริการของสวนราชการที่อยู่ในพื้นที่ ป่าบาลา	48
ตารางที่ 7 ชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินหน่วยผลไม้สกุลไทรเป็นอาหาร	49
ตารางที่ 8 ชนิดนกที่กินหน่วยผลไทรเป็นอาหาร	53
ตารางที่ 9 จำนวนชนิดไม้สกุลไทรทั้งหมดที่พบในป่าบาลา	64
ตารางที่ 10 จำนวนชนิดสัตว์ที่กินหน่วยผลไม้สกุลไทรเป็นอาหาร	64
ตารางภาคผนวกที่ 1 ตารางบันทึกข้อมูลด้านชีพลักษณ์พรรณไม้	71
ตารางภาคผนวกที่ 2 บัญชีหมายเลขตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บจากป่าบาลา	71
ตารางภาคผนวกที่ 3 ช่วงเดือนที่ไม้สกุลไทรออกหน่วยผล	75
ตารางภาคผนวกที่ 4 ช่วงเวลาการออกหน่วยผลของ <i>F. dubia</i> Wall. ex King	80

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	แผนที่แสดงเส้นทางสำรวจและเก็บข้อมูล ทั้ง 5 เส้นทาง ในป่าบาลา	9
ภาพที่ 2	แผนภูมิแท่งแสดงถึงจำนวนชนิดไม้สกุลไทรที่ออกหน่วยผลในแต่ละ ช่วงเดือนแยกตามสกุลย่อย	62
ภาพที่ 3	แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนต้นที่ออกหน่วยผลในช่วงเดือนต่างๆ ของ <i>F. dubia</i> Wall. ex Miq.	63
ภาพที่ 4	ตัวอย่างภาพถ่ายไม้สกุลไทรชนิดต่างๆ	67

บทนำ

การศึกษาด้านความหลากหลายของพรรณไม้สกุลไทรในประเทศไทยยังมีน้อยมาก นักพฤกษศาสตร์หลายท่านได้มีการเก็บตัวอย่างไว้พอสมควรแต่มิได้ตีพิมพ์เป็นรายงานแต่อย่างใด ส่วนใหญ่มักพบตีพิมพ์ปะปนกับพรรณไม้อื่นเช่น หนังสือต้นไม้เมืองเหนือ(ไซมอน และคณะ 2543) มีพรรณไม้สกุลไทร 27 ชนิด

ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา - บาลา ได้มีการศึกษาด้านความหลากหลายของพรรณไม้อยู่หลายโครงการด้วยกัน ขวลิต (2543) ได้รายงานการศึกษาคความหลากหลายของพรรณไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา และได้ตีพิมพ์หนังสือ พันธุ์ไม้ในป่าฮาลา - บาลา แต่ยังมีได้กล่าวถึงความหลากหลายของไม้สกุลไทร ในส่วนของพื้นที่ใกล้เคียงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา พบว่ามีการศึกษาพรรณไม้ป่าพรุโดยโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ รายงานพบพรรณไม้สกุลไทร 8 ชนิด ในหนังสือพรรณไม้ป่าพรุ จังหวัดนราธิวาส Ridley (1924) รายงานใน The Flora of The Malay Peninsula เล่มที่ 3 มีไม้สกุลไทร 80 ชนิด

จากอดีตจนปัจจุบันการศึกษาด้านความหลากหลายของพรรณไม้สกุลไทรในประเทศไทยถือว่ายังมีอยู่น้อยมากทั้งที่ไม้สกุลนี้มีประโยชน์มากมายทั้งที่เป็นอาหารของทั้งมนุษย์และสัตว์ป่า สมุนไพรหรือเป็นไม้ประดับที่สามารถพัฒนาให้มีคุณค่าทางการค้าได้ จึงจัดได้ว่าพรรณไม้สกุลนี้มีความสำคัญมากแต่ข้อมูลยังมีน้อยมาก จึงสมควรจะต้องศึกษาเรื่องความหลากหลายของพรรณไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านสัตว์ป่าในพื้นที่และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทางอนุกรมวิธาน รวมถึงเป็นข้อมูลในการจัดทำหนังสือพรรณพฤกษชาติแห่งประเทศไทย (Flora of Thailand) อีกทั้งเป็นประโยชน์ในด้านอื่นๆต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความหลากหลายชนิดของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา
2. เพื่อศึกษาถึงประโยชน์ของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา
3. เพื่อศึกษาสีลักษณะของไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา

การตรวจเอกสาร

ความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity) Smitinand (1995) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การผันแปรของสิ่งมีชีวิตและนิเวศวิทยาที่ซับซ้อน และ Bisby (1995) ได้ให้นิยามของความหลากหลายทางชีวภาพว่า หมายถึง ความแปรผันในระหว่างหน่วยของสิ่งมีชีวิตจากแหล่งกำเนิดทั้งหมดและระบบนิเวศซึ่งหน่วยของสิ่งมีชีวิตเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย ซึ่งจะรวมถึงความหลากหลายภายในชนิด ระหว่างชนิดและความหลากหลายภายในระบบนิเวศ แต่ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ มาตรา 2 วรรคแรก ได้บัญญัติความหมายของคำว่า ความหลากหลายทางชีวภาพ ว่า หมายถึง ความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตจากแหล่งอันประกอบด้วยระบบนิเวศบนบก ระบบนิเวศทางทะเล และระบบนิเวศทางน้ำอื่นๆ ตลอดจนความซับซ้อนทางนิเวศของระบบนั้น รวมถึงความหลากหลายภายในชนิดพันธุ์ และความหลากหลายของระบบนิเวศ (ชุมเจตน์, 2539)

ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นความผันแปรของสิ่งมีชีวิตที่ชี้ให้เห็นว่าในพื้นที่นั้นๆ จะมีจำนวนชนิด ปริมาณ ที่มากน้อยเพียงใด World Conservation Monitoring Centre (1992) Primack (1993) Smitinand (1995) สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (2539) และจเร (2539) ได้แยกระดับของความหลากหลายทางชีวภาพ ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ความหลากหลายระดับพันธุกรรม (genetic diversity)
2. ความหลากหลายระดับชนิดพันธุ์ (species diversity)
3. ความหลากหลายระดับสังคมหรือระบบนิเวศ (community or ecosystem diversity)

ความหลากหลายระดับชนิดพันธุ์เป็นความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตบนโลก โดย Primack (1993) ได้ให้นิยามของคำว่า ชนิด หรือ species ว่า สามารถกล่าวได้ 2 แนวทาง คือ

1. ความหมายทางสัณฐานวิทยา (morphological concept) หมายถึง กลุ่มของสิ่งมีชีวิตซึ่งมีลักษณะทางสัณฐานวิทยา (morphology) สรีรวิทยา (physiology) หรือชีวเคมี (biochemistry) ที่ปรากฏออกมาแตกต่างจากสิ่งมีชีวิตกลุ่มอื่นๆ ในลักษณะต่างๆ
2. ความหมายทางชีววิทยา (biological concept) หมายถึง กลุ่มของสิ่งมีชีวิตซึ่งมีศักยภาพที่จะผสมพันธุ์และให้กำเนิดลูกหลานในระหว่างพวกเดียวกันเองและไม่สามารถที่จะผสมพันธุ์และให้กำเนิดลูกหลานกับสิ่งมีชีวิตกลุ่มอื่นได้

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตชีวภูมิศาสตร์ Indo – Malayan region ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศจึงเป็นแหล่งรวมของกลุ่มพรรณพฤกษชาติ 3 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคอินเดีย – พม่า (Indo-Burmese elements) กลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคอินโดจีน (Indo – Chinese elements) และกลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคมาเลเซีย (Malesian elements) พรรณพืชของประเทศไทยทางภาคเหนือหลายชนิดเป็นของกลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคอินเดีย – พม่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาค

ตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงใต้หลายชนิด เป็นของกลุ่มพรรณพฤกษชาติภาคอินโดจีน ส่วนทางภาคใต้หลายชนิดเป็นของกลุ่มพรรณพฤกษชาติภูมิภาคมาเลย์เซียน (ธวัชชัย, 2532)

การศึกษาพรรณพฤกษชาติในประเทศไทยมีมานานแล้ว ประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2233 ช่วงแรกจะเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาสำรวจและเก็บตัวอย่างและได้นำตัวอย่างที่เก็บได้ไปยังประเทศของตน จนกระทั่งหลังปี พ.ศ. 2443 ที่คนไทยเริ่มศึกษาและเก็บรวบรวมพรรณพฤกษชาติของประเทศไทย จนกระทั่งถึงปัจจุบันพบพรรณพืชที่มีท่อลำเลียงในกลุ่มพืชมีเมล็ด (seed plants) ประมาณ 245 วงศ์ 1,763 สกุล 9,002 ชนิด และเป็นพืชไร้เมล็ดจำพวกเฟิน (pteridophytes) ประมาณ 620 ชนิด ซึ่งคาดว่าเมื่อมีการสำรวจทางพฤกษศาสตร์และศึกษาทบทวนเพิ่มเติม จำนวนพืชที่มีท่อลำเลียงจะเพิ่มจำนวนขึ้นประมาณไม่ต่ำกว่า 10,000 ชนิด (จารุพันธุ์, 2532 ; ธวัชชัย, 2532)

บุคคลแรกที่ริเริ่ม การศึกษาทางอนุกรมวิธานพรรณไม้สกุลไทรคือ Carolus Linnaeus ศึกษา และได้ตีพิมพ์ในหนังสือ Species Plantarum เขียนบรรยายลักษณะไม้สกุลไทรไว้ 7 ชนิด ในจำนวนนี้พบเป็นไม้ประจำถิ่นอินเดีย 4 ชนิด และภายหลังจากนั้นมีอีกหลายท่านที่ทำการศึกษาจนกระทั่งถึงปัจจุบันพบพรรณไม้ในสกุลนี้ทั่วโลกประมาณ 1000 ชนิด ในประเทศไทยจากการตรวจสอบเอกสารคาดว่าไม่น้อยกว่า 80 ชนิด Corner (1965) รายงานใน Check-list of *Ficus* in Asia and Australasia with Keys to Identification ใน The Gardens' Bulletin Singapore พบว่ามีพรรณไม้สกุลไทรที่เขตการกระจายอยู่ในประเทศไทยประมาณ 80 ชนิด

ลักษณะของไม้สกุลไทร Condit (1947) , Corner (1959), Hutchinson (1968) , King (1969) , Kurz (1974) กล่าวถึงลักษณะของพืชสกุลนี้ ว่า ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น ไม้ใบพัดรอบไม้อื่นและไม้พุ่ม ส่วนน้อยที่เป็นไม้เลื้อย บางชนิดมีรากออกจากลำต้นหรือกิ่งและย้อยลงสู่พื้นดินเป็นจำนวนมาก เปลือกต้นเรียบและเกลี้ยง สีเทา น้ำตาลอ่อน หรือน้ำตาลเข้ม มีช่องอากาศ (lenticel) กระจายทั่วเปลือก ทุกส่วนของพืชมีน้ำยางขาวขุ่น เนื้อไม้อ่อนไม่ทนทานแต่บางชนิดเนื้อไม้เหนียวสามารถนำมาใช้แกะสลักได้ มีหูใบหุ้มตายอดอ่อนซึ่งส่วนมากจะมี 2 อัน มักหลุดร่วงง่าย

ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับวนรอบกิ่งหรือแบบตรงข้าม แผ่นใบเหนียวหนาคัลลายแผ่นหนังหรือบาง คัลลายแผ่นกระดาก แผ่นใบส่วนมากมีดมมาตร ฐานใบแหลม เรียวแหลม รูปไข่ พุ่มน เว้า หรือเบี้ยว ขอบใบเรียบ หยัก เว้าเป็นแฉกลึก หรือบิดเป็นคลื่น ปลายใบ แหลม เรียวแหลม เป็นหางแหลม พุ่มน ผิวใบ เกลี้ยง มีขนคาย หรือมีขนนุ่ม ส่วนใหญ่มีต่อม cystolite และที่ฐานใบมักมีเส้นใบจรดกัน 3 เส้น บางชนิดมีข้อต่อระหว่างแผ่นใบกับก้านใบ

ช่อดอกมีลักษณะคล้ายผล มีหรือไม่มีก้านช่อดอก มีใบประดับ 2-3 อัน ออกเดี่ยวๆหรือเป็นคู่ที่ง่ามใบ หรือออกเป็นกลุ่มที่ข้างกิ่งหรือลำต้น บางชนิดช่อดอกเกิดบนก้านที่เป็นช่อยาวทอดลงบนพื้นดิน ช่อดอกของไม้สกุลนี้เรียก หน่วยผล (syconium หรือ fig) ซึ่งเกิดจากการพัฒนาตัวของฐานรองช่อดอก (receptacle) เจริญแผ่ใบหุ้มกลุ่มดอกทั้งหมดไว้ภายในและมีช่องเปิดด้านบนเรียก ostiole หรือ

orifice ที่ช่องเปิดปกคลุมด้วยใบประดับขนาดเล็กจำนวนมาก โคนช่อดอกในบางชนิดมีลักษณะเป็น ก้านยาวหรือสั้นแล้วแต่ชนิดเรียก ว่าคอช่อดอก หรือก้านช่อดอกเทียม (pseudo stalk) บางชนิดมีใบประดับเกิดที่ด้านข้างของช่อดอก รูปร่างช่อดอกเป็นรูปกลม รูปไข่ รูปยาวขอบขนาน หรือคล้ายลูกแพร์ ผิวเรียบหรือเป็นสัน หรือเป็นรอยแผลของใบเกล็ด มีขนหรือไม่มี เมื่ออ่อนสีเขียว แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง น้ำตาล ชมพู ส้ม แดง ม่วง ดำ หรือยังคงเป็นสีเขียวเมื่อสุก จากลักษณะของดอกที่อยู่ภายในจะแบ่งช่อดอกของพืชสกุลนี้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็น ช่อดอกไม่แยกเพศ (monoecious plant) ภายในจะประกอบไปด้วยดอกเพศผู้ ดอกเพศเมีย ดอกปม (gall flower) อยู่ภายในช่อดอกเดียวกัน และกลุ่มที่เป็น ช่อดอกแยกเพศ (dioecious plant) ซึ่งแยกเป็นช่อดอกเพศผู้ ภายในมีดอกเพศผู้กับดอกปมโดยไม่พบดอกเพศเมีย และช่อดอกเพศเมีย ภายในพบเพียงดอกเพศเมียเพียงอย่างเดียว ยกเว้น กลุ่ม Synoecia จะพบมีดอกไม่มีเพศ (neuter flower) ในช่อดอกเพศเมียด้วย

ดอก เนื่องจากไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลีบเลี้ยงและกลีบดอกได้จึงเรียกว่ากลีบรวม (perianth) มี 2-6 กลีบ หรือไม่มีเลย แยกอิสระหรือเชื่อมติดกัน มีสีขาวถึงสีแดง ดอกเพศผู้ (male flower) พบเกสรเพศผู้ 1-3 อัน อับเรณู 2 พูแตกตามยาว ก้านชูเกสรตั้งตรง ดอกเพศผู้มักเกิดรอบช่องเปิดหรือกระจายทั่วช่อดอก มีหรือไม่มีก้านดอก บางชนิดที่ดอกเพศผู้พบมีรังไข่ที่เป็นหมันอยู่ด้วย เรียกดอกชนิดนี้ว่า pseudo – hermaphrodite ดอกเพศเมีย (female flower) รังไข่ตั้งตรงหรือเบี้ยว มี 1 ช่อง ไข่อ่อน 1 อัน ก้านเกสรเรียวยาวติดด้านข้างหรือส่วนยอดของรังไข่ ยอดเกสร 1 หรือ 2 แฉก ผนังรังไข่เรียบ สีขาวถึงสีแดง มีหรือไม่มีก้านดอก ดอกปม (gall flower) มีลักษณะคล้ายดอกเพศเมีย ก้านเกสร มักสั้นกว่าดอกเพศเมีย ยอดเกสรรูปปากแตร รังไข่จะเป็นที่อาศัยของตัวอ่อนแมลง ส่วนใหญ่มีก้านดอกยาว ดอกไม่มีเพศ (neuter flower) เป็นดอกที่มีเฉพาะกลีบรวม ไม่มีเกสรเพศผู้หรือรังไข่อยู่เลย

เรณูขนาดเล็กมากรูปรีคล้ายลูกรีบี้ มีช่องเปิดกลมหัวท้าย สองช่อง

ผล แบบ drupelets หรือ achene เมล็ดมีขนาดเล็กมาก ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร รูปไต หรือค่อนข้างกลม เปลือกแข็ง ผิวส่วนใหญ่ขรุขระ เอมบริโอลักษณะโค้งงอและขนาดของใบเลี้ยงไม่เท่ากัน

เมื่อกล่าวถึงไม้สกุลไทรแล้วมักจะต้องกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทรกับแมลง เนื่องจากต่างต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันโดยแมลงช่วยให้เกิดการผสมเกสรของไทรและไทรเป็นแหล่งอาศัยสำหรับตัวอ่อนแมลง แมลงที่เกี่ยวข้องกับพรรณไม้สกุลนี้มีอยู่หลายวงศ์ เช่น แตนเบียนในวงศ์ Agaonidae บางชนิดของวงศ์ Torymidae Eurytomidae และ Eulophidae มีเพียงบางวงศ์ที่มีประโยชน์ต่อการถ่ายละอองเกสร ซึ่งจำแนกกลุ่มแมลงที่มีความสัมพันธ์กับไทรเป็น Agaonid wasp และ Non-agaonid wasp

Agaonid wasps เป็นกลุ่มแมลงที่ช่วยในการผสมเกสรของไทร เรียก fig wasp ตัวอ่อนอาศัยอยู่ในดอกปม จะเจริญเต็มวัยพร้อมกับการเจริญของช่อดอกของไทร แตนไทรตัวผู้ มีหน้าที่หลักคือผสมพันธุ์และช่วยเปิดทางให้แตนไทรตัวเมียออกไปจากช่อดอกเดิมเพื่อไปวางไข่ในช่อดอกใหม่ได้อย่าง

สะดวก ภายหลังจากที่เจริญเต็มที่แล้วแตนไหร้อออกจากดอกปมก่อนโดยการกัดผนังรังไข่ออกมาเพื่อค้นหาแตนไหร้อตัวเมียในดอกปมอื่นๆภายในช่อดอกนั้นโดยการกัดเปิดเป็นช่องและทำการผสมพันธุ์โดยที่ตัวเมียยังคงอยู่ในดอกปม ภายหลังจากผสมพันธุ์เสร็จตัวผู้ก็ตาย แตนไหร้อตัวเมีย ที่ถูกผสมแล้วจะออกจากรังไข่ออกปมทางช่องที่ตัวผู้กัดไว้ พร้อมกับกับดอกเพศผู้ของไทรที่อยู่ในช่อดอกนั้นบานเต็มที่และปล่อยละอองเกสรติดไปกับแตนไหร้อตัวเมียที่ออกจากช่อดอกนั้นทางปากช่องเปิดของช่อดอกเพื่อที่จะไปหาช่อดอกใหม่วางไข่ หลังจากเจอช่อดอกอ่อนที่ปากช่องเปิดยังปิดไม่สนิทแตนไหร้อตัวเมียเหล่านั้นก็มุดเข้าไปเพื่อวางไข่ ซึ่งมีเพียง 1-2 ตัวเท่านั้นที่สามารถเข้าไปในช่อดอกได้ ส่วนใหญ่จะตายหลังจากออกจากช่อดอกเดิมประมาณ 10-20 ชั่วโมง การมุดเข้าไปในช่อดอกจะทำให้ปีกและระยางค์หลุดไป ซึ่งเป็นการป้องกันโรคจากราและแบคทีเรียที่ติดมา เมื่อเข้าไปในช่อดอกได้แล้วแตนไหร้อตัวเมียจะทำการวางไข่โดยสอดท่อวางไข่ลงไปตามปลายก้านเกสร ถ้าเป็นดอกปมที่ยอดเกสรเป็นรูปปากแตร ก้านเกสรไม่ยาวนักก็จะวางไข่ไว้ข้างไข่อ่อนของดอกและปล่อยสารบางชนิดออกมาเพื่อกระตุ้นให้ endosperm ของพืชเจริญสำหรับให้ตัวอ่อนใช้กินเป็นอาหาร แต่ถ้าเจอช่อดอกเพศเมียก็ไม่สามารถวางไข่ได้เนื่องจากก้านเกสรยาวและเรียวแคบ แต่กลับช่วยให้เกิดการผสมเกสรของไทร หลังจากวางไข่เสร็จแตนไหร้อตัวเมียก็ตาย แตนไหร้อแต่ละชนิดจะมีความจำเพาะกับชนิดของไทรหรืออาจพบว่ามีแตนไหร้อ 2 ชนิดอยู่ภายในช่อดอกเดียวกันได้

Non-agaonid wasps แมลงพวกนี้จะไม่เป็นประโยชน์ต่อการถ่ายละอองเกสรของไทร เรียก inquilines อยู่ในวงศ์ Torymidae Eurytomidae Ormyridae และ Eulophidae (ยกเว้น Torymid บางตัว) เช่น *Sycophaga* เป็นปรสิตของแตนไหร้อ จะวางไข่อยู่ในตัวอ่อนของแตนไหร้อในดอกปมที่กำลังเจริญโดยการแทงท่อวางไข่ที่ยาวมากจากภายนอกผ่านผนังช่อดอกเข้าไปในรังไข่ของดอกปม ตัวอ่อนแมลง inquilines กินตัวอ่อนของแตนไหร้อในดอกปมจนโตเต็มที่แล้วออกจากดอกปมและเจาะผนังช่อดอกออกไป โดยไม่ช่วยให้เกิดการผสมเกสรของไทรเลย

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพรรณไม้สกุลไทรในประเทศไทยนั้น มีอยู่ไม่มากนัก สุมณ มาสุรน (2522) ศึกษาเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพรรณไม้สกุลไทรในสระเกษ พบพรรณไม้สกุลไทร 12 ชนิด Brockelman (1982) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์ *Ficus drupacea* ของสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว พบมีนก 17 ชนิด ที่กินหน่วยผลไม้ชนิดนี้

วิธีการดำเนินงาน

1 ตรวจเอกสาร รวบรวมข้อมูลและเอกสารทางวิชาการ จากหนังสือเพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด

2 ตรวจสอบตัวอย่างพรรณไม้แห้งในหอพรรณไม้ต่างๆ เช่น หอพรรณไม้กรมป่าไม้ พิพิธภัณฑ์พืช กรมวิชาการเกษตร

3 ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ รวมถึงที่ปรึกษาโครงการ และขออนุญาต เข้าทำวิจัยในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กับกรมป่าไม้

4 วางแผนการสำรวจและเก็บตัวอย่างภาคสนาม

4.1 ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง กับสภาพพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา รวมถึงการตรวจเอกสารเพื่อศึกษาข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดขอบเขตพื้นที่สำรวจ โดยใช้แผนที่ระวางมาตราส่วน 1:50,000 ของกรมแผนที่ทหารเพื่อกำหนดแนวสำรวจ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่และความปลอดภัยของผู้สำรวจ ได้กำหนดแนวสำรวจให้อยู่ในส่วนของป่าบาลา จำนวน 5 แนว แนวละ 10 กิโลเมตร ให้ครอบคลุมพื้นที่ส่วนของป่าบาลาให้มากที่สุด และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น จึงสำรวจเพิ่มเติมในสวนชาวบ้านที่อยู่รอบๆป่า ในพื้นที่บ้านบาลา บ้านเขาสามสืบ บ้านกรือซอ อำเภอเวียง บ้านยะเด๊ะ บ้านภูเขาทอง อำเภอสุคิริน

4.3 กำหนดวิธีการสำรวจรวมถึงระยะเวลาในการสำรวจ ซึ่งวิธีการสำรวจจะกล่าวใน 4.2 โดยทำการสำรวจและเก็บตัวอย่างเดือนละ 1 ครั้ง มีระยะเวลาติดต่อกัน 12 เดือน นับจำนวนต้นและชนิดของไม้สกุลไทรทุกชนิดที่พบในแนวสำรวจ ต้นที่กำลังออกหน่วยผล จะทำการเก็บตัวอย่างเพื่อไปจัดทำตัวอย่างพรรณไม้ ในกรณีชนิดที่พบได้ง่ายและมีเขตการกระจายอย่างกว้างขวางทั่วทั้งประเทศ จะเก็บตัวอย่างเฉพาะที่จะนำมาบรรยายลักษณะเท่านั้น

5 จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการลงพื้นที่สำรวจและเก็บตัวอย่างภาคสนาม

6 การสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนาม

6.1 ทำการศึกษาด้านความหลากหลายชนิด โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างไม้สกุลไทรทุกชนิดตามเส้นทางในแนวสำรวจ 4.2 และวิธีการสำรวจรวมถึงระยะเวลาในการสำรวจตาม 4.3 เขียนบันทึกลักษณะเด่นที่สำคัญที่เห็นในธรรมชาติ ของไม้สกุลไทรที่สำรวจพบ เช่น สีของน้ำยาง สีของหน่วยผลสุก ความสูงของต้น รวมถึงบันทึกสภาพพื้นที่ที่ไม้สกุลไทรชนิดนั้นๆ ขึ้นอยู่ และถ่ายภาพไม้สกุลไทรที่สำรวจพบไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานผลการศึกษา

6.2 ทำการศึกษาด้านการใช้ประโยชน์ของไม้สกุลไทร โดยบันทึกข้อมูลด้านการใช้ประโยชน์ของไม้สกุลไทร จากการสอบถามชาวบ้านที่ใช้ประโยชน์โดยตรง และศึกษาการใช้ประโยชน์ของสัตว์ป่าในด้านการเป็นอาหารของสัตว์ป่า โดยสังเกตและบันทึกชนิดของสัตว์ที่กินผลไม้สกุลไทรเป็นอาหาร

6.3 ทำการศึกษาด้านชีวลักษณะ โดยการบันทึกช่วงเวลาการออกดอก ออกผลของไม้สกุลไทรทุกชนิดที่ปรากฏในแนวสำรวจตาม 4.2. โดยที่จะทำการบันทึกข้อมูลในช่วงวันที่ 16 – 20 ของทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง มีระยะเวลาติดต่อกัน 12 เดือน

7. การจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

7.1 นำตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บได้ จำนวน 5 ขึ้น มาทำความสะอาด และผูกป้ายทะเบียน บอก สถานที่ วัน เดือน ปี ที่เก็บ อัดใส่แผ่นอัดตัวอย่างพรรณไม้ และนำเข้าตู้อบตัวอย่างพรรณไม้ ปรับอุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 96 ชั่วโมงจนกระทั่งตัวอย่างพรรณไม้แห้งดีแล้ว นำออกไปอาบน้ำยารักษาตัวอย่างพรรณไม้ และนำเข้าตู้อบอีกครั้งหนึ่ง ปรับอุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 48 ชั่วโมงจนกระทั่งตัวอย่างพรรณไม้แห้งดีแล้ว จึงนำออก

7.2 นำตัวอย่างพรรณไม้ที่ได้จาก 7.1 ไปเย็บติดตัวอย่างพรรณไม้แห้งกับแผ่นกระดาษเย็บติดพรรณไม้ และลงรายละเอียดลักษณะที่สำคัญในแบบบันทึกตัวอย่างพรรณไม้แปะติดไว้ที่มุม ล่างซ้าย

8. การจัดทำตัวอย่างพรรณไม้ดอง

เนื่องจากพรรณไม้สกุลไทรลักษณะของดอกมีขนาดเล็กและเกิดอยู่ภายในฐานรองดอก การดองตัวอย่างสามารถเก็บตัวอย่างไว้ได้นานโดยที่ตัวอย่างจะคงขนาดและรูปร่างอยู่ จึงมีวิธีการคือ

8.1 นำตัวอย่างที่เก็บมาทำความสะอาด และผูกป้ายทะเบียน บอก สถานที่ วัน เดือน ปี ที่เก็บ ใส่ขวดแก้วใส ใส่น้ำยาดองตัวอย่าง(แอลกอฮอล์ 70 %) ปิดฝาขวดให้สนิท

8.2 เขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บลงในแผ่นบันทึกรายละเอียด และนำไปติดไว้ที่ขวดดองตัวอย่าง

9. การศึกษาทางสัณฐานวิทยา และตรวจระบุชนิด ตัวอย่างพรรณไม้

ในการศึกษาทางสัณฐานวิทยา และตรวจระบุชนิดพรรณไม้เพื่อหาชื่อที่ถูกต้อง โดยนำตัวอย่างพรรณไม้มาบรรยายลักษณะและตรวจระบุชนิด นำข้อมูลที่ได้จากภาคสนามมาประกอบการศึกษา ในขั้นตอนนี้ใช้คู่มือและตำราต่างๆที่ได้จาก 1 นำมาประกอบการศึกษา รวมถึงคำปรึกษาจากที่ปรึกษาโครงการ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ

10. ตรวจเทียบกับตัวอย่างต้นแบบ ภายหลังจากตรวจระบุชนิดเสร็จแล้วจำเป็นจะต้องมีการนำตัวอย่างไปตรวจเทียบกับตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ ที่หอพรรณไม้กรมป่าไม้ และ พิพิธภัณฑ์พืช กรมวิชาการเกษตร เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้อง

11. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความหลากหลายของชนิดพันธุ์ เนื่องจากการวัดความหลากหลายของชนิดพันธุ์ในสังคมมิใช่เพียงการนับจำนวนชนิดพันธุ์ที่ปรากฏและจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อออกมา แต่ต้องคำนึงถึงจำนวนประชากรในแต่ละชนิดพันธุ์ด้วย จึงใช้แนวทางการประเมินความหลากหลายตามสมการของ Simpson ซึ่งกล่าวไว้ว่า

$$D = 1 - \sum (P_i)^2$$

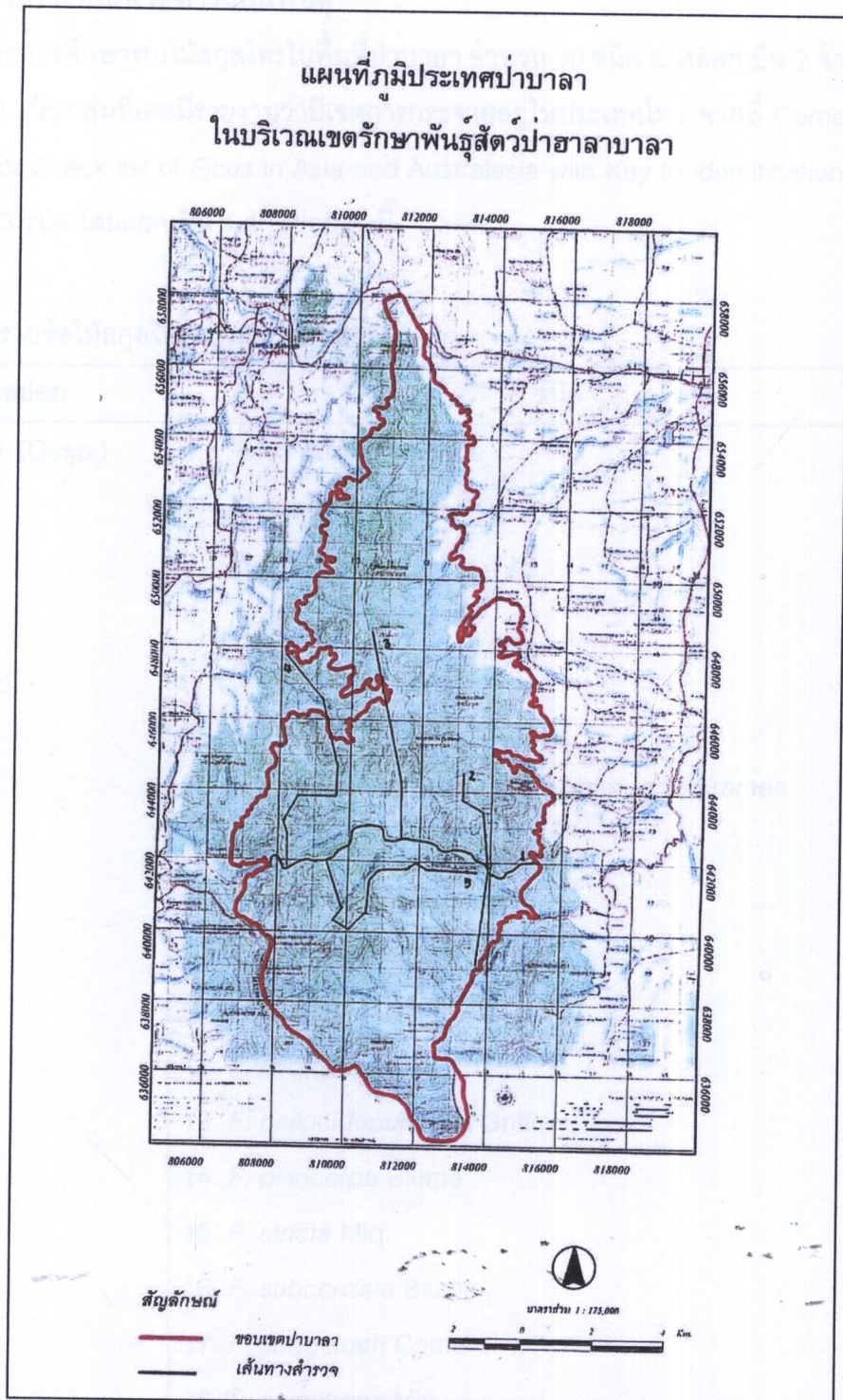
เมื่อ D = ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ของ Simpson

S = จำนวนชนิดพันธุ์

P_i = เป็นค่าโอกาสของต้นไม้แต่ละต้นในชนิดพันธุ์ i

12. จัดทำรายงานผลการศึกษา

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงเส้นทางสำรวจและเก็บข้อมูล ทั้ง 5 เส้นทาง ในป่าบาลา

ผลการศึกษา

1. ด้านความหลากหลายทางชนิดพันธุ์

จากการศึกษาพบไม้สกุลไทรในพื้นที่ป่าบาลา จำนวน 60 ชนิด แบ่งออกเป็น 2 จำพวก คือ

1.1 เป็นกลุ่มที่เคยมีรายงานว่ามีเขตการกระจายอยู่ในประเทศไทย จากที่ Corner (1965) เคยรายงานไว้ใน Check list of *Ficus* in Asia and Australasia with Key to identification มีอยู่ในพื้นที่ป่าบาลา 53 ชนิด โดยแยกเป็น 4 สกุลย่อย ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อไม้สกุลไทรแบ่งตามสกุลย่อย

สกุลย่อย	ชนิด
<i>Urostigma</i> (Gasp.) Miq.	1. <i>Ficus annulata</i> Blume 2. <i>F. altissima</i> Blume 3. <i>F. benjamina</i> L. 4. <i>F. consociata</i> Blume 5. <i>F. callophylla</i> Blume 6. <i>F. caulocarpa</i> (Miq.) Miq. 7. <i>F. crassiramea</i> (Miq.) Miq. subsp. <i>crassiramea</i> 8. <i>F. cucurbitina</i> King 9. <i>F. drupacea</i> Thunb. 10. <i>F. globosa</i> Blume 11. <i>F. kochummeniana</i> C.C.Berg 12. <i>F. microcarpa</i> L.f. 13. <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. 14. <i>F. pisocarpa</i> Blume 15. <i>F. stricta</i> Miq. 16. <i>F. subcordata</i> Blume 17. <i>F. subgeldereri</i> Corner 18. <i>F. sumatrana</i> Miq. 19. <i>F. sundaica</i> Blume 20. <i>F. virens</i> Ait. 21. <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.

ตารางที่ 1 รายชื่อไม้สกุลไทรแบ่งตามสกุลย่อย (ต่อ)

สกุลย่อย	ชนิด
<i>Pharmacosyceae</i> Miq	22. <i>Ficus callosa</i> Willd. 23. <i>F. nervosa</i> Heyne ex Roth subsp. <i>nervosa</i> 24. <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.
<i>Sycomorus</i> (Gasp.) Miq.	25. <i>F. racemosa</i> L.
<i>Ficus</i> L.	26. <i>F. auriculata</i> Lour. 27. <i>F. chartacea</i> Wall. ex King 28. <i>F. deltoidea</i> Jack 29. <i>F. disticha</i> Blume subsp. <i>disticha</i> 30. <i>F. fulva</i> Reinw. 31. <i>F. fistulosa</i> Reinw 32. <i>F. glandulifera</i> Wall. 33. <i>F. grossularioides</i> Burm. 34. <i>F. heterophylla</i> L.f. 35. <i>F. heteropleura</i> Blume 36. <i>F. hispida</i> L.f. 37. <i>F. ischnopoda</i> Miq. 38. <i>F. laevis</i> Blume 39. <i>F. lepicarpa</i> Blume 40. <i>F. obpyramidata</i> King 41. <i>F. parietalis</i> Blume 42. <i>F. pisifera</i> Wall. 43. <i>F. punctata</i> Thunb. 44. <i>F. sagittata</i> Vahl 45. <i>F. schwarzii</i> Koord. 46. <i>F. scortechinii</i> King 47. <i>F. semicordata</i> Miq. 48. <i>F. sinuata</i> Thunb.

ตารางที่ 1 รายชื่อไม้สกุลไทรแบ่งตามสกุลย่อย (ต่อ)

สกุลย่อย	ชนิด
<i>Ficus</i> L.	49. <i>F. subulata</i> Blume 50. <i>F. tinctoria</i> Forst. <i>F. subsp. gibbosa</i> (Blume) Corner 51. <i>F. trichocarpa</i> Blume 52. <i>F. variegata</i> Blume 53. <i>F. villosa</i> Blume

สกุลย่อย *Urostigma* (Gasp.) Miq. ส่วนใหญ่เป็นไทรพ้น หน่วยผลออกตามกิ่งและซอกใบ ดอกแยกเพศ แต่จะพบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน มีจำนวน 21 ชนิด

1. *Ficus annulata* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 - 19

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพ้นขนาดใหญ่ สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปไข่กลับแกมขอบขนานเรียงสลับวนเป็นกระจุกตามปลายกิ่ง ผิวใบเกลี้ยงด้านบนเป็นเงามันสะท้อนแสง เนื้อใบแข็งเหนียวคล้ายแผ่นหนัง ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลมหรือมน เส้นใบจำนวน 10 – 15 คู่ ขนาดใบ 21 – 24 x 8.5 – 10.5 ซม. หูใบรูปหอกสีน้ำตาลขนาดใหญ่ ผิวเกลี้ยง มักแห้งติดกิ่ง ขนาดหูใบยาวถึง 12 ซม. หน่วยผลรูปไข่ ออกเป็นคู่ตามซอกใบ สุกสีเขียว ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2.5 – 3 ซม. มีใบประดับฐานรูปไข่ผิวเกลี้ยงขนาดยาว 0.7 ซม. จำนวน 3 ใบ ก้านหน่วยผลเกลี้ยงขนาดยาว 0.5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้มีก้านดอก เกิดกระจายทั่วหน่วยผล กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ ปลายกลีบแหลมโคนเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 – 4 กลีบ รังไข่เป็นปุ่มขรุขระ ก้านเกสรสั้นกว่าความยาวของรังไข่ ยอดเกสรรูปกระบอง ดอกปม มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกัน รังไข่รูปไข่ ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรยาว ยอดเกสรแผ่แบน

2. *Ficus altissima* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 140203 - 11

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพันธ์ขนาดใหญ่ สูง 25 – 35 เมตร กิ่งอ่อน ยอดอ่อน มีขนสั้นนุ่มปกคลุมห่างๆ ใบรูปรีแกมไข่ เรียงสลับ ปลายแหลม หรือเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานมน หรือรูปลิ้น ผิวเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 5 – 6 คู่ ขนาดใบ $12 - 20 \times 8 - 12$ ซม. ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 2.5 – 4 ซม. หูใบรูปหอก ผิวด้านนอกมีขนสั้น นุ่มสีเทาปกคลุม ด้านในเกลี้ยง ขนาดหูใบยาว 2 – 3 ซม. หน่วยผลรูปไข่แกมขอบขนาน ไม่มีก้าน ผิว เกลี้ยง สุกสีเหลืองหรือเหลืองส้ม ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.2 – 1.5 ซม. มีเยื่อหุ้มหน่วยผลรูปฝาครอบ หุ้มเมื่อตอนยังอ่อนและหลุดร่วงเมื่อหน่วยผลเจริญใหญ่ขึ้น ใบประดับฐานหน่วยผล 3 อัน สั้นมาก เชื่อมติดกับฐานหน่วยผล ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวม 4 กลีบ ดอกเพศเมีย และดอกปม ลักษณะคล้ายกัน กลีบรวม 4 กลีบ รังไข่ดอก ปม ผิวเกลี้ยง รังไข่ดอกเพศเมียผิวเป็นปุ่มขรุขระและดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก

3. *Ficus benjamina* L.

หมายเลขตัวอย่าง : 170503 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น หรือเป็นไทรพันธ์ สูง 15 – 20 เมตร ปลายใบและกิ่งห้อยลง ใบรูปไข่แกมรี เรียงสลับ ผิว เกลี้ยง ปลายเรียวแหลม ขอบเรียบ บิด ฐานกลม หู เส้นใบย่อยเด่นชัดเท่าเส้นใบ เส้นใบและเส้นกลาง ใบด้านบนนูน ขนาดใบ $4.5 - 8.5 \times 2.5 - 4$ ซม. ก้านใบเกลี้ยงขนาดยาว 0.8 – 1 ซม. หูใบรูปหอก เกลี้ยง ขนาดยาว 1.1 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปไข่กลับ ออกเป็นคู่ตามซอกใบ ผิวเกลี้ยงสุกสีดำ ขนาด หน่วยผลตามขวาง 0.8 – 1 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลเล็กมาก ดอกแยกเพศพบดอกเพศผู้และดอก เพศเมียอยู่ในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน มีก้าน เกสร กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกัน ดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 4 – 5 กลีบ ก้านเกสรยาว ดอกปม ลักษณะคล้ายดอกเพศเมีย มักมีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ ก้านเกสรสั้น กว่าของดอกเพศเมีย

4. *Ficus consociata* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 141203 - 3

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นรอเลื้อย หรือไทรพันธ์ กิ่งอ่อน หูใบ ก้านใบ และผิวใบด้านล่าง มีขนปุยสีน้ำตาลแดงปก คลุม ใบรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบสอบแคบและตัด หรือเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานใบเว้า หรือตัด

เส้นใบจำนวน 4 – 6 คู่ เนื้อใบเหนียวหนา ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ยกเว้นเส้นกลางใบ มีขนสีน้ำตาลแดงปกคลุม ผิวใบด้านล่างเมื่ออ่อนมีขนปุยสีน้ำตาลแดงหลุดร่วงง่ายปกคลุม เมื่อแก่เกือบเกลี้ยง ขนาดใบ $18 - 28 \times 10 - 15$ ซม. ก้านใบยาว 2 – 4.5 ซม. ใบรูปไข่ปลายแหลมผิวด้านนอกมีขนสั้นหนานุ่มปกคลุมตรงเส้นกลาง ขนาดหูใบ 5×2.5 ซม. หน่วยผลรูปกลมหรือรูปไข่ ไม่มีก้าน ออกตามซอกใบ มีขนสั้นนุ่มปกคลุม เมื่อสุกสีส้ม ขนาดตามขวาง 1.5 – 1.7 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบ รูปกลม ผิวเกลี้ยง ดอกแยกเพศพบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วทั้งหน่วยผล มีก้านดอก กลีบรวมโต จำนวน 2 – 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรสั้นมาก ดอกเพศเมีย กลีบรวม 4 กลีบเชื่อมติดกันหลวมๆ รังไข่ยาว ไม่มีก้านชูรังไข่ ดอกปม กลีบรวมเชื่อมติดกันปลายแยกเป็น 3 แฉก กลีบรวมหุ้มรังไข่มิด รังไข่รูปไข่

5. *Ficus callophylla* Blume

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น ยี่อกา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพุ่มขนาดใหญ่ บางครั้งขึ้นเดี่ยวแบบไม้ต้น สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปไข่กลับแกมรี หรือรูปรี ปลายเป็นติ่งเล็กๆ ขอบเรียบ ฐานแหลม ผิวเกลี้ยง เนื้อใบเหนียวหนาคัลลายแผ่นหนัง เส้นใบ 6 – 9 คู่ ขนาดใบ $8 - 12 \times 4 - 6.5$ ซม. ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 2 – 3.5 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม หรือกลมแกมไข่ ไม่มีก้าน ออกเป็นคู่ตามซอกใบ ผิวเกลี้ยง สุกสีส้มแกมดำ ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1 – 1.2 ซม. ใบประดับฐาน 3 ใบรูปไข่ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ รังไข่รูปไข่ ก้านเกสรยาว ยอดเกสรรูปกระบอง ดอกปม มีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ รังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้น

6. *Ficus caulocarpa* (Miq.) Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 140203 - 7

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นผลัดใบ สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายแหลม ขอบเรียบมีติ่งเล็กน้อย ฐานมน ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 10 – 14 คู่ ขนาดใบ $10 - 14 \times 4 - 5.5$ ซม. ก้านใบเกลี้ยงยาว ตรง ใกล้กับกึ่งและแผ่นใบมีเยื่อสีน้ำตาลปกคลุม มีรอยต่อระหว่างแผ่นใบกับก้านใบชัดเจนเมื่อแห้งจะหัก

ออกจากกันได้ง่าย ขนาดก้านใบยาว 3.5 – 4.5 ซม. ใบรูปไข่มีขนสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดหูใบยาว 0.8 – 1 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมมีก้าน เกิดเป็นกระจุกเหนือรอยแผลใบที่ร่วง ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกสีชาวมีจุดประสีแดง หรือสีม่วงแกมดำ ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.5 – 0.6 ซม. มีใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.1 ซม. ก้านหน่วยผลมีขนสั้นปกคลุมห่างๆ ขนาดก้านหน่วยผลยาว 0.2 – 0.3 ซม. ดอกแยกเพศ พบมีทั้งดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด ไม่มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมเชื่อมติดกัน ดอกเพศเมียมักไม่มีกลีบรวม รังไข่รูปไข่ ผิวขรุขระ ดอกปม กลีบรวมรูปช้อน 3 กลีบ รังไข่เกลี้ยง

7. *Ficus crassiramea* (Miq.) Miq. subsp. *crassiramea*

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น :

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ไทรพันธ์ หรือบางครั้งขึ้นเป็นไม้ต้น สูงถึง 30 เมตร ใบรูปรีแกมไข่ หรือไข่กลับแกมขอบขนาน เรียงสลับวนรอบกิ่ง ปลายเป็นติ่งเล็กๆ ถึงหูก ขอบเรียบ ฐานเป็นรูปลิ้นจนถึงกลม เนื้อใบเหนียวหนา คล้ายแผ่นหนัง ผิวใบด้านบนเกลี้ยงเป็นมัน ด้านล่างเกลี้ยง เส้นใบ 3 – 5 คู่ คู่ที่ฐานเด่นชัดมาก ยาวได้ถึง 1 ใน 2 ของความยาวแผ่นใบ ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 2 – 4 ซม. ใบรูปไข่ปลายแหลม ขนาดยาว 1 – 2 ซม. ผิวเกลี้ยง หน่วยผลกลมหรือรูปไข่ ไม่มีก้าน ออกเป็นคู่ตามซอกใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดตามขวาง 1 – 1.5 ซม. สุกสีส้มแดง ใบประดับฐาน 3 ใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.5 – 0.7 ซม. ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวม 3 กลีบ ดอกเพศเมียมักไม่มีก้าน รังไข่รูปไข่ผิวมักขรุขระ ดอกปมมักมีก้านดอกรังไข่กลม

8. *Ficus cucurbitina* King

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพันธ์ขนาดใหญ่ สูง 25 – 30 เมตร ยอดอ่อนปกคลุมด้วยขนยาวสีเหลืองหลุดร่วงง่าย ใบรูปไข่กลับ ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานมนหรือเว้าเล็กน้อย ผิวใบแก่เกลี้ยง เส้นใบจำนวน 6 – 8 คู่ ขนาดใบ 13 – 13 × 5 – 6 ซม. ก้านใบเกลี้ยงขนาดยาว 1 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปขอบขนานหรือรูปรียาวเหมือนลูกรักบี้ไม่มีก้าน ออกตามซอกใบ หน่วยผลอ่อนผิวมีขนยาวแข็งหลุดร่วงง่ายปกคลุม ส่วนใหญ่ด้านข้าง หน่วยผลมีรอยแผลของใบประดับข้าง (lateral bract) เมื่อสุกสีเหลือง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.6 – 1.9 ซม. ขนาดตามยาว 2.5 – 4.5 ซม. ใบประดับรองรับหน่วยผลขนาดเล็กมาก ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล ดอกเพศเมียและ

ดอก gall มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน มีก้านเกสร กลีบรวม 3 กลีบรูปหอก ดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก ก้านเกสรติดด้านข้างรังไข่ กลีบรวมรูปขอบขนานปลายแหลม 4 กลีบ ดอกปม ส่วนใหญ่ก้านดอกยาว กลีบรวมรูปไข่ 4 กลีบ ก้านเกสรสั้น

9. *Ficus drupacea* Thunb.

หมายเลขตัวอย่าง : 180703 - 2

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพืชนานาชนิด สูง 25 – 35 เมตร ใบรูปขอบขนานหรือรูปไข่แกมขอบขนาน หรือไข่กลับ เรียงสลับ ปลายเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานกลม หรือเว้าเล็กน้อย ผิวใบตอนใบยังอ่อนมีขนยาวนุ่มหลุดร่วงง่ายสีสนิมปกคลุม เมื่อแก่ผิวเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 6 – 8 คู่ ขนาดใบ 9.5 – 15 x 5 – 8 ซม. ก้านใบตอนยังอ่อนมีขนสีสนิมยาวนุ่มหลุดร่วงง่ายปกคลุมแก่เกลี้ยง ขนาดก้านใบยาว 1.5 – 2 ซม. หูใบรูปหอก ผิวด้านนอกมีขนสีสนิมปกคลุม ขนาดหูใบยาว 1 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปขอบขนานผิวเกลี้ยงมีจุดประ ไม่มีก้านหน่วยผล ออกเป็นคู่ ตามซอกใบ หรือตามกิ่ง สุกสีส้มแกมเหลือง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.3 – 1.6 ซม. ใบประดับฐานขนาดเล็กมาก ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายอยู่ทั่วทั้งหน่วยผล กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกปม มีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ รังไข่กลม ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ รังไข่รูปไต

10. *Ficus globosa* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 071102 - 5

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถามีรากอากาศ ใบรูปรีแกมขอบขนาน เรียงสลับวนรอบกิ่ง เนื้อใบเหนียวหนา ผิวเกลี้ยงทั้งสองด้าน ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานกลมหรือมน เส้นใบย่อยจำนวน 8 – 10 คู่ ขนาดใบ 12 – 17 x 5 – 7 ซม. ก้านใบเกลี้ยงขนาดยาว 2 – 2.5 ซม. หน่วยผลอ่อนรูปไข่กลับ แก่กลม สุกสีเขียวอ่อนหรือชมพูแกมเขียว ผิวเกลี้ยง มีก้านหน่วยผล ออกเป็นคู่ตรงซอกใบ ใบประดับฐานหน่วยผลหลุดร่วงง่าย แต่ปรากฏร่องรอยเป็นวงอยู่ ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.5 – 2.1 ซม. ขนาดก้านหน่วยผลยาว 0.4 – 0.5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้ส่วนใหญ่มีก้านดอกเกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมรูปหอกแกมไข่ 3 กลีบ ดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกัน ก้านเกสรยาว ดอกปมส่วนใหญ่มีก้านดอก กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ ก้านเกสรสั้นกว่าของดอกเพศเมีย

11. *Ficus kochummeniana* C.C.Berg

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น :

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ไทรพันธ์ สูงถึง 20 เมตร ใบรูปไข่กลับ หอกกลับ ปลายเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานกลม หรือมน เนื้อใบเหนียวหนาคัลลายแผ่นหนึ่ง ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนสีน้ำตาลสั้นหยิกขึ้นกระจายห่างๆ เส้นใบ 5 – 6 คู่ เส้นใบและเส้นใบย่อยด้านล่างนูนเด่นชัด ด้านบนเป็นร่อง ขนาดใบ 11 – 15 x 3.5 – 6 ซม. ก้านใบเกลี้ยง ตรงรอยต่อระหว่างก้านใบและเส้นกลางใบมีต่อม 1 ต่อม ก้านใบยาว 1.3 – 1.5 ซม. หูใบรูปหอกมีขนสั้นปกคลุม แห้งติดทนนานไม่หลุดร่วง ขนาดยาว 1.1 – 1.4 ซม. หน่วยผลกลมแป้นไม่มีก้านออกเป็นคู่ตามซอกใบ ขนาด 0.7 – 0.8 ซม. ผิวเกลี้ยง กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ ผิวเกลี้ยง ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้ ดอกเพศเมียและดอกปมในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสร 1 อัน กลีบรวม 2 กลีบ ดอกเพศเมียและดอกปมลักษณะคล้ายกันมาก กลีบรวม 2 กลีบ

12. *Ficus microcarpa* L.f.

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น :

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ไม้ต้นหรือไทรพันธ์ไม่ผลัดใบขนาดใหญ่ สูง 20 – 25 เมตร มีรากย่อยตามกิ่ง ใบเดี่ยวเรียงสลับวนรอบกิ่ง ใบรูปรี รูปไข่จนถึงเกือบกลม ปลายหู่ ขอบเรียบ ฐานแหลมหรือหู่ เนื้อใบเหนียวหนา ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 5 – 6 คู่ เส้นใบและเส้นใบย่อยเด่นชัดพอกัน ขนาดใบ 5 – 8 x 3.5 – 6 ซม. ก้านใบเกลี้ยงขนาดยาว 0.6 – 1.1 ซม. หูใบรูปหอก ขนาดยาว 0.7 – 1.1 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมผิวเกลี้ยง ออกเป็นคู่ตามซอกใบหรือตามกิ่ง ไม่มีก้านดอกหรือก้านดอกสั้นมาก ขนาดตามขวาง 0.8 – 1 ซม. ใบประดับหน่วยผลรูปไข่ 3 ใบ ติดแน่น ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้ไม่มีก้านดอกเกิดกระจายปะปนกับดอกชนิดอื่น กลีบรวมรูปช้อน 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมียมีก้านดอกสั้น(หรือไม่มีก้านดอก)รังไข่รูปไข่หรือรูปไข่กว้าง กลีบรวมรูปช้อน 3 กลีบ ก้านเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรรูปทรงกระบอกหรือรูปกระบอก ดอกปม มีก้านดอกสั้น(หรือไม่มีก้านดอก) กลีบรวมรูปช้อน 3 กลีบขนาดใหญ่กว่าของดอกเพศเมีย ยอดเกสรรูปทรงกระบอก

13. *Ficus pellucidopunctata* Griff.

หมายเลขตัวอย่าง : 180303 – 2

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพันธ์ขนาดใหญ่ สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปรี รีแกมไข่ หรือรีแกมขอบขนาน ปลายแหลม หรือเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลมหรือมน ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบ 6 – 8 คู่ ขนาดใบ 8 – 15 x 3.8 – 7 เซนติเมตร ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 1.3 – 1.6 เซนติเมตร หูใบรูปหอกผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1.1 – 1.5 เซนติเมตร หน่วยผลรูปขอบขนานไม่มีก้าน ออกเป็นคู่ตามซอกใบ ผิวเกลี้ยงมีจุดประสีชมพู บริเวณปากช่องเปิดเป็นรู ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.1 – 1.3 เซนติเมตร ใบประดับฐานรูปลิ้ม 3 ใบ ผิวเกลี้ยงขนาดยาว 0.5 เซนติเมตร ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้มีก้านดอก เกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวม 3 กลีบ ดอกปม มักมีก้านดอก รังไข่กลม กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ ดอกเพศเมียก้านดอกสั้นหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ ก้านเกสรยาวกว่าของดอกปม

14. *Ficus pisocarpa* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 180303 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพันธ์ขนาดใหญ่ สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปรีแกมไข่ เรียงสลับ ปลายเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานใบกลม หรือแหลม ผิวเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 4 – 5 คู่ ขนาดใบ 12 – 22 x 7 – 11 ซม. ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 2.5 – 3 ซม. หูใบรูปสามเหลี่ยมกว้าง ผิวด้านนอกมีขนสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดยาว 2 – 3 ซม. หน่วยผลไม่มีก้านออกเป็นคู่ตามซอกใบ เมื่ออ่อนรูปทรงสามเหลี่ยม ปากช่องเปิดปิดไม่สนิท สุกรูปเกือบกลม สุกสีแดงอมเหลือง หรือน้ำตาลแกมแดง ขนาดตามขวาง 1 – 1.4 ซม. ใบประดับฐาน 3 ใบ รูปไข่กว้าง ผิวเกลี้ยง ดอกแยกเพศพบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในช่อเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรยาว กลีบรวม 3 กลีบรูปช้อน ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก รังไข่รูปไข่กว้าง ผิวขรุขระ ดอกปม อาจมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวม 4 – 5 กลีบ รังไข่รูปไข่กว้าง

15. *Ficus stricta* Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 141202 - 10

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพันธ์ หรือ ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 20 – 25 เมตร กิ่งใบย่อยลงคล้ายไทรย่อย ใบรูปไข่หรือไข่แกมขอบขนาน ผิวเกลี้ยงเป็นมัน ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานกลมหรือรูปลิ้ม เส้นใบและเส้นใบย่อยเด่นชัดพอกัน ออกขนานจากเส้นกลางใบสู่ปลายใบ ขนาดใบ 9 – 15 x 5.5 – 8.5 ซม. ก้านใบอวบหนา ผิวเกลี้ยงขนาดยาว 1.2 – 1.5 ซม. หูใบรูปหอก ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1.5 – 2.7 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม

ไม่มีก้าน ผิวเรียบ ออกตามซอกใบ สุกสีเหลืองแกมส้ม ขนาดตามขวาง 1.5 ซม. ใบประดับฐานขนาดใหญ่ รูปไข่กว้าง ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.5 - 0.7 ซม. ดอกแยกเพศพบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้กระจายทั่วหน่วยผล ไม่มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน อับเรณู รูปหัวใจ ก้านเกสรยาว กลีบรวมรูปช้อน 3 กลีบ ดอกเพศเมีย ไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ ก้านเกสรยาว ยอดเกสรแบน รังไข่รูปไข่ ดอกปมอาจมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมเชื่อมรวมกัน ปลายแยกเป็น 4 แฉกรังไข่เกลี้ยง ก้านเกสรสั้น

16. *Ficus subcordata* Blume

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นหรือไทรพุ่มขนาดใหญ่ สูง 25 - 30 เมตร ใบรูปรี หรือขอบขนาน ผิวเกลี้ยง ปลายแหลมถึง กลม ขอบเรียบ ฐานแหลม เส้นใบที่ฐานไม่เด่นชัด เส้นใบและเส้นใบย่อยเด่นชัดพอกันแยกได้ยาก ขนาดใบ 12 - 19 x 6 - 9 ซม. ใบแก่เมื่อร่วงแห้งสีเขียวเทา ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 3.5 - 4 ซม. หูใบรูปหอกกว้าง ผิวด้านนอกมีขนสั้นกระจายห่างๆ ขนาดหูใบยาว 2 - 3 ซม. หน่วยผลรูปรี หรือขอบขนาน ไม่มีก้าน ผิวเกลี้ยง สุกสีส้มแดง ขนาดตามขวาง 1.4 - 1.8 ซม. ใบประดับฐาน รูปไข่ 3 ใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.3 - 0.4 ซม. ดอกแยกเพศพบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมรูปไข่ 4 กลีบ ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ รังไข่รูปไข่ ก้านเกสรยาว ดอกปมมีก้านดอกกลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ รังไข่กลม ก้านเกสรสั้น ยอดเกสรเป็นตะขอ

17. *Ficus subgelderii* Corner

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพุ่มขนาดใหญ่ สูง 25- 30 เมตร ใบรูปขอบขนาน ไข่แกมขอบขนาน เรียงสลับ ปลายเป็นหางติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานมน หรือ แหลม ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 6 - 9 คู่ ด้านบนผิวใบนูนเด่นโดยเฉพาะเส้นกลางใบ มีเส้นใบย่อยแตกออกจากเส้นใบที่ฐานใบเด่นชัด ขนาดใบ 12.5 - 18 x 5.5 - 8.5 ซม. ก้านใบขนาดยาว 2 - 3 ซม. มักปรากฏขนสั้นๆปกคลุม หูใบขนาดยาว 1.9 - 2.1 ซม. ผิวด้านนอกมีขนสั้นๆสีขาวปกคลุม หน่วยผลรูปทรงกลม ไม่มีก้าน ออกเป็นคู่ตรงซอกใบ ผิวเกลี้ยงสุกสีส้ม ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.4 - 1.6 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบ ขนาดเล็กมาก ดอกแยกเพศพบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้กระจายทั่วหน่วยผล มีก้านดอก กลีบรวม

3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมียและดอกปม ลักษณะคล้ายกัน กลีบรวม 3 กลีบรูปหอก รั้งไข่อรูปไข่ อาจมีหรือไม่มีก้านดอก ต่างกันที่ก้านเกสรเพศเมียของดอกเพศเมียยาวกว่า และรั้งไข่อของดอกปม เป็นรูปไข่กว้าง

18. *Ficus sumatrana* Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 140203 - 9

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพืชนขนาดใหญ่ สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปขอบขนานหรือไข่กลับแกมขอบขนานยาวไม่เกิน 10 ซม. ผิวเกลี้ยง ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานหูกึ่งแหลม เส้นใบจำนวน 5 – 6 คู่ เส้นใบด้านบนเป็นร่อง ขนาดใบ $6.5 - 10 \times 2.1 - 4.5$ ซม. ก้านใบเกลี้ยงขนาดยาว 1 – 1.4 ซม. หูใบรูปหอกผิวเกลี้ยงขนาดยาว 1 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมผิวเกลี้ยง ไม่มีก้านออกเป็นคู่ตามซอกใบ สุกสีส้มแกมแดง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.7 – 0.8 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่ผิวเกลี้ยง 3 ใบ ขนาดยาว 0.4 - 0.5 ซม. ดอกแยกเพศ พบทั้งดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผลก้านดอกสั้น เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมรูปหอก 2 กลีบ มีก้านเกสรยาว ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ ก้านเกสรยาว ดอกปมมักมีก้านดอก รั้งไข่อกลม ก้านเกสรสั้น กลีบรวม 3 กลีบ

19. *Ficus sundaica* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 160403 - 4

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพืชนขนาดใหญ่สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปขอบขนาน เรียงสลับ ปลายเรียวแหลม ขอบเรียบ ฐานสอบแคบและทู่มน เนื้อใบเหนียวหนา ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 6-8 คู่ เส้นกลางใบด้านบนเป็นร่อง ขนาดใบ $13 - 19 \times 3.5 - 7$ ซม. ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 2 – 4 ซม. หูใบรูปหอกผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1.7 – 2.1 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมไม่มีก้าน ผิวเกลี้ยง สุกสีส้ม ปากช่องเปิดมองเห็นเป็นหลุม ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.3 – 1.6 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่ 3 ใบ ผิวเกลี้ยงขนาดยาว 0.6 – 0.7 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้มักมีก้านดอกเกิดกระจายทั่วหน่วยผล กลีบรวม 2 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมียและดอกปมมีลักษณะคล้ายกัน อาจมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ

20. *Ficus virens* Ait.

หมายเลขตัวอย่าง : 071102 - 11

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น หรือไทรพุ่ม สูง 20 – 25 เมตร ใบรูปรี รีแกมขอบขนาน ปลายแหลม หรือเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานมน ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 5 – 7 คู่ ขนาดใบ 11 – 15 x 5 – 6.5 ซม. ก้านใบขนาดยาว 1.2 – 2.5 ซม. ใบขนาดเล็กมีขนสั้นนุ่มปกคลุม หน่วยผลรูปทรงกลมไม่มีก้านหรือก้านสั้น ผิวเกลี้ยง ออกตามกิ่ง หรือตามซอกใบ แก่สีขาวสุกสีชมพูแกมดำ หรือสีดำ ใบประดับฐาน 3 ใบขนาดเล็ก ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.8 – 1 ซม. ขนาดก้านหน่วยผลยาวได้ถึง 0.2 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้ และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ระหว่างดอกมีใบประดับจำนวนมากกระจายทั่วหน่วยผล ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด มีจำนวนน้อย กลีบรวมเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรรอบใหญ่ ดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก รังไข่กลม ไม่มีกลีบรวม ก้านเกสรยาวติดด้านข้างรังไข่ ดอกปม กลีบรวม 3 กลีบ รังไข่กลม ก้านรังไข่ยาว ก้านเกสรสั้นติดด้านข้างรังไข่

21. *Ficus xylophylla* wall. ex Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 - 14

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพุ่มขนาดใหญ่ สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปไข่กลับหรือหอกกลับ เรียงสลับวนรอบเป็นกระจุกบริเวณปลายกิ่ง เนื้อใบเหนียวหนาผิวใบเกลี้ยงด้านบนเป็นเงามันสะท้อนแสง ปลายใบแหลม มน หรือเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานมน ขนาดใบ 25 – 40 x 12 – 17.5 ซม. ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 5 – 9 ซม. หน่วยผลรูปไข่ไม่มีก้าน ออกเป็นคู่ตามซอกใบ เมื่ออ่อนมีขนสั้นปกคลุมห่างๆ แก่เกลี้ยง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2.7 - 3.2 ซม. เมื่อแก่สีเหลือง ใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่กว้างถึงกลม 3 ใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1 – 1.8 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้มีจำนวนมากเกิดกระจายทั่วหน่วยผล ก้านดอกยาว โคนก้านดอกมีใบประดับรูปหอก 3 ใบ เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมรูปหอก 2 กลีบ ดอกเพศเมีก้านดอกสั้น กลีบรวม 3 กลีบรูปหอก ก้านเกสรติดบริเวณใกล้ปลายรังไข่ ดอกปมมีลักษณะคล้ายดอกเพศเมีย ต่างกันตรงที่มีก้านดอกที่ยาวกว่า กลีบรวมกว้างกว่า รังไข่รูปทรงกลมและก้านเกสรติดด้านข้าง

สกุลย่อย *Pharmacosycea* Miq. เป็นไม้ต้น หน่วยผลออกตามซอกใบ หรือกิ่ง พบมีจำนวน 3 ชนิด

22. *Ficus callosa* Willd.

หมายเลขตัวอย่าง : 140203 - 12

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 20 – 25 เมตร ใบรูปรี หรือรูปไข่ ปลายกลมหรือเป็นติ่งแหลมเล็กๆ ขอบเรียบ ฐานกลม กล้าไม้ขอบใบใกล้ฐานเป็นหนามแหลม เกิดกระจายห่างๆ ผิวใบด้านบนเกลี้ยงเป็นมัน ด้านล่างสีซีดกว่าและสากคายเล็กน้อย เส้นใบ 5 – 12 คู่ ขนาดใบ 18 – 30 x 11 – 17 ซม. ก้านใบขนาดยาว 2.5 – 4 ซม. ใบรูปไข่แกมหอก มีขนสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดหูใบยาว 1 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมสีเขียวอ่อน สุกสีเขียวถึงเหลืองซีด ผิวสากคาย ออกตามซอกใบ มีก้านหน่วยผลและก้านหน่วยผลเทียม ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2 – 3 ซม. ใบประดับฐาน รูปหอกขนาดเล็กติดระหว่างก้านหน่วยผลกับก้านหน่วยผลเทียม ก้านหน่วยผลเทียมขนาดยาว 0.7 – 1.3 ซม. ก้านหน่วยผลขนาดยาว 0.5 – 1 ซม. ดอกแยกเพศ พบทั้งดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล ก้านดอกยาว เกสรเพศผู้ 1 อัน บางครั้งพบมี 2 อัน กลีบรวมรูปช้อน 3 กลีบ ดอกเพศเมีย กลีบรวมโคนกลีบเชื่อมติดกันปลายแยก 3 – 4 กลีบ รังไข่รูปไข่กลับ ก้านเกสรยาว ยอดเกสรเป็น 2 แฉก ดอกปม ลักษณะคล้ายดอกเพศเมีย

23. *Ficus nervosa* Heyne ex Roth subsp. *nervosa*

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 25 – 35 เมตร โคนต้นมักเป็นพูพอน ใบรูปไข่กลับ ปลายแหลมหรือเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานมน ผิวเกลี้ยง เส้นใบ 8 – 10 คู่ ขนาดใบ 11.5 – 13.5 x 5 – 6 ซม. ก้านใบขนาดยาว 1.5 – 2 ซม. ใบรูปไข่ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.8 – 1.1 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม ออกตามซอกใบ ตอนยังอ่อนผิวมีขนสั้นนุ่มปกคลุมห่างๆ แก่เกลี้ยง สุกสีส้มแดงถึงแดงแกมดำ ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.2 – 1.6 ซม. มักพบมีก้านหน่วยผลเทียม ขนาดยาว 0.8 – 1 ซม. ก้านหน่วยผล ยาว 0.1 – 0.3 ซม. ใบประดับฐานขนาดเล็ก 3 ใบ เกิดตรงรอยต่อระหว่างก้านหน่วยผลและก้านหน่วยผลเทียม ดอกแยกเพศ พบทั้งดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ระหว่างดอกมีใบประดับกระจายหนาแน่นทั่วหน่วยผล ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผล กลีบรวม 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมีย ไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ ก้านเกสรยาว ดอกปม มีก้านดอก กลีบรวมรูปไข่ 3 กลีบ ก้านเกสรสั้นกว่าดอกเพศเมีย

24. *Ficus vasculosa* Wall. ex Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 171002 - 12

ชื่อท้องถิ่น ฮากอบือเต๊ะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กสูง 10 – 15 เมตร ใบรูปรีเรียงสลับ ปลายเป็นติ่งแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลม ผิวใบเกลี้ยงเนื้อใบบาง เส้นใบเกือบตั้งฉากกับเส้นกลางใบ ขนาดใบ 9 – 11 x 3.5 – 4.5 ซม. ก้านใบเกลี้ยงขนาดยาว 0.8 – 0.9 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมมีก้านหน่วยผลเทียมออกตามซอกใบ เมื่อแก่สีเหลืองสุกสีส้ม ผิวสากคายเล็กน้อย ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.1 – 1.3 ซม. ก้านหน่วยผลมีขนสั้นปกคลุม ขนาดยาว 0.7 – 1 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมยาว 0.3 – 0.4 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบขนาดเล็กติดตรงรอยต่อระหว่างก้านหน่วยผลและก้านหน่วยผลเทียม ดอกแยกเพศ พบทั้งดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด มักไม่มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 2 หรือ 3 อัน (อาจพบ 1 อัน) ประปนกัน กลีบรวมรูปหอกหรือบางกลีบปลายแยกเป็นแฉก จำนวน 4 – 5 กลีบ ดอกเพศเมียส่วนใหญ่ไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 5 กลีบ ก้านเกสรยาว ติดด้านข้าง ยอดเกสร เป็น 2 แฉก ดอกปม ส่วนใหญ่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 5 กลีบ ก้านเกสรติดด้านข้างรังไข่ ยอดเกสรเป็น 2 แฉก ก้านเกสรขนาดสั้นกว่าของดอกเพศเมีย

สกุลย่อย *Sycomorus* (Gasp.) Miq. เป็นไม้ต้น หน่วยผลออกเป็นช่อตามลำต้นและกิ่งขนาดใหญ่ พบมี 1 ชนิด

25. *Ficus racemosa* L.

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูง 15 – 20 เมตร ใบรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายแหลม หรือเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานมน หรือแหลม ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 7 – 8 คู่ ขนาดใบ 7 – 13 x 3.2 – 5 เซนติเมตร ก้านใบเกลี้ยงเรียวยาว ขนาดยาว 3 – 4 เซนติเมตร หูใบรูปหอก ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1.5 เซนติเมตร หน่วยผลรูปทรงกลมมีก้าน ออกเป็นช่อกระจุกตามต้นหรือกิ่งขนาดใหญ่ อ่อนมีขนสั้นนุ่มปกคลุม แก้วเกลี้ยง สุกสีแดง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2.2 – 3 ซม. ก้านหน่วยผลเกลี้ยง ขนาดยาว 0.2 – 0.4 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลรูปหอกแกมไข่ ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ขนาดยาว 0.3 ซม. ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกปมมีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ รังไข่กลม ก้านเกสรติดด้านข้างรังไข่ ยอดเกสรรูปกระบอก ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบรังไข่รูปไต ก้านเกสรยาว

สกุลย่อย *Ficus* L. ไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้เถา บางชนิดมีการดำรงชีพเป็นพืชอิงอาศัย หน่วยผลออกตามกิ่งหรือตามซอกใบ ตามเถา พบมีจำนวน 28 ชนิด

26. *Ficus auriculata* Lour.

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 - 18

ชื่อท้องถิ่น ฮากอบาเด๊ะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น มักขึ้นตามริมน้ำ สูง 10 – 15 เมตร ใบรูปไข่เรียงสลับวนรอบกิ่ง เนื้อใบเหนียวหนาปานกลาง ผิวใบเกลี้ยง ปลายใบแหลม ขอบหยักฟันเลื่อยห่างๆ ฐานใบมน เส้นใบจำนวน 5 – 6 คู่ ขนาดใบ 18 – 21 x 10.5 – 13 ซม. ก้านใบกลมยาว 3 – 6 ซม. เมื่ออ่อนก้านใบสีชมพูแกมแดง หน่วยผลรูปลูกแพร์ขนาดใหญ่ เกิดเป็นกระจุกตามลำต้นและกิ่งขนาดใหญ่ ผิวเกลี้ยงมักเป็นสันและมีรอยแผลใบประดับข้าง (lateral bract) ขนาดหน่วยผลตามขวาง 3.5 – 5.5 ซม. สุกสีส้มแดง ใบประดับฐานรูปลิ้ม ผิวเกลี้ยงรองรับหน่วยผล 3 ใบ ขนาดยาว 0.4 – 0.5 ซม. ก้านหน่วยผลยาว 4 – 5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิดก้านดอกสั้น กลีบรวมเชื่อมรวมกันเป็นถุงหุ้มเกสรไว้ 2 ชั้น เกสรเพศผู้ 2 อัน ดอกปม มีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมมีลักษณะเป็นถุงหุ้มรังไข่ไว้ ยอดเกสรรูปกรวย ดอกเพศเมีย กลีบรวมเป็นเยื่อบางหุ้มรังไข่ไว้ ก้านเกสรยาวติดด้านข้างรังไข่ ยอดเกสรรูปกระบอง

27. *Ficus chartacea* Wall. ex King

หมายเลขตัวอย่าง : 200103 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 3 – 5 เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับวนรอบกิ่ง ลักษณะการแตกกิ่งคล้ายพืชสกุลหูขาว (*Terminalia*) ใบรูปรี หรือไข่กลับแกมรี ปลายเป็นติ่งแหลมหรือเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานทู่มน เนื้อใบบาง เส้นใบจำนวน 4 – 5 คู่ มักมีต่อมตรงซอกเส้นใบคู่ที่ฐาน บนเส้นใบด้านล่างของผิวใบมีขนสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดใบ 10 – 15 x 3.5 – 6 ซม. ก้านใบยาว 1.5 – 2.5 ซม. หูใบรูปหอก ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.7 – 0.9 ซม. หน่วยผลรูปไข่ หรือกลม มีก้านสั้น ออกตามซอกใบ หรือตามกิ่ง ผิวเกลี้ยง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.9 – 1.2 ซม. ก้านหน่วยผลขนาดยาว 0.2 – 0.3 ซม. มีใบประดับฐานขนาดเล็กรองรับหน่วยผล 3 ใบ ขนาดยาว 0.1 ซม. หน่วยผลอ่อนสีเขียว แก่สีเหลือง สุกสีส้มแดง ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้อยู่ต่างต้นกับดอกเพศเมีย ดอกเพศผู้ เกิดรอบปากช่องเปิด ไม่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ (อาจพบ 2 กลีบ) เกสรเพศผู้ 2 อัน (อาจพบ 1 อัน) ก้านเกสรสั้น ดอกปม มีก้านดอก กลีบรวม 4 กลีบ รังไข่

กลมผิวเกลี้ยง ฐานรังไข่สอบเล็ก ก้านเกสรขนาดเล็ก สั้น ติดด้านข้างรังไข่ ดอกเพศเมีย ส่วนใหญ่มีก้านดอก รังไข่รูปไต ผิวค่อนข้างขรุขระ ก้านเกสรยาวติดใกล้ปลายรังไข่ กลีบรวม 4 กลีบ

28. *Ficus deltoidea* Jack

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 – 11

ชื่อท้องถิ่น มะจอเต๊ะ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ขึ้นเป็นพืชอิงอาศัย ใบรูปไข่กลับ จนถึงเกือบกลม เรียงสลับวนรอบกิ่ง เนื้อใบอวบหนา ผิวใบเกลี้ยง ปลายกลม ขอบเรียบ ฐานแหลมหรือสอบแหลม เส้นกลางใบแตกแบบ dichotomous branch ตรงชอกเส้นใบมักมีต่อม ขนาดใบ $3.3 - 7 \times 1.5 - 6$ ซม. ก้านใบขนาดยาว $0.2 - 1.5$ ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมหรือรีมีก้าน ออกเป็นคู่ตรงชอกใบ ผิวเกลี้ยง เมื่อแก่สีน้ำตาล หรือเหลือง เมื่อสุกสีส้มแดง หรือส้มปนน้ำตาลดำ ขนาดหน่วยผลตามขวาง $0.5 - 1.5$ ซม. ก้านหน่วยผลยาว $0.9 - 1$ ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบโคนกลีบเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ 2 อัน ดอกปมกลีบรวม 3 กลีบ รังไข่รูปไข่ ผิวเป็นเหลี่ยม-มุม ก้านเกสรสั้นติดที่ปลายรังไข่ หน่วยผลที่เกิดดอกเพศเมีย พบรังไข่พัฒนาเป็นเมล็ดได้แต่ละหน่วยผลไม่เกิน 10 เมล็ด เมื่อแก่รังไข่จะขยายจนเต็มหน่วยผล ดอกเพศเมียรังไข่รูปไต ก้านเกสรติดด้านข้าง ยอดเกสรมักพบ 2 แฉก กลีบรวมขนาดเล็กรูปไข่อวบน้ำสีแดง แยกเป็นอิสระ บางครั้งคล้ายเป็นใบประดับระหว่างดอก

มี 2 ชนิดย่อย คือ

1. var. *angustifolia* (Miq.) Corner

ใบรูปไข่กลับ ขนาด $3.3 - 4 \times 1.5 - 2$ ซม. ขนาดหน่วยผลตามขวาง $0.5 - 0.7$ ซม.

2. var. *kunstleri* (King) Corner

ใบรูปไข่กลับกว้างมากจนเกือบกลม ขนาด $4 - 7 \times 3 - 6$ ซม. หน่วยผลรูปรี ขนาดตามขวาง $1 - 1.5$ ซม.

29. *Ficus disticha* Blume subsp. *disticha*

หมายเลขตัวอย่าง 140203 - 8

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถา ใบรูปไข่กว้าง เรียงสลับ ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานกลม ผิวใบด้านบนมีขนยาวแข็งเกิดบริเวณเส้นกลางใบ ส่วนอื่นเกลี้ยง ผิวใบด้านล่างมีขนสั้นสากคายปกคลุม บริเวณเส้นใบจะหนาแน่น

เส้นใบจำนวน 3 – 5 คู่ ฐานยาวเกินครึ่งของแผ่นใบ ขนาดใบ $3.7 - 7 \times 2.6 - 5$ ซม. ก้านใบขนาดยาว 0.6 – 0.8 ซม. ใบรูปหอกผิวด้านนอกมีขนยาวแข็งปกคลุม ขนาดยาว 0.4 – 0.5 ซม. หน่วยผลรูปไข่กลับ ผิวเกลี้ยง ออกเป็นกระจุกตามซอกใบ หรือตามกิ่ง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.5 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลขนาดเล็ก 3 ใบ ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ก้านหน่วยผลสั้น มีขนปกคลุม ขนาดยาว 0.5 – 1 มม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ไม่มีก้านดอกเกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวม 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 2 อันอันเรณูรูปขอบขนาน ดอกปม ไม่มีก้านดอก รังไข่กลม กลีบรวมรูปขอบขนาน 3 – 4 กลีบ ก้านเกสรสั้น

30. *Ficus fulva* Reinw.

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 – 9

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กสูง 7 – 13 เมตร ใบรูปไข่กว้างหรือรูปหัวใจ เรียงสลับวนรอบกิ่ง เกิดบริเวณปลายกิ่ง ปลายใบแหลม ขอบหยักฟันเลื่อยเล็กๆ ฐานเว้ารูปหัวใจ ผิวด้านนอกมีขนยาวสีขาวปกคลุมหนาแน่น เส้นใบจำนวน 6 – 7 คู่ มีต่อมเกิดตามซอกเส้นใบ ขนาดใบ $18 - 27 \times 14 - 22$ ซม. ก้านใบกลมมีขนยาวสีขาวปกคลุม ขนาดยาว 6 – 10 ซม. ใบรูปไข่ ผิวด้านนอกมีขนยาวปกคลุม ขนาดใบยาว 0.5 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมมีก้านออกเป็นคู่ตามซอกใบ ผิวด้านนอกมีขนยาวปกคลุมหนาแน่น สีเหลืองเมื่อสุกสีเหลืองถึงส้ม ขนาดตามขวาง 1.5 – 2 ซม. ก้านหน่วยผลมีขนยาวปกคลุม ขนาดยาว 0.2 – 0.4 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่กว้าง 3 ใบ ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ระหว่างดอกแต่ละดอกภายในหน่วยผลมีขนยาวสีขาวกระจายหนาแน่น ดอกเพศผู้มีก้านดอกเกิดรอบปากช่องเปิด บริเวณก้านดอกมีขนปกคลุม เกสรเพศผู้ 2 อัน กลีบรวม 3 – 4 กลีบ ดอกเพศเมียส่วนใหญ่มีก้านดอกยาว บริเวณก้านดอกมีขนปกคลุม กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบสีชมพูแดง รังไข่เกลี้ยงสีชมพูก้านเกสรยาว ดอกปม ส่วนใหญ่มีก้านดอก บริเวณก้านดอกมีขนปกคลุม รังไข่กลม ก้านเกสรสั้น กลีบรวม 3 – 4 กลีบ รูปแถบปลายกลีบมน สีชมพูแดง

31. *Ficus fistulosa* Reinw

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 - 1

ชื่อท้องถิ่น ฮากอนียา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 5 – 10 เมตร ใบเดี่ยวรูปรีหรือไข่กลับแกมขอบขนาน เรียงสลับ ปลายใบเป็นหางแหลม ขอบเรียบบางครั้งหยักเป็นฟันเลื่อยห่างๆและถี่มากจนเกือบเรียบ ฐานแหลมหรือรูปลิ้น บางครั้งสอบแหลม เนื้อใบเหนียวบาง ผิวด้านนอกทั้งสองด้าน ขนาดใบ $10.5 - 16 \times 3.5 - 5.5$ ซม.

ก้านใบส่วนใหญ่มีสีน้ำตาลผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1 – 1.5 ซม. ใบรูปหอกสีน้ำตาลผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.8 – 1 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม ออกเป็นกระจุกตามลำต้นหรือกิ่ง บางครั้งออกตามซอกใบ ตรงปลายบริเวณรอบปากช่องเปิดบวม เมื่อแก่สีเขียวเป็นเงา สุกสีเหลืองอ่อน ผิวมักเป็นตุ่มเล็กๆ ก้านหน่วยผลเทียมมีหรือไม่มี ขนาดยาว 0 – 3 มม. ก้านหน่วยผลยาว 0.8 – 1 ซม. หน่วยผลสดเมื่อแก่เต็มที่ขนาดตามขวาง 1.1 – 1.9 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด ส่วนใหญ่มีก้านดอกสั้น กลีบรวมสีแดงอมชมพู เป็นถุง 2 ชั้นหุ้มเกสรเพศผู้ไว้ เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรสั้น ดอกปม ส่วนใหญ่มีก้านดอกยาว กลีบรวมสีแดงอมชมพู เชื่อมรวมกันเป็นรูปถ้วยรองรับรังไข่ไว้ รังไข่ทรงกลม ก้านเกสรสั้นติดด้านข้างรังไข่ ยอดเกสรรูปกรวย ดอกเพศเมีย ส่วนใหญ่มีก้านดอก รังไข่สีชมพูอ่อนๆ ก้านเกสรยาวติดด้านข้าง ยอดเกสรรูปกรวย กลีบรวมเป็นเยื่อบางๆขนาดเล็ก เชื่อมรวมกันติดเป็นวงระหว่างรอยต่อของก้านดอกกับก้านรังไข่

32. *Ficus glandulifera* Wall.

หมายเลขตัวอย่าง : 141202 - 3

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นสูง 8 – 10 เมตร ใบรูปขอบขนานเรียวสลับว่นเป็นกระจุกตรงปลายกิ่ง ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลมหรือมน ผิวใบเมื่ออ่อนมีขนยาวนุ่มสีน้ำตาลปกคลุมแก่หลุดร่วงเหลือเพียงบริเวณเส้นใบ เส้นใบจำนวน 6 – 7 คู่ ขนาดใบ 14 – 16 x 6 – 8 ซม. ก้านใบมีขนยาวนุ่มสีน้ำตาลปกคลุม โคนก้านใบมีต่อม 2 ต่อม ขนาดก้านใบยาว 3.5 – 6 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมแกมรี ออกตามซอกใบหรือตามกิ่ง ผิวเกลี้ยง สุกสีส้มแดง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1 – 1.2 ซม. ใบประดับฐาน รูปไข่ 3 ใบ มีขนสีน้ำตาลสั้นนุ่มปกคลุมด้านนอก ขนาดยาว 0.2 ซม. ก้านหน่วยผลมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดยาว 0.8 – 1.2 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ระหว่างดอกในหน่วยผลมีขนยาวกระจายหนาแน่น ดอกเพศผู้ กลีบรวมรูปไข่ 4 กลีบ เกสรเพศผู้ 2 อัน ดอกปม กลีบรวม 4 หรือ 5 กลีบ รังไข่กลม ดอกเพศเมีย กลีบรวม 4 กลีบ รังไข่รูปขอบขนาน ก้านเกสรบริเวณใกล้ยอดเกสรมีขนปกคลุม

33. *Ficus grossularioides* Burm.

หมายเลขตัวอย่าง : 071102 - 4

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูง 3 – 5 เมตร ใบรูปไข่กว้างกลับเรียงสลับวนรอบกิ่ง เนื้อใบบาง ผิวใบด้านบนมีขนสั้นปกคลุมห่างๆ ด้านล่างมีขนยาวหยิกนุ่มสีเขียวก้ำมะหยี่ปกคลุมหนาแน่น ปลายใบแหลม ขอบหยักฟันเลื่อย ฐานกลมหรีอมน ขนาดใบ $12-21.5 \times 7.5 - 12.5$ ซม. ก้านใบขนาดยาว 4.5 – 7 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมออกเป็นคู่ตามซอกใบหรือตามกิ่งเหนือรอยแผลใบที่หลุดร่วงไปแล้ว ผิวเกลี้ยงแก่สีเหลืองสุกสีส้ม ขนาดหน่วยผลตามยาว 1 – 1.2 ซม. มีใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่กว้างขนาดยาว 2 มม. จำนวน 3 ใบ ก้านหน่วยผลยาว 1 – 2 มม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด ไม่มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน(อาจพบ 2 อัน) ก้านเกสรสั้น กลีบรวมสีชมพูเข้มปนแดง(purple) รูปไข่ 3 กลีบ ดอกปมมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมสีชมพูเข้มปนแดงรูปขอบขนานปลายกลมกลีบมน จำนวน 4 – 5 กลีบ รังไข่สีขาว ก้านเกสรสั้น ดอกเพศเมีย รังไข่รูปไข่เบี้ยว ก้านเกสรยาว กลีบรวมมีลักษณะเป็นเยื่อหุ้มรังไข่ไว้

34. *Ficus heterophylla* L.f.

หมายเลขตัวอย่าง

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม บางครั้งทอดเลื้อย ไม่มีรากตามข้อ ส่วนของกิ่งและใบมีขนสาวยปกคลุม ใบมีรูปร่างหลายแบบ รี หอก ขอบหยักลึก หยักซี่ฟัน หรือเรียบ ปลายแหลม ฐานแหลม มน ผิวใบมีขนสั้นสาวยปกคลุม ขนาดใบ $5 - 10.5 \times 2 - 7$ ซม. ก้านใบมีขนสาวยปกคลุมขนาดยาว 1 – 1.3 ซม. หูใบรูปหอกเป็นแผ่นบาง ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.9 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปรี ออกตามซอกใบหรือเหนือรอยแผลใบที่ร่วง มีขนสาวยปกคลุม เมื่อสุกผิวเกลี้ยงสีส้มแดง ใบประดับฐานหน่วยผลรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ผิวเกลี้ยง ก้านหน่วยผลขนาดยาว 0.6 – 1.5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ เกสร 1 อัน กลีบรวม 3 หรือ 4 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกัน ดอกปม กลีบรวมคล้ายดอกเพศผู้ รังไข่รูปไข่กว้าง ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้นติดด้านข้างรังไข่ ดอกเพศเมีย กลีบรวม 4 กลีบ เชื่อมติดกัน รังไข่รูปเกือบกลม ก้านเกสรยาวติดด้านข้าง ยอดเกสรรูปทรงกระบอก

45. *Ficus heteropleura* Blume

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น ย็อกกา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม กิ่งอ่อนเป็นขุยเมื่อแห้ง ใบรูปไข่กลับ หรือรีแกมไข่ ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ หรือเว้าเป็นคลื่นบริเวณใกล้ปลายใบ ฐานแหลม ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างหยาบและสาวย เส้นใบจำนวน

2-3 คู่ ขนาดใบ $7-11 \times 3-4.5$ ซม. ก้านใบขนาดยาว 0.5-1 ซม. ใบรูปรีแกมแคบ หน่วยผลรูปกลม แกมรีมีเพียงก้านหน่วยผลเทียมออกตามซอกใบ มีขนสาบคายปกคลุม ไม่มีใบประดับฐาน เมื่อสุกสีแดง แกมส้ม ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.5-0.7 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมมีขนสาบแข็งและหยาบปกคลุม ขนาดยาว 0.5-0.7 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ เกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวม 4 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อันและที่ก้านเกสรเพศผู้มีรังไข่ที่เป็นหมันติดอยู่ด้วย ดอกเพศเมีย กลีบรวม 3 กลีบโคนกลีบเชื่อมติดกัน รังไข่รูปไข่เบี้ยว ผิวขรุขระ ก้านเกสรสั้น ดอกปมรังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้นยอดเกสรเป็นตะขอ

36. *Ficus hispida* L.f.

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 8-10 เมตร ใบเดี่ยวรูปไข่ ไข่แกมขอบขนาน หรือรูปรีมักเรียงตรงข้าม ปลายใบแหลม เรียวแหลม ขอบเรียบหรือหยักเป็นแบบซี่ฟัน ฐานกลม หรือว่า ผิวใบมีขนปกคลุม เส้นใบจำนวน 3-5 คู่ ขนาดใบ $15-28 \times 7-12$ ซม. ขนาดก้านใบยาว 2-3 ซม. มีขนปกคลุมหนาแน่น ใบรูปไข่แกมหอก 2 อัน ด้านในเกลี้ยง ด้านนอกมีขนปกคลุม หน่วยผลรูปทรงกลมหรือรูปลูกแพร์ ออกตามซอกใบ หรือตามลำต้นหรือกิ่งขนาดใหญ่ ผิวมีขนยาวนุ่มปกคลุม บางครั้งมีรอยแผลที่เกิดจากใบเกล็ดประดับด้านข้างที่หลุดร่วงไป เมื่ออ่อนสีเขียว สุกสีเหลืองอ่อน ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2-4 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบ ก้านหน่วยผลขนาดยาว 0.7-1.5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวม 3 กลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน อับเรณูขนาดใหญ่ ก้านเกสรสั้น ดอกปม ปกติไม่มีกลีบรวม มักพบเยื่อบางๆหุ้มรังไข่ไว้ รังไข่รูปทรงกลมเกลี้ยง ก้านเกสรสั้น ติดบริเวณข้างยอดรังไข่ ดอกเพศเมีย รังไข่รูปทรงกลมเกลี้ยง ก้านเกสรยาว ติดด้านข้างของรังไข่ ยอดเกสรรูปกระพริบกระบอก

37. *Ficus ischnopoda* Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 - 17

ชื่อท้องถิ่น ชุนอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มชอบขึ้นตามริมน้ำ ใบรูปหอกแกมขอบขนาน เรียงสลับเป็นกระจุกตามปลายกิ่ง ผิวใบเกลี้ยง ปลายแหลม มน ขอบเรียบ ฐานแหลม เส้นใบจำนวน 5-10 คู่ ขนาดใบ $6-14 \times 0.7-1.5$ ซม. ก้านใบขนาดยาว 0.4-0.6 ซม. ใบรูปไข่ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.6-1 ซม. หน่วยผลรูปรีมีก้าน ออกตามซอกใบ ผิวเป็นสัน เกลี้ยง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1-1.2 ซม. ใบประดับฐานขนาดเล็ก 3 ใบ ก้าน

หน่วยผลเกลี้ยงขนาดยาว 1.5 – 2 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศเมียและดอกเพศผู้อยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 2 อัน กลีบรอมรูปหอก 4 กลีบ ดอกปมมีก้านดอก กลีบรอมรูปหอก 4 กลีบ รังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ดอกเพศเมีย กลีบรวม 5 กลีบ รังไข่รูปไต ก้านเกสรยาว

38. *Ficus laevis* Blume

หมายเลขตัวอย่าง

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถา ใบรูปไข่ เรียงสลับวนรอบกิ่ง ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานว่า เนื้อใบเหนียวหนา ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน เส้นใบ 4 – 6 คู่ เส้นใบคู่ที่ฐาน ยาวถึง 2 ใน 3 ของความยาวแผ่นใบ ตรงซอกเส้นใบเป็นต่อม ขนาดใบ 14 – 23 x 8 – 14 ซม. ก้านใบเกลี้ยง ตอนต้นมักเป็นสีน้ำตาลแดง ขนาดยาว 3.5 – 10.5 ซม. ใบรูปหอกผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.7 – 1 ซม. มักหลุดร่วงง่าย หน่วยผลกลมแบน หรือรูปลูกแพร์ ผิวเกลี้ยง ออกตามซอกใบ หรือตามกิ่งที่ใบหลุดร่วงไปเมื่อฤดูกาลก่อน แก่สีเขียว ขนาดตามขวาง 3 – 4 ซม. ใบประดับฐานรูปลิ้ม 3 ใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 3 – 4 มม. ก้านหน่วยผลเกลี้ยง ยาว 1.5 – 2.5 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้อยู่ภายในหน่วยผลเดียวกับดอกปม ระหว่างดอกมีขนยาวสีขาวไล่กระจายหนาแน่น ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด ก้านดอกสั้น กลีบรวม 5 กลีบ เกสรเพศผู้ 2 อัน ปลายเกสรเป็นติ่งแหลม โคนก้านเกสรมีขนปกคลุมหนาแน่น ดอกปมมักมีก้านดอก กลีบรวม 5 – 6 กลีบ (บางดอก 4) รังไข่กลมก้านเกสรสั้น

39. *Ficus lepicarpa* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 - 8

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 8 – 10 เมตร ใบรูปไข่กลับเรียงเป็นกระจุกตามปลายกิ่ง ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ โคนเบี้ยวหรือแหลม เนื้อใบหนา เส้นใบจำนวน 8 – 9 คู่ ผิวใบมีขนขึ้นกระจายห่างๆ ขนาดใบ 17.5 – 19 x 7 – 8 ซม. ก้านใบขนาดยาว 2 – 3 ซม. ใบมีลักษณะเป็นกำรูปเรือมีขนปกคลุม ขนาดยาว 2 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมหรือรีไม่มีก้านออกตามซอกใบ บางครั้งพบมีรอยแผลใบประดับข้างหน่วยผล แก่สีเขียวเป็นเงาสะท้อนแสง สุกสีเหลือง ขนาดหน่วยผล ตามขวาง 1.5 – 2.5 ซม. มีใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่ 3 ใบ ผิวเกลี้ยงขนาดยาว 3 มม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิดก้านดอกสั้น เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมสีชมพูปนแดง เชื่อมเป็นถุงหุ้มเกสรไว้ 2 ชั้น ดอกเพศเมียส่วนใหญ่มีก้านดอก รังไข่สีชมพูอ่อนมีก้านชูรังไข่ ก้านเกสรยาวติดใกล้ปลายยอดรังไข่ ยอดเกสรรูปกระบอง กลีบรวมสีชมพูอ่อนเชื่อมรวมกันเป็นวงติดหุ้มรอบก้าน

ชูรังไข่ ดอกปม ส่วนใหญ่ มีก้านดอก รังไข่กลมสีขาว ก้านเกสรสั้น ยอดเกสรรูปกรวย กลีบรวมเป็นเยื่อสีชมพูหุ้มรังไข่ไว้

40. *Ficus obpyramidata* King

หมายเลขตัวอย่าง : 140203 - 6

ชื่อท้องถิ่น ฮากอ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นชอบขึ้นตามริมน้ำ สูง 8 – 10 เมตร ใบรูปรี หรือรีแกมไข่ ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานกลมหรือเว้าเล็กน้อย ผิวใบมีขนยาวนุ่มปกคลุมโดยเฉพาะเมื่อยังอ่อนจะหนาแน่นแก่หลุดร่วงไปเหลือห่างๆ เส้นใบจำนวน 6 – 8 คู่ ขนาดใบ 23 – 30 x 11.5 – 14.5 ซม. ก้านใบมีขนยาวสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดก้านใบยาว 2.5 – 7.5 ซม. ใบรูปหอกผิวด้านนอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุมเฉพาะตรงกลางบริเวณขอบเกลี้ยง ขนาดหูใบยาว 2 – 2.3 ซม. หน่วยผลรูปลูกแพร์มีก้าน ออกเป็นกระจุกตามลำต้นหรือกิ่งขนาดใหญ่ มีสันตามยาวแต่ไม่เด่นชัดนัก ปากช่องเปิดนูน ผิวเกลี้ยงมีเยื่อสีน้ำตาลปกคลุม ลูกสีเหลือง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 3.5 – 4.5 ซม. มีก้านหน่วยผลยาว 1.5 – 3 ซม. ใบประดับฐานรูปลิ้น 3 ใบ สีน้ำตาลขนาดยาว 0.2 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมเชื่อมเป็นถุงหุ้มเกสรเพศผู้ไว้ ดอกปมไม่มีกลีบดอก รังไข่กลม ก้านเกสรสั้น ยอดเกสรูปปากแตร ดอกเพศเมีย กลีบรวมเป็นเยื่อบางๆ เกิดเป็นวงรอบก้านดอก ตรงรอยเชื่อมต่อระหว่างก้านดอกกับก้านรังไข่ รังไข่รูปไข่ ก้านเกสรยาว ยอดเกสรูปกระบอก หรือรูปปากแตร

41. *Ficus parietalis* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 071102 - 3

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ไม้พุ่มรอเลื้อยหรือไม้เถา บางครั้งดำรงชีพแบบพืชรอิงอาศัย กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลแกมแดงปกคลุม ใบรูปรีแกมขอบขนาน หรือรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลมหรือกลมมน เนื้อใบเหนียวบาง ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนปกคลุม เส้นใบจำนวน 3 – 5 คู่ เส้นใบย่อยขนานกัน ขนาดใบกว้าง 22 – 25 x 8 – 10.5 ซม. ก้านใบกลมมีขนปกคลุม ขนาดยาว 1.3 – 1.5 ซม. ใบขนาดเล็กมีขนปกคลุม ขนาดยาว 0.7 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมมีก้านหน่วยผลเทียม ออกเป็นคู่ตามซอกใบ มีขนปกคลุมหนาแน่น เมื่อสุกสีส้มแดง ขนาดตามขวาง 1.3 – 1.5 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมมีขนปกคลุมหนาแน่นขนาดยาว 0.7 – 1 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลขนาดเล็ก 3 ใบ ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ เกิดรอบปากช่องเปิด มีรังไข่ที่เป็นหมันอยู่ด้วย กลีบ

รวม 5 กลีบโคนกลีบเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกเพศเมียอาจมีหรือไม่มีก้านดอก รังไข่รูปเมไตต์ตัว
กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ สีขาว ดอกปม รังไข่กลม ก้านเกสรสั้นติดด้านข้างรังไข่ ยอดเกสรขยายกว้าง
กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ

42. *Ficus pisifera* Wall.

หมายเลขตัวอย่าง : 141202 - 8

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก บางครั้งดำรงชีพแบบพืชอิงอาศัย กิ่งอ่อนมีขนยาวสากปกคลุม ใบรูป
ดาบเรียวกลับ เนื้อใบเหนียวหนา แผ่นใบไม่สมมาตร ปลายเรียวแหลมหรือเป็นหางแหลม ขอบบิดและ
หยักเป็นซี่ฟัน ฐานเบี้ยว ผิวใบด้านบนสากคาย ด้านล่างมีขนสั้นนุ่มปกคลุม เส้นใบจำนวน 3 – 5 คู่
ขนาดใบกว้าง 18 – 31 x 6 – 10 ซม. ก้านใบกลมมีขนสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดยาว 0.6 – 0.8 ซม. หูใบรูป
หอก 2 ใบ ติดตรงข้ามกันข้างโคนก้านใบ ผิวด้านบนมีขนปกคลุม ขนาดหูใบยาว 0.5 – 1.5 ซม. หน่วย
ผลรูปทรงกลมมีก้านหน่วยผลเทียมออกเป็นกลุ่มตามซอกใบ หรือตามกิ่ง แก่สีขาวแกมเหลืองหรือ
เหลืองแกมส้ม สุกสีส้ม ผิวมีขนสั้นแข็งปกคลุมกระจายห่างๆ เมื่อจับดูมีลักษณะสากคาย ขนาดตาม
ขวาง 0.6 – 0.7 ซม. ก้านสั้นมาก ก้านหน่วยผลเทียมมีขนสั้นแข็งปกคลุมห่างๆ ขนาดยาว 0.2 – 0.4 ซม.
ม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด เกสรเพศผู้ 1
อัน และมีรังไข่ที่เป็นหมันอยู่ด้วย กลีบรวม 4 กลีบเชื่อมติดกันที่โคนกลีบ ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอกกลีบ
รวมรูปหอก 3 กลีบ สีชมพูแกมส้ม รังไข่เรียวยาวสีชมพู อ่อน ก้านเกสรติดใกล้ปลายรังไข่ ยอดเกสรรูป
ปากแตร ดอกปม กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ รังไข่รูปไข่ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้น ติดด้านข้างรังไข่ ยอดเกสร
รูปกระบอง

43. *Ficus punctata* Thunb.

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 – 6

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาใบเป็นสองแบบ คือเมื่อยังเป็นต้นอ่อนที่ยังไม่ออกหน่วยผล ใบเบี้ยว แต่เมื่อแก่จน
สามารถออกหน่วยผลได้ ใบรูปรีแกมไข่กลับหรือรูปข้าวหลามตัด หรือรูปรี เรียงสลับ ผิวใบเกลี้ยง ปลาย
ใบแหลม ขอบเรียบ ฐานเบี้ยว เส้นใบจำนวน 5 – 8 คู่ ขนาดใบ 4 – 7 x 2 – 4.5 ซม. ก้านใบขนาดยาว
0.4 – 0.7 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมออกเดี่ยวหรือเป็นกระจุกตามเถา ผิวเกลี้ยงมีจุดประสีเทา แก่สี
เหลือง สุกสีดำ ขนาดหน่วยผลตามขวาง 3 – 4.5 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมยาว 0.2 – 0.4 ซม. ก้านหน่วย
ผลยาว 0.2 – 0.3 ซม. ใบประดับฐานรูปไข่ผิวเกลี้ยงขนาดเล็ก 3 ใบ เกิดระหว่างก้านหน่วยผลกับก้าน

หน่วยผลเทียม ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้มีก้านดอกยาวเกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสร 1 อัน กลีบรวมรูปหอกสีชมพูเข้ม 3 กลีบ ดอกปมมีก้านดอกและก้านชูรังไข่ยาว รังไข่สีขาว กลีบรวมรูปแถบยาวสีชมพูเข้ม 3 – 4 กลีบ

44. *Ficus sagittata* Vahl

หมายเลขตัวอย่าง : 071102 – 2

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อยมีรากตามเถา น้ำยางสีเหลือง ใบรูปหอก หรือรีแกมขอบขนานเรียงสลับ ใบต้นอ่อนรูปหอกชัดเจน ปลายแหลมหรือเป็นหางแหลม ขอบเรียบมักบิดเป็นคลื่น เนื้อใบเหนียว ผิวใบอ่อนมีขนยาวนุ่มปกคลุม แก่เกลี้ยง เส้นใบจำนวน 7 – 9 คู่ ขนาดใบ $14 \pm 19 \times 7.5 - 9$ ซม. ก้านใบขนาดยาว 2.5 – 3 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมหรือไข่กลับ มีก้านหน่วยผลเทียม ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกสีส้มแดง ออกเป็นกระจุกตามเถา หรือตามกิ่ง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.5 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมขนาดยาว 0.4 – 0.7 ซม. ก้านหน่วยผลยาว 0.2 – 0.3 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่ ขนาดยาว 1 มม. ผิวเกลี้ยง เกิดตรงรอยต่อระหว่างก้านหน่วยผลกับก้านหน่วยผลเทียม ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ เกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวม 3 – 4 กลีบ รูปหอก สีแดง หรือ สีชมพู เกสรเพศผู้จำนวน 2 อัน อับเรณูรูปขอบขนานยาวหั่นเข้าหากัน โคนก้านเกสรเชื่อมติดกัน ดอกปม อาจมีหรือไม่มีก้านดอกกลีบรวมรูปหอก 3 – 4 กลีบ สีชมพู รังไข่สีขาว ก้านเกสรติดบริเวณใกล้ปลายรังไข่

45. *Ficus schwarzii* Koord.

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 – 7

ชื่อท้องถิ่น ฮากอากายู

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กสูง 10 – 15 เมตร ใบรูปไข่กลับแกมหอกกลับเรียงสลับ ปลายใบเป็นหางแหลม ขอบเรียบบิดเล็กน้อย ฐานแหลม เนื้อใบบาง ผิวใบเกลี้ยง ขนาดใบ $16 - 18 \times 5.5 - 6.5$ ซม. ก้านใบยาว 0.8 – 1 ซม. หูใบรูปหอกผิวเกลี้ยงขนาดยาว $4 - 1.5$ ซม. หน่วยผลรูปลูกแพร์หรือกลม ออกเป็นช่อกระจุกตามลำต้น ผิวเกลี้ยงมักมีเยื่อสีส้มหรือน้ำตาลดำปกคลุม เมื่อแก่สีออกเขียวปนน้ำตาล จนถึงน้ำตาล เมื่อสุกสีเหลืองอ่อนปนน้ำตาล หน่วยผลสดแก่เต็มที่ ขนาดตามขวาง 2.3 – 3.2 ซม. ก้านหน่วยผลกลมผิวเกลี้ยงขนาดยาว 1.2 – 1.5 ซม. มีใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่กว้าง ผิวเรียบ ขนาดยาว 1 – 2 มม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดบริเวณรอบปากช่องเปิด ก้านดอกสั้น กลีบรวมสีชมพูปนแดง เชื่อมเป็นถุงหุ้มเกสรตัวผู้ไว้ 2 ชั้น เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรสั้น ดอกปมส่วนใหญ่มีก้านดอกยาว รังไข่สีชมพูปนแดง ก้านเกสรสั้นติดด้านข้างเยื้องไปทางปลายรังไข่

ยอดเกสรรูปกรวย กลีบรวมเป็นเยื่อบางๆขนาดเล็กเชื่อมรวมกันติดเป็นวงระหว่างรอยต่อก้านดอกกับ ก้านรังไข่ ดอกเพศเมียลักษณะคล้ายกับดอกปม ต่างกันตรงก้านเกสรยาวกว่าและยอดเกสรเป็นรูป กระบอง

46. *Ficus scortechinii* King

หมายเลขตัวอย่าง : 071002 – 2

ชื่อท้องถิ่น ฮากอตาโมง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กสูง 5 – 10 เมตร ใบรูปรี เรียงสลับ ปลายเป็นหางยาวแหลม ขอบเรียบ ฐานรูป ลิ้มหรือเบี้ยวเล็กน้อย ผิวใบมีขนสั้นแข็งปกคลุมห่างๆ หนาแน่นบริเวณเส้นใบและเส้นใบย่อย เนื้อใบบาง เส้นใบจำนวน 7 – 8 คู่ ขนาดใบ 18 – 23 x 5.5 – 8 ซม. ก้านใบมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดก้านใบยาว 1.1 – 1.9 ซม. ใบรูปหอก 2 ใบ ผิวด้านบนมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดหูใบยาว 0.6 – 0.7 ซม. หน่วย ผลรูปลูกแพร์หรือรูปไข่กลับมีก้านหน่วยผลออกเป็นช่อตามโคนต้น แก่น้ำตาล สุกสีน้ำตาลปนแดงจนถึงส้ม หน่วยผลอ่อนขนสีน้ำตาลสั้นนุ่มปกคลุม สุกผิวเกลี้ยง มีสันนูนตามยาว 5 สันชัดเจน ขนาดหน่วย ผลตามขวาง 1 – 1.1 ซม. ก้านหน่วยผลยาวมีขนสีน้ำตาลสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดก้านหน่วยผลยาว 0.7 – 0.8 ซม. ดอกแยกเพศดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ระหว่างดอกแต่ละดอกภายในหน่วยผล มีขนสีน้ำตาลกระจายทั่วไป ดอกเพศเมียส่วนใหญ่มีก้านดอกรังไข่ผิวเกลี้ยงสีขาวมีก้านชูรังไข่ ก้านเกสร ติดด้านข้าง ยอดเกสรรูปกระบอง กลีบรวมสีชมพูอ่อนเชื่อมรวมกันเป็นถ้วยล้อมรอบก้านชูรังไข่

47. *Ficus semicordata* Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 141202 – 1

ชื่อท้องถิ่น ฮากอบูลู

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 10 – 15 เมตร กิ่งอ่อนหรือยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ใบรูปหอกเรียง สลับ ผิวใบมีขนสั้นสากคายปกคลุม ปลายแหลมหรือเป็นหางแหลม ขอบหยักฟันเลื่อยเล็กๆจนเกือบ เรียบ หรือบางครั้งเรียบ ฐานเบี้ยว เนื้อใบบางเหนียว แผ่นใบไม่สมมาตร เส้นใบจำนวน 8 – 10 คู่ ขนาด ใบ 12 – 20 x 4.5 – 9 ซม. ก้านใบมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดยาว 0.6 – 0.8 ซม. ใบรูปหอก ด้านใน เกลี้ยงด้านบนมีขนสีขาวสั้นปกคลุม หน่วยผลรูปทรงกลมมีก้านออกตามไหล่ที่ทอดเลื้อยจากลำต้น ผิว สีน้ำตาลมีตุ่มขรุขระ มีใบประดับข้าง ปลายหน่วยผลมีสันนูน 5 สัน ขนาดหน่วยผลกว้าง 1.8 – 2.3 ซม. ก้านหน่วยผลขนาดยาว 0.2 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมยาว 0.3 – 0.4 ซม. มีใบประดับฐานหน่วยผล รูปหอกขนาดเล็กเกิดตรงรอยต่อระหว่างก้านหน่วยผลกับก้านหน่วยผลเทียม ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้ และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้อาจมีหรือไม่มีก้านดอกเกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวมสีชมพู

อ่อน 4 – 6 กลีบ เกสรเพศผู้ 2 อัน ก้านเกสรยาว ดอกปม อาจมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปแถบสีชมพู ยาว จำนวน 5 – 6 กลีบ รังไข่สีขาว และมักมีก้านชูรังไข่ ก้านเกสรติดด้านข้างรังไข่ ดอกเพศเมีย มีก้านดอกกลีบรวมรูปแถบ จำนวน 5 – 6 กลีบ รังไข่รูปไต หรือรูปไข่เบี้ยว ผิวขรุขระ ก้านเกสรยาว ยอดเกสรเป็นสองแฉก

48. *Ficus sinuata* Thunb.

หมายเลขตัวอย่าง : 180303 – 3

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ใบรูปรีหรือรูปขอบขนานเรียวกลับ ผิวใบสากเล็กน้อยเนื้อใบบาง ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบหรือหยักมนไม่ได้รูปทรง ฐานแหลม แผ่นใบทั้งสองด้านมักไม่สมมาตรกัน เส้นใบจำนวน 6 – 8 คู่ ขนาดใบ 12 – 16 × 5 – 5.5 ซม. ก้านใบขนาดยาว 0.3 – 0.5 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมออกตามซอกใบ ผิวมีขนสั้นสากคายปกคลุม สุกสีส้ม ขนาดตามขวาง 0.6 ซม. ไม่มีก้านหน่วยผลแต่มีก้านหน่วยผลเทียมยาว 0.2 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด เกสรเพศผู้ 1 อัน มีรังไข่ที่เป็นหมันติดอยู่ด้วย ดอกเพศเมียไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ รังไข่สีขาว

49. *Ficus subulata* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 141202 – 4

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม ใบรูปรี รีแกมหอก หรือไข่กลับแกมรี บางครั้งแผ่นใบไม่สมมาตร เนื้อใบเหนียว ปลายใบเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลม เส้นใบจำนวน 7 – 10 คู่ ผิวใบเกลี้ยง ขนาดใบ 12 – 25 × 6 – 12 ซม. ก้านใบสั้นผิวเกลี้ยงขนาดยาว 0.6 ซม. หูใบรูปลิ้นแคบสีน้ำตาล ขนาดยาว 1.2 – 1.5 ซม. หน่วยผลรูปไข่ หรือ กลม มีก้านหน่วยผลเทียม ออกตามซอกใบ ผิวเกลี้ยง สุกสีส้มแดง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.6 – 0.8 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมผิวเกลี้ยงขนาดยาว 0.1 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้กลีบรวมเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 4 แฉก มีรังไข่ที่เป็นหมันติดอยู่ด้วย เกสรเพศผู้ 1 อัน ดอกปม กลีบรวมเชื่อมเป็นหลอดปลายแยกเป็น 4 แฉก รังไข่รูปทรงกลมผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้นติดด้านข้าง ยอดเกสร รูปกรวย ดอกเพศเมียกลีบรวมเชื่อมรวมกัน 4 กลีบ รังไข่รูปขอบขนาน ก้านเกสรติดด้านข้าง

50. *Ficus tinctoria* Forst. F. subsp. *gibbosa* (Blume) Corner

หมายเลขตัวอย่าง : 140203 – 10

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น หรือไทรพัน กิ่งอ่อนปกติมีขนสั้นๆปกคลุม ใบมีหลายรูปร่าง ไข่แกมรี หอกแกมรี หรือรูปข้าวหลามตัด เนื้อใบเหนียว แผ่นใบมักไม่สมมาตร ปลายใบแหลม มน เป็นติ่งแหลม ขอบเรียบและม้วนลง ฐานใบรูปแหลมแกมรูปลิ้ม และมักจะเบี้ยว เส้นใบจำนวน 3 – 7 คู่ ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ผิวใบด้านล่างเกลี้ยงหรือบางครั้งมีขนสั้นๆปกคลุม ขนาดใบ 6 – 19 x 4 – 10 ซม. ก้านใบขนาดยาว 0.5 – 1 ซม. ใบรูปไข่แกมหอก ขนาดยาว 0.6 – 0.9 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม มีก้านหน่วยผลเทียมยาว 0.5- 0.8 ซม. ออกตามซอกใบหรือตามกิ่ง มีขนสาขาคายปกคลุม มักไม่ปรากฏใบประดับฐานหน่วยผล สุกสีเหลือง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.8 – 1.2 ซม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศเมียและดอกเพศผู้อยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ เกิดรอบปากช่องเปิด มีรังไข่ที่เป็นหมันติดอยู่ด้วย กลีบรวมรูปหอกจำนวน 4 – 6 กลีบ มีขนสั้นๆปกคลุม เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรสั้นและที่โคนเชื่อมติดกับโคนก้านรังไข่ ดอกเพศเมีย กลีบรวมรูปหอกบางจำนวน 4 กลีบ มีขนสั้นๆปกคลุม รังไข่รูปไข่เบี้ยว ผิวเป็นปุ่มเล็กๆ ก้านเกสรยาว ติดด้านข้างของรังไข่ ดอกปม กลีบรวมรูปหอก 4 กลีบ มีขนปกคลุม รังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้น ติดด้านข้าง

51. *Ficus trichocarpa* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 180403 – 2

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถา ใบรูปไข่ เรียงสลับ ผิวใบมีขนยาวสีน้ำตาลปกคลุม ด้านล่างจะหนาแน่นกว่าด้านบน ปลายใบมน หรือแหลม ขอบม้วนลง ฐานกลม เนื้อใบเหนียวหนา เส้นใบจำนวน 4 – 6 คู่ ขนาดใบ 8 – 11.5 x 6.5 – 9 ซม. ก้านใบกลม มีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดยาว 1.5 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม สุกสีแดงมีขนปกคลุมหนาแน่น ออกเป็นคู่เหนือรอยแผลใบบริเวณใกล้ปลายกิ่ง หรือตามซอกใบ ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1.2 – 1.5 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผลรูปไข่ 3 ใบ ขนาดยาว 2 มม. ผิวด้านนอกมีขนปกคลุม ก้านหน่วยผลมีขนปกคลุม ขนาดยาว 0.5 – 0.6 ซม. ดอกแยกเพศดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ระหว่างดอกภายในหน่วยผลมีขนยาวสีขาวเกิดกระจายหนาแน่น ดอกเพศเมียอาจมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 5 กลีบ โคนรังไข่มีขนยาวปกคลุม ยอดเกสรมีขนปกคลุม

52. *Ficus variegata* Blume

หมายเลขตัวอย่าง :

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้น สูง 25 – 30 เมตร ใบรูปไข่เรียงสลับวนรอบกิ่ง ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบหรือบางครั้งหยักซี่ฟันห่างๆ ฐานกลม หรือเว้า ใบอ่อนมีวใบด้านล่างมีขนสั้นนุ่มปกคลุม ใบแก่ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 4 – 5 คู่ ขนาดใบ 12 – 20 x 8 – 11 ซม. ก้านใบขนาดยาว 2.7 – 5 ซม. หูใบรูปไข่แกมรูปหอก ผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 1.3 – 2 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมปลายมน หรือรูปลูกแพร์ มีก้าน ออกเป็นกระจุกตามกิ่งและลำต้น ผิวเกลี้ยงสุกสีแดง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2 – 3 ซม. ก้านหน่วยผลขนาดยาว 2 – 4 ซม. ใบประดับฐานขนาดเล็ก 3 ใบ หลุดร่วงง่าย ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด กลีบรวม 3 – 4 กลีบ เกสรเพศผู้ 2 อัน ดอกปม กลีบรวม 4 – 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน รังไข่รูปไข่ ดอกเพศเมียกลีบรวม 3 หรือ 4 กลีบ รังไข่รูปไข่กลีบยอดเกสรรูปคล้ายกระบอง

53. *Ficus villosa* Blume

หมายเลขตัวอย่าง 160204 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถามีรากเกาะพันไม้อื่น กิ่งอ่อน ยอดอ่อนมีขนยาวนุ่มปกคลุมหนาแน่น ใบรูปหอกแกมขอบขนาน เรียงสลับ ปลายเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานกลม เนื้อใบเหนียวหนาค่อนข้างแผ่นหนัง ผิวใบด้านบนมีขนสั้นปกคลุมห่างๆ ยกเว้นบริเวณเส้นใบปกคลุมหนาแน่น ด้านล่างมีขนยาวนุ่มปกคลุมหนาแน่น เส้นใบ 7 – 9 คู่ ที่ฐานยาวไม่เกิน 1 ใน 4 ของความยาวแผ่นใบ ขนาดใบ 10 – 15 x 4 – 6 ซม. ก้านใบมีขนยาวนุ่มปกคลุมหนาแน่น ขนาดยาว 1.5 – 2 ซม. หูใบรูปหอกหลุดร่วงง่าย มีขนยาวนุ่มปกคลุมหนาแน่น ขนาดยาว 1 – 1.2 ซม. หน่วยผลกลมมีขนยาวปกคลุมหนาแน่น มีก้านหน่วยผลเทียม ยาว 0.5 – 1 ซม. ออกเป็นคู่หรือเป็นกระจุกตามซอกใบ หรือกิ่ง ปากช่องเปิดเป็นหลุม ขนาดตามขวาง 0.8 – 0.9 ซม. แก่สีเหลือง สุกเหลืองแกมส้ม ใบประดับฐานหน่วยผลขนาดเล็ก (0.05 – 0.1 ซม.) ดอกแยกเพศ ดอกเพศเมียส่วนใหญ่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ รังไข่รูปขอบขนาน ดอกเพศผู้ยังไม่พบ

1.2 กลุ่มที่ยังไม่เคยมีรายงานว่ามีในประเทศไทยมาก่อน จัดเป็นพืชชนิดใหม่ของประเทศ (new records)จำนวน 7 ชนิด แยกตามสกุลย่อย ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อไม้สกุลไทรที่จัดเป็นพืชชนิดใหม่ของประเทศแบ่งตามสกุลย่อย

สกุลย่อย	ชนิด
<i>Urostigma</i> Miq.	1. <i>Ficus binnedykii</i> King 2. <i>F. depressa</i> Blume 3. <i>F. dubia</i> Wall. ex.King
<i>Ficus</i> L.	4. <i>Ficus araneosa</i> King 5. <i>F. beccarii</i> King 6. <i>F. geocarpa</i> Teysm. 7. <i>F. gilapong</i> Miq.

สกุลย่อย *Urostigma* Miq.มี 3 ชนิด

1. *Ficus binnedykii* King

หมายเลขตัวอย่าง 160603 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพุ่ม สูงถึง 35 เมตร ใบเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่แกมหอก ปลายแหลม ขอบเรียบ ฐานกลม มน เนื้อใบเหนียวหนาคัดผ่นหนึ่ง ผิวเกลี้ยง ขนาดแผ่นใบ 3.5 – 8 x 1.3 – 2.5 เซนติเมตร เส้นใบ 5 – 6 คู่ เส้นใบย่อยเด่นชัดพอกับเส้นใบหลัก เส้นกลางใบด้านบนเป็นร่อง เส้นใบคู่ที่ฐานยาวไม่เกิน 2 ใน 7 ของความยาวแผ่นใบ ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 0.4 – 1 เซนติเมตร หูใบรูปหอก ผิวเกลี้ยง หลุดร่วงง่าย ขนาดยาว 0.5 – 1 เซนติเมตร หน่วยผลกลมไม่มีก้าน ออกเป็นคู่ตามซอกใบ ผิวเกลี้ยง ขนาด 0.4 – 0.5 เซนติเมตร ใบประดับฐานขนานยาว 0.05 – 0.1 เซนติเมตร ผิวเกลี้ยง ดอกแยกเพศร่วมต้น ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวม 3 กลีบ ดอกเพศเมียลักษณะคล้ายดอกปม กลีบรวม 2 กลีบ

2. *Ficus depressa* Blume

หมายเลขตัวอย่าง : 220403 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถามีรากอากาศ กิ่งเล็กขนาดกิ่งตามขวาง 0.3 – 0.5 ซม. ใบรูปไข่แกมขอบขนานเรียงสลับวนรอบกิ่ง ปลายแหลม ขอบเรียบและบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ฐานกลมหรือมน ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบจำนวน 8 – 10 คู่ คู่ที่ฐานใบสั้นมากยาวไม่เกิน 1 ใน 5 ของความยาวแผ่นใบ ขนาดใบ 8 – 14 × 3 – 6 ซม. ก้านใบเกลี้ยง ขนาดยาว 1.7 – 2.5 ซม. หูใบมีขนยาวสีน้ำตาลขึ้นปกคลุมห่างๆ ขนาดยาว 1.5 – 2 ซม. หน่วยผลรูปไข่มีก้านยาวออกเป็นคู่ หรือเดี่ยว ตามซอกใบ ผิวเกลี้ยง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2.2 – 2.5 ซม. ก้านหน่วยผลเกลี้ยงขนาดยาว 2.5 – 4.2 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบ ผิวเกลี้ยง หลุดร่วงง่าย ขนาดยาว 2 มม. มักปรากฏเป็นรอยแผลใบประดับฐานหน่วยผลเป็นวงรอบฐานหน่วยผลเด่นชัด ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียภายในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้มีก้านดอก เกิดกระจายทั่วหน่วยผล เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวม 3 กลีบโคนเชื่อมติดกัน ดอกเพศเมียมักไม่มีก้านดอก กลีบรวมรูปหอก 3 กลีบ รังไข่รูปคล้ายเมล็ดถั่ว ก้านเกสรยาว ดอกปม มักมีหรือไม่มีก้านดอก กลีบรวม 3 กลีบ รังไข่รูปทรงกลม

3. *Ficus dubia* Wall. ex King

หมายเลขตัวอย่าง : 071102 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไทรพืชนาขนาดใหญ่ สูง 30 – 35 เมตร ใบรูปรีเรียงสลับ ผิวใบเกลี้ยงเนื้อใบบางเหนียว ปลายแหลมหรือเป็นหางแหลม ขอบเรียบ ฐานกลมมน เส้นใบย่อยไม่เด่นชัด ขนาดใบ 10 – 12 × 5 – 6 ซม. ก้านใบเล็กเรียว ขนาดยาว 2 – 3 ซม. หน่วยผลรูปไข่ออกเป็นคู่ตามซอกใบผิวเกลี้ยง แก่สีเขียว ค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีแดงและสุกสีดำ ไม่มีก้านหน่วยผลแต่มีก้านหน่วยผลเทียมยาว ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2.4 – 3 ซม. ก้านหน่วยผลเทียมยาว 1.3 ซม. ใบประดับฐานหน่วยผล 3 ใบรูปไข่ขอบแข็งผิวเกลี้ยง ขนาดยาว 0.3 – 0.4 ซม. ดอกแยกเพศ พบดอกเพศผู้และดอกเพศเมียในหน่วยผลเดียวกัน ดอกเพศผู้เกิดกระจายทั่วหน่วยผลมักมีก้านดอกยาว เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมรูปไข่ 3 – 4 กลีบ ดอกเพศเมียส่วนใหญ่ไม่มีก้านดอก รังไข่รูปไข่มีจุดสีแดงกระจายทั่วทั้งผนังและหนาแน่นบริเวณปลายรังไข่ ก้านเกสรยาว กลีบรวม 3 – 4 กลีบ ดอกปม มีลักษณะคล้ายดอกเพศเมีย ต่างกันตรงมีก้านดอกและก้านเกสรสั้นกว่า

สกุลย่อย *Ficus* L. มี 4 ชนิด

4. *Ficus araneosa* King

หมายเลขตัวอย่าง : 190403 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อยพันตามต้นไม้ใหญ่ กิ่งอ่อนมีขนยาวปกคลุมหนาแน่น ใบรูปไข่เรียวสลับ ปลายแหลม ขอบเรียบ โคนกลม ผิวใบด้านบนเมื่ออ่อนมีขนยาวปกคลุม เมื่อแก่เกลี้ยง ด้านล่างมีขนยาวหยาบ สีขาวเงินปกคลุมหนาแน่น เส้นใบจำนวน 4 – 5 คู่ ด้านบนเส้นใบเป็นร่อง ขนาดใบ $2.8 - 3.6 \times 6.7 - 8.9$ ซม. ก้านใบมีขนยาวสีขาวยหยาบปกคลุม ขนาดยาว 0.7 – 0.8 ซม. หูใบมีขนปกคลุมตรงกลาง ขอบเกลี้ยง ขนาดยาว 0.7 – 0.8 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมก้านสั้นออกเป็นกระจุกตามซอกใบ เมื่ออ่อนมีขนยาวสีขาวยหยาบปกคลุมหนาแน่น สุกขร่วงเกือบเกลี้ยง หน่วยผลสุกสีส้มแดง ขนาดหน่วยผลตามขวาง 0.5 – 0.6 ซม. มีก้านหน่วยผลเทียม ยาว 1 มม. ใบประดับหน่วยผลสีน้ำตาล ตรงกลางมีขน 3 ใบ ขนาดยาว 0.5 มม. ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้ กลีบรวม 4 กลีบ เกสรเพศผู้ 2 อัน ดอกเพศเมีย กลีบรวม 4 กลีบ ดอกปม กลีบรวม 4 กลีบรังไข่รูปไข่เบี้ยว

5. *Ficus beccarii* King

หมายเลขตัวอย่าง 180803 - 1

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็กสูงถึง 7 เมตร ยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลยาวนุ่มปกคลุม ใบเรียวสลับ แผ่นใบรูปหอก แกมขอบขนาน ปลายเป็นหางยาวแหลม ขอบเรียบ ฐานแหลมถึงมน ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ผิวใบด้านล่างมีขนสีน้ำตาลยาวนุ่มปกคลุมหนาแน่น ขนาดแผ่นใบ $25 - 35 \times 4 - 5$ ซม. เส้นใบ จำนวน 7 – 9 คู่ ใบรูปหอก ติดทน ผิวด้านในเกลี้ยง ด้านนอกมีขนสั้นนุ่มปกคลุม ขนาดหูใบยาว 3 – 3.5 ซม. ก้านใบยาว 0.5 ซม. มีขนยาวสีน้ำตาลปกคลุมหนาแน่น หน่วยผลรูปลูกแพร์ ออกตามไหลที่ทอดเลื้อยตามพื้นดิน มีใบประดับข้างหน่วยผลจำนวนมาก ผิวปกคลุมด้วยขนยาวนุ่มสีน้ำตาลหนาแน่น ขนาดหน่วยผลตามขวาง ตอนสุด 1.7 – 2 ซม. ดอกแยกเพศแยกต้น ดอกเพศผู้มีก้านดอกสั้นเกิดรอบปากช่องเปิด เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมเป็นถุงหุ้มเกสรเพศผู้ ดอกปม มักมีก้านดอก ไม่มีกลีบรวม ยอดเกสรูปกระบอง

6. *Ficus geocarpa* Teysm.

หมายเลขตัวอย่าง : 200103 - 7

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 5 – 10 ซม. กิ่งอ่อนและยอดอ่อนมีขนยาวปกคลุม ใบรูปขอบขนาน เรียงสลับ แผ่นใบไม่สมมาตร ปลายเป็นหางแหลม ขอบหยักฟันเลื่อยเล็กๆ ฐานเบี้ยว ผิวใบมีขนยาวปกคลุมด้านล่างปกคลุมหนาแน่นกว่าด้านบน เส้นใบจำนวน 6 – 7 คู่ ขนาดใบ 21 – 28 x 8.5 – 11 ซม. ก้านใบมีขนสีฟ้าขาวปกคลุม ขนาดยาว 1 – 1.3 ซม. หูใบรูปหอกด้านนอกมีขนปกคลุม ด้านในเกลี้ยง ขนาดยาว 2 – 3 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลมออกตามไหลที่ทอดเลื้อยไปตามพื้นดิน บางครั้งฝังใต้ดิน โผล่เฉพาะปากช่องเปิด ผิวมีเกล็ดกระจายห่างๆ และปกคลุมด้วยขนยาวสากแข็งสีน้ำตาล ขนาดหน่วยผลตามขวาง 3 – 3.5 ซม. ดอกแยกเพศดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้เกิดรอบปากช่องเปิด เกสรเพศผู้ 1 อัน กลีบรวมเป็นถุงหุ้มเกสรเพศผู้ไว้ ดอกปม รังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรสั้น ไม่มีกลีบรวม มักมีก้านดอกยาว ดอกเพศเมีย ไม่มีกลีบรวม รังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรยาวประมาณสองเท่าของรังไข่ ยอดเกสรรูปปากแตร

7. *Ficus gilapong* Miq.

หมายเลขตัวอย่าง : 200103 - 5

ชื่อท้องถิ่น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 5 – 8 เมตร ใบรูปหอกแกมขอบขนาน เรียงสลับ ปลายเรียวแหลม หรือเป็นหางแหลม ขอบหยักฟันเลื่อยเล็กๆ ฐานเบี้ยว แผ่นใบไม่สมมาตร ผิวใบมีขนยาวปกคลุมทั้งสองด้าน ด้านล่างขนสีน้ำตาล ขนาดใบ 30 – 40 x 10 – 18 ซม. ก้านใบมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดยาว 1.5 – 2 ซม. หูใบรูปหอก 2 ใบ ผิวด้านนอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ด้านในเกลี้ยง ขนาดยาว 2.5 – 3 ซม. หน่วยผลรูปทรงกลม เกิดตามไหลที่ทอดเลื้อยตามพื้นดิน มีสันตามยาว ผิวขรุขระและมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ขนาดหน่วยผลตามขวาง 2 ซม. ใบประดับฐาน 3 ใบขนาดเล็ก ก้านหน่วยผลสั้น ขนาดยาว 0.2 ซม. ดอกแยกเพศดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ เกิดรอบปากช่องเปิด มีก้านดอก เกสรเพศผู้ 1 อัน ก้านเกสรยาว กลีบรวมเชื่อมรวมกันเป็นถุง ดอกปม รังไข่กลม ผิวเกลี้ยง ไม่มีกลีบรวม ดอกเพศเมีย มีก้านดอก รังไข่รูปทรงกลม ผิวเกลี้ยง ก้านเกสรยาวกว่ารังไข่ ยอดเกสรรูปกระบอง

เมื่อเก็บข้อมูลโดยวางแผนสำรวจเพื่อหาความหลากหลายของชนิดพันธุ์ โดยใช้สมการ ของ Simpson ใช้ค่าความสัมพันธ์ด้านความหนาแน่นเป็นค่า Pi ผลที่ได้จากสมการมีค่าเท่ากับ 0.957006 แสดงว่ามีความหลากหลายค่อนข้างสูง

ตารางที่ 3 วิสัยและสภาพพื้นที่ที่ไม่สกุไลโรแต่ละชนิดขึ้นอยู่ รวมถึงจำนวนต้นที่พบในแนวสำรวจ และ ค่าความหนาแน่น

ชื่อ	วิสัยและพื้นที่ที่ขึ้น	จำนวนต้น	ค่าความหนาแน่น (ต้น/ตร.ม.)	ค่าความสัมพันธ์ด้านความหนาแน่น
1. <i>Ficus caulocarpa</i> (Miq.) Miq.	ไทรพ้นขึ้นตามไหล่เขา สันเขา สวนปาล์มน้ำมัน	12	0.000024	2.047782
2. <i>F. virens</i> Ait.	ไทรพ้น ขึ้นตามไหล่เขา สันเขา	10	0.000020	1.706485
3. <i>F. annulata</i> Blume	ไทรพ้น ขึ้นตาม ไหล่เขา สันเขา	7	0.000014	1.194539
4. <i>F. benjamina</i> L.	ไทรพ้น ขึ้นริมน้ำ	8	0.000016	1.365188
5. <i>F. consociata</i> Blume	ไทรพ้นขึ้นตามไหล่เขา สันเขา	5	0.000010	0.853242
6. <i>F. callophylla</i> Blume	ไทรพ้นขึ้นตามไหล่เขา สันเขา	7	0.000014	1.194539
7. <i>F. cucurbitina</i> king	ไทรพ้นขึ้นตามไหล่เขา สันเขา	3	0.000006	0.511945
8. <i>F. drupacea</i> Thunb	ไทรพ้นขึ้นตาม ไหล่เขาหุบเขา	8	0.000016	1.365188
9. <i>F. altissima</i> Blume	ไทรพ้นขึ้นตามไหล่เขา	5	0.000010	0.853242
10. <i>F. globosa</i> Blume	ไม้เถาขึ้นตามไหล่เขา สวนยางพารา	3	0.000006	0.511945

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ	วิสัยและพื้นที่ที่ขึ้น	จำนวน ต้น	ค่าความ หนาแน่น (ต้น/ตร. ม.)	ค่าความ สัมพันธ์ ด้านความ หนาแน่น
11. <i>F. pellucidopunctata</i> Griff.	ไทรพื้ขึ้นตามไหล่เขา	4	0.000008	0.682594
12. <i>F. pisocarpa</i> Blume	ไทรพื้ขึ้นตามไหล่เขา สัน เขา และในเขตชุมชน	10	0.000020	1.706485
13. <i>F. stricta</i> (Miq.)Miq.	ไทรพื้ขึ้นไหล่เขา สวนปาล์ม น้ำมัน	5	0.000010	0.853242
14. <i>F. subcordata</i> Blume	ไทรพื้ขึ้นตามไหล่เขา	2	0.000004	0.341297
15. <i>F. subgelderii</i> Corner	ไทรพื้ขึ้นตามหุบเขา และ สันเขา	6	0.000012	1.023891
16. <i>F. sumatrana</i> (Miq.) Miq.	ไทรพื้ขึ้นตามไหล่เขา สัน เขา	7	0.000014	1.194539
17. <i>F. sundaica</i> Blume	ไทรพื้ขึ้นตามไหล่เขา สัน เขา เขตชุมชน	17	0.000034	2.901024
18. <i>F. xylophylla</i> (Miq.) Miq.	ไทรพื้ขึ้นตามไหล่เขา สัน เขา หุบเขา	23	0.000046	3.924915
19. <i>F. callosa</i> Willd.	ไม้ต้นขึ้นตามไหล่เขา ที่ราบ ริมน้ำ	3	0.000006	0.511945
20. <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	ไม้ต้นขึ้นตามไหล่เขา พื้นที่ เปิดโล่ง	6	0.000012	1.023891
21. <i>F. chartacea</i> King	ไม้พุ่มขึ้นตามไหล่เขา ใต้ชั้น เรือนยอดไม้อื่น หรือในสวน	2	0.000004	0.341297

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ	วิสัยและพื้นที่ที่ขึ้น	จำนวน ต้น	ค่าความ หนาแน่น (ต้น/ตร. ม.)	ค่าความ สัมพันธ์ ด้านความ หนาแน่น
22. <i>F. fulva</i> Blume	ไม้ต้นขึ้นตามพื้นที่เปิดโล่ง ริมถนน ในสวนสวน	25	0.000050	4.266212
23. <i>F. glandulifera</i> (Miq.) King	ไม้ต้นขึ้นตามไหล่เขา พื้นที่ เปิดโล่ง	1	0.000002	0.170648
24. <i>F. grossularioides</i> Burm.f.	ไม้พุ่มขึ้นตามพื้นที่เปิดโล่งริม ถนน	6	0.000012	1.023891
25. <i>F. deltoidea</i> Jack.	ไม้อิงอาศัยตามต้นไม้อื่น	4	0.000008	0.682594
26. <i>F. ischnopoda</i> Miq.	ไม้พุ่มขึ้นตามซอกหินริมลำ ธาร	7	0.000014	1.194539
27. <i>F. punctata</i> Roxb.	ไม้เถามีรากเกาะยึดพันกับ ต้นไม้อื่นทั้งในป่า	7	0.000014	1.194539
28. <i>F. sagittata</i> Vahl.	ไม้เถา ในป่าที่เรือนยอดทึบ เกาะพันต้นไม้อื่น ส่วนในพื้นที่ ที่โล่งจะทอดเลื้อย	4	0.000008	0.682594
29. <i>F. trichocarpa</i> Blume	ไม้เถามีรากเกาะพันต้นไม้อื่น	4	0.000008	0.682594
30. <i>F. pisifera</i> Voigh	ไม้พุ่ม ขึ้นในพื้นที่เปิดโล่ง หรือเกาะอิงอาศัยต้นไม้อื่น พบทั้งในป่าและในสวน ปาล์มน้ำมัน	15	0.000030	2.559727
31. <i>F. parietalis</i> Blume	ไม้พุ่มเกาะพันอาศัยไม้อื่นทั้ง ในป่าและสวนปาล์มน้ำมัน	2	0.000004	0.341297
32. <i>F. tinctoria</i> G. Forst. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner	ไม้พุ่มขึ้นตามริมน้ำ	1	0.000002	0.170648

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ	วิสัยและพื้นที่ที่ขึ้น	จำนวน ต้น	ค่าความ หนาแน่น (ต้น/ตร.ร. ม.)	ค่าความ สัมพันธ์ ด้านความ หนาแน่น
33. <i>F.sinuata</i> Thunb.	ไม้พุ่มขึ้นตามริมน้ำ หรือพื้นที่ ราบได้ร่มเงาไม้อื่น	21	0.000042	3.583618
34. <i>F. subulata</i> Blume	ไม้พุ่มเกาะพันอาศัยไม้อื่น ทั้งในป่าและในสวนชาวบ้าน	2	0.000004	0.341297
35. <i>F. racemosa</i> L.	ไม้ต้นขึ้นริมน้ำ	1	0.000002	0.170648
36. <i>F. heteropleura</i> Blume	ไม้พุ่มขึ้นตามไหล่เขา และริม น้ำ	3	0.000006	0.511945
37. <i>F. auriculata</i> Lour.	ไม้ต้นขึ้นริมน้ำและพื้นที่เปิด โล่ง ริมถนน	43	0.000086	7.337884
38. <i>F. variegata</i> Blume	ไม้ต้นขึ้นตามเนินเขา ล้นเขา	6	0.000012	1.023891
39. <i>F. fistulosa</i> Blume	ไม้ต้นขึ้นได้ทั้งริมน้ำ ไหล่เขา และล้นเขา	41	0.000082	6.996587
40. <i>F. hispida</i> L.f.	ไม้ต้นขึ้นตามพื้นที่เปิดโล่ง ตามริมน้ำและริมถนน	13	0.000026	2.218430
41. <i>F. lepicaarpa</i> Blume	ไม้ต้นขึ้นริมน้ำ	59	0.000118	10.06825 9
42. <i>F. obpyramidata</i> king	ไม้ต้นขึ้นริมน้ำ	4	0.000008	0.682594
43. <i>F.schwarzii</i> Koord.	ไม้ต้นขึ้นริมน้ำ ไหล่เขา	45	0.000090	7.679181
44. <i>F. scortechinii</i> King	ไม้ต้นขึ้นตามไหล่เขา หรือที่ ราบตามหุบเขา	7	0.000014	1.194539
45. <i>F. semicordata</i> Miq.	ไม้ต้นขึ้นตามริมน้ำ	1	0.000002	0.170648
46. <i>F. dubia</i> Wall. ex King	ไม้พุ่มขึ้นตามไหล่เขา ล้น เขา หุบเขา	35	0.000070	5.972696
47. <i>F. gilapong</i> Miq.	ไม้ต้นขึ้นตามพื้นที่เปิดโล่ง ตามริมถนน หรือริมน้ำ	27	0.000054	4.607509

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ	วิสัยและพื้นที่ที่ขึ้น	จำนวน ต้น	ค่าความ หนาแน่น (ต้น/ตร. ม.)	ค่าความ สัมพันธ์ ด้านความ หนาแน่น
48 <i>F. binnendykii</i> King	ไทรพืชรขึ้นตามไหล่เขา หุบ เขา	7	0.000014	1.194539
49. <i>F. beccarii</i> King	ไม้ต้นขึ้นตามพื้นที่โล่ง	8	0.000016	1.365188
50 <i>F. nervosa</i> Heyne ex Roth var. <i>nervosa</i>	ไม้ต้นขึ้นตามไหล่เขา	1	0.000002	0.170648
51. <i>F. microcarpa</i> L.f.	ไทรพืชร หรือไม้ต้น ขึ้นตาม ไหล่เขา	2	0.000004	0.341297
52. <i>F. disticha</i> Blume	ไม้เถา ขึ้นพันต้นไม้อื่น	13	0.000026	2.218430
53. <i>F. depressa</i> Blume	ไม้เถา กิ่งอิงอาศัย ขึ้นพันต้น ไม้อื่น	1	0.000002	0.170648
54. <i>F. kochummeniana</i> C.C.Berg	ไทรพืชร ขึ้นตามไหล่เขา	1	0.000002	0.170648
55. <i>F. crassiramea</i> Miq. var. <i>crassiramea</i>	ไทรพืชรขึ้นตามไหล่เขา สั้น เขา	5	0.000010	0.853242
56. <i>F. araneosa</i> King	ไม้เถา ขึ้นพันต้นไม้อื่น	5	0.000010	0.853242
57. <i>F. geocarpa</i> Teysm. ex Miq.	ไม้ต้นขึ้นตามหุบเขา ไหล่เขา	6	0.000012	1.023891
รวม		586	0.001172	100

จากการศึกษาพบไม้สกุลไทร 3 ชนิดที่มีได้ปรากฏในแนวสำรวจ คือ *F. laevis* Blume *F. villosa* Blume และ *F. heterophylla* L.f.

2 ด้านประโยชน์ของไม้สกุลไทร

ประโยชน์ของไม้สกุลไทรในป่า บาลา แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ประโยชน์ที่มีต่อมนุษย์ และประโยชน์ที่มีต่อสัตว์ป่า

2.1. ประโยชน์ที่มีต่อมนุษย์ จากการศึกษาพบว่า มีการใช้ประโยชน์จากไม้สกุลไทรในรูปแบบต่างๆดังนี้

2.1.1 ประโยชน์ทางตรง มีการนำไม้สกุลไทรมาเป็นอาหาร ยาสมุนไพร และเป็นไม้ประดับ ดังนี้

- อาหาร จากการศึกษาพบว่ามีการนำไม้สกุลไทร ไม่น้อยกว่า 4 ชนิด มาเป็นอาหารในรูปแบบอาหารคาว อาหารหวาน ผักและผลไม้ คือ *Ficus obpyramidata* King, *F. fistulosa* Reinw. ex Blume, *F. virens* Ait. และ *F. auriculata* Lour.

ตารางที่ 4 ชนิดไม้สกุลไทรที่นำมาเป็นอาหาร

ชนิด	ส่วนที่นำมาใช้	รูปแบบของอาหาร		
		อาหารคาว	ของหวาน	ผัก
1. <i>Ficus obpyramidata</i> King	-หน่วยผลแก่	-แกงกับเนื้อหรือไก่	-นึ่งให้สุกคลุกผสมมะพร้าวขูดและน้ำตาล รสชาติเหมือนมันเทศ	
2. <i>F. fistulosa</i> Reinw. ex Blume	-หน่วยผลอ่อน			-ผักแกลั่ม ขนมะจีน จิ้มกับน้ำพริก หรือกินกับบุนดู
3. <i>F. virens</i> Ait.	-ยอดอ่อน	-ลวกในน้ำกะทิกับน้ำพริก		
4. <i>F. auriculata</i> Lour.	- ยอดอ่อน - หน่วยผลต้น เพศเมียสุก		- กินเป็นผลไม้รสชาติเปรี้ยวๆ ฝาดๆ ปนหวานนิดๆ	-จิ้มกับน้ำพริกหรือกินกับบุนดู

- สมุนไพร จากเอกสารที่ตีพิมพ์ถึงประโยชน์ทางด้านสมุนไพร ของพรรณพืชในประเทศไทยและแถบบริเวณประเทศใกล้เคียง พบไม้สกุลไทรที่มีสรรพคุณทางสมุนไพรที่พบว่ามียอยู่ในพื้นที่ป่า บาลา 12 ชนิด คือ *Ficus bengamina* L., *F. semicordata* Miq., *F. fistulosa* Reinw., *F. tinctoria* Forst. f.

subsp. *gibbosa* (Blume) Corner , *F. hispida* L.f., *F. racemosa* L., *F. variegata* Blume , *F. deltoidea* Jack, *F. parietalis* Blume , *F. auriculata* Lour. , *F. sagittata* Vahl. และ *F. callosa* Willd. (กองกานดา และลีนา,2545 ; Chopra , 1956 ; Primlane , 1973 ; Perry , 1980 ; Sala , 1995 ; Wongsatit, 1997 ; Panua, 1999)

จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านมีการใช้ประโยชน์ไม้สกุลไทร ในรูปสมุนไพรไม่น้อยกว่า 2 ชนิด ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ชนิดไม้สกุลไทรที่นำมาใช้เป็นสมุนไพร

ชนิด	ส่วนที่นำมาใช้	โรคที่รักษา	วิธีการใช้
1. <i>Ficus obpyramidata</i> King	หน่วยผลอ่อน	ท้องเสีย	เคี้ยวหน่วยผลอ่อนประมาณ 2 ลูก ให้ละเอียดแล้วกลืน
2. <i>F. deltoidea</i> Jack	ทั้งต้น	นกเขาของผู้ชายไม่ขึ้น	นำส่วนของพืชทั้งต้น ทั้ง 2 ชนิด ย่อย คือชนิดใบใหญ่และชนิดใบเล็ก นำไปตากแห้ง แล้วชงกินแทนน้ำ ดื่มต่อกัน 2 – 3 เดือน

- ปลุกเป็นไม้ประดับ จากสารานุกรมไม้ดอกไม้ประดับในประเทศไทย เล่ม 2 (สำนักพิมพ์บ้านและสวน , 2543) มีไม้สกุลไทรที่นำมาปลุกเป็นไม้ประดับที่พบว่ามีในป่าบาลา คือ *F. benjamina* L. และ *F. deltoidea* Jack และยังพบว่าในบริเวณเขตบริการของสวนราชการที่อยู่ในพื้นที่ ป่าบาลาอันได้แก่ ที่ทำการและหน่วยพิทักษ์ป่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา – บาลา สถานีวิจัยสัตว์ป่าพรุ – ป่าฮาลาบาลา โครงการรวบรวมพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับป่าภาคใต้ พบมีการนำไม้สกุลไทรมาเป็นไม้ประดับจำนวน 11 ชนิด ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ชนิดไม้สกุลไทรที่นำมาใช้เป็นไม้ประดับในบริเวณเขตบริการของสวนราชการที่อยู่ในพื้นที่ ป่าบาลา

ชนิด	รูปแบบการประดับ
1. <i>Ficus deltoidea</i> Jack	ปลุกประดับตามอาคารหรือปลุกเป็นไม้กระถาง
2. <i>F. benjamina</i> L.	ปลุกประดับสวน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชนิด	รูปแบบการประดับ
3. <i>F. callosa</i> Willd.	ปลูกประดับสวน
4. <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.	ปลูกประดับสวน และบริเวณริมทาง
5. <i>F. pellucidopunctata</i> Griff.	ปลูกประดับสวน
6. <i>F. annulata</i> Blume	ปลูกประดับสวน
7. <i>F. heteropleura</i> Blume	ปลูกประดับสวน
8. <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner	ปลูกประดับสวน
9. <i>F. caulocarpa</i> (Miq.) Miq.	ปลูกประดับสวน และปลูกเป็นไม้บอนไซ
10 <i>F. microcarpa</i> L.f.	ปลูกประดับสวน
11. <i>F. sundaica</i> Blume	ปลูกประดับสวน

2.1.2 ประโยชน์ทางอ้อม ที่พบเห็นได้ในพื้นที่แห่งนี้ คือการพักผ่อน อันได้แก่กิจกรรมการดูนก เนื่องจากนกกินหน่วยผลไม้อะไรเป็นอาหาร เวลาสุกจะมีนกมากินเป็นจำนวนมาก สามารถหาดูนกได้ง่าย ตัวอย่างเช่น *Ficus dubia* Wall. ex King เมื่อผลสุก มีสัตว์ป่ามากินเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 25 ชนิด

2.2 ประโยชน์ต่อสัตว์ป่า ประโยชน์ของไม้สกุลใดที่มีต่อสัตว์ป่าที่สำคัญคือ หน่วยผลของไม้สกุลใดเป็นอาหารของสัตว์ป่า มีสัตว์ป่าที่กินหน่วยผลไม้อะไรเป็นอาหาร มีไม่น้อยกว่า 52 ชนิด

2.2.1 เป็นกลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 20 ชนิด ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินหน่วยผลไม้สกุลใดเป็นอาหาร

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลใดที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตามขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตามขวาง 1-2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตามขวาง เกิน 2.5 ซม.
1. พญากระรอกดำ		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. globosa</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. subcordata</i> Blume <i>F. subgeldereri</i> Corner	<i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
2. พญากระรอกเหลือง		<i>F. subcordata</i> Blume	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
3. กระรอกข้างลายท้อง เทา	<i>F. subulata</i> Blume	<i>F. callophylla</i> Blume <i>F. fistulosa</i> Reinw <i>F. globosa</i> Blume <i>F. parietalis</i> Blume <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. subgeldereri</i> Corner	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
4. กระรอกข้างลายท้อง แดง		<i>F. callophylla</i> <i>F. fistulosa</i> Reinw <i>F. grandulifera</i> Wall. <i>F. globosa</i> Blume <i>F. parietalis</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
5. กระรอกหางม้าเล็ก	<i>F. sumatrana</i> Miq.	<i>F. fistulosa</i> Reinw <i>F. globosa</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. subgeldereri</i> Corner <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
6. พญากระรอกบินหูดำ		<i>F. trichocarpa</i> Blume	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
7. หนูท้องขาว		<i>F. semicordata</i> Miq. <i>F. vasculosa</i> Wall. ex	

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
8. ค้างคาวขอบหูขาวเล็ก			<i>F. annulata</i> Blume
9. ค้างคาวขอบหู ขาวใหญ่			<i>F. annulata</i> Blume
10. หมูขอ			<i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.
11. อีเห็นธรรมดา		<i>F. fistulosa</i> Reinw <i>F. semicordata</i> Miq.	<i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.
12. อีเห็นเครือ		<i>F. fistulosa</i> Reinw <i>F. semicordata</i> Miq.	<i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. auriculata</i> Lour.
13. หมูป่า		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. scortechinii</i> King <i>F. semicordata</i> Miq.	<i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. auriculata</i> Lour.
14. เก้ง		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. scortechinii</i> King	<i>F. auriculata</i> Lour. <i>F. dubia</i> Wall. ex King
15. ลิงกัง		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. annulata</i> Blume <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
16. ค่างดำ		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. stricta</i> Miq. <i>F. sundaica</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.,	<i>F. annulata</i> Blume <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King
17. ค่างแว่นถิ่นใต้	<i>F. sumatrana</i> Miq.	<i>F. stricta</i> Miq. <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. annulata</i> Blume <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King
18. ชะนีดำ	<i>F. caulocarpa</i> Miq.	<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. stricta</i> Miq. <i>F. subgelderii</i> Corner <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. annulata</i> Blume <i>F. dubia</i> Wall. ex King
19. ชะนีดำใหญ่	<i>F. sumatrana</i> Miq.	<i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King
20. กระเจิงควาย		<i>F. scortechinii</i> King	<i>F. auriculata</i> Lour.

กลุ่มนก 32 ชนิด รายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ชนิดนกที่กินหน่วยผลไทรเป็นอาหาร

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
1. นกเขาเปล้าธรรมดา	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. virens</i> Ait.	<i>F. cucurbitina</i> King <i>F. altissima</i> Blume <i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. stricta</i> Miq. <i>F. subcordata</i> Blume <i>F. subgelderi</i> Corner <i>F. sundaica</i> Blume <i>F. trichocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq. <i>F. crassiramea</i> (Miq.) Miq. subsp. <i>crassiramea</i>	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
2. นกเงือกหัวหงอก	<i>F. pisifera</i> Voigh	<i>F. trichocarpa</i> Blume <i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. altissima</i> Blume <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.
3. นกเงือกปากดำ		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. altissima</i> Blume <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
4. นกเงือกปากย่น		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. altissima</i> Blume	<i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.
5. นกเงือกกรามข้าง		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. altissima</i> Blume <i>F. consociata</i> Blume	<i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King
6. นกเงือกกรามข้างปาก เรียว		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. altissima</i> Blume <i>F. sundaica</i> Blume	<i>F. punctata</i> Thunb. <i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.
7. นกเงือกหัวเรด		<i>F. cucurbitina</i> King <i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. parietalis</i> Blume <i>F. subcordata</i> Blume <i>F. subgeldereri</i> Corner <i>F. trichocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq. <i>F. altissima</i> Blume	<i>F. punctata</i> Thunb. <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
8. นกกาก้าง		<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. altissima</i> Blume <i>F. sundaica</i> Blume <i>F. consociata</i> Blume <i>F. crassiramea</i> (Miq.) Miq. subsp. <i>crassiramea</i>	<i>F. punctata</i> Thunb. <i>F. dubia</i> Wall. ex King <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.
9. นกชนหิน		<i>F. cucurbitina</i> King <i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. subgeldereri</i> Corner <i>F. altissima</i> Blume	<i>F. punctata</i> Thunb. <i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq. <i>F. dubia</i> Wall. ex King
10. นกโพระดกเครา เหลือง	<i>F. caulocarpa</i> Miq <i>F. heteropleura</i> Blume	<i>F. callophylla</i> Blume <i>F. cucurbitina</i> King. <i>F. altissima</i> Blume <i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. globosa</i> Blume <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. stricta</i> Miq. <i>F. subcordata</i> Blume <i>F. subgeldereri</i> Corner <i>F. sundaica</i> Blume <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex	<i>F. dubia</i> Wall. ex King

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
11. นกโพระดกคางแดง	<i>F. caulocarpa</i> Miq <i>F. heteropleura</i> Blume	<i>F. callophylla</i> Blume <i>F. cucurbitina</i> King <i>F. altissima</i> Blume <i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. globosa</i> Blume <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. stricta</i> Miq. <i>F. subcordata</i> Blume <i>F. subgeldereri</i> Corner <i>F. sundaica</i> Blume <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
12. นกจอกป่าหัวโต		<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
13. นกโพระดกหน้าผาก ดำ	<i>F. caulocarpa</i> Miq.	<i>F. trichocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
14. นกเขียวก้านทองเล็ก	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. sumatrana</i> Miq. <i>F. virens</i> Ait. <i>F. binnendykii</i> King	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. pisocarpa</i> Blume	
15. นกเขียวก้านทองใหญ่	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. virens</i> Ait. <i>F. binnendykii</i> King	<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. parietalis</i> Blume <i>F. trichocarpa</i> Blume	
16. นกเขียวก้านทองปีก สีฟ้า	<i>F. caulocarpa</i> Miq.	<i>F. drupacea</i> Thunb. <i>F. trichocarpa</i> Blume	
17. นกเขียวปากจุ่ม	<i>F. heteropleura</i> Blume	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
18. นกปรอดคอคลาย	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. deltoidea</i> Jack <i>F. heteropleura</i> Blume	<i>F. benjamina</i> L. <i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
19. นกปรอดสวน	<i>F. deltoidea</i> Jack <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. subulata</i> Blume <i>F. sinuata</i> Thunb. <i>F. virens</i> Ait.	<i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq. <i>F. chartacea</i> Wall. ex King	

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
20. นกปรอดสีน้ำตาลตาขาว	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. sumatrana</i> Miq. <i>F. virens</i> Ait.	<i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
21. นกปรอดสีน้ำตาลตาแดง	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. sumatrana</i> Miq. <i>F. virens</i> Ait. ,	<i>F. callophylla</i> Blume <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
22. นกปรอดเล็กท้องเทา	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. sumatrana</i> Miq. <i>F. virens</i> Ait.	<i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
23. นกปรอดหงอนตา ขาว	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. binnendykii</i> King	<i>F. benjamina</i> L. <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. sagittata</i> Vahl <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>Gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
24. นกปรอดเหลืองหัว จุก	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. sumatrana</i> Miq.	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
25. นกปรอดดอกลาย เกล็ด	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. virens</i> Ait.	<i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner	
26. นกปรอดท้องสีเทา	<i>F. virens</i> Ait.	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner ,	
27. นกปรอดโง่งไร้งอน	<i>F. sumatrana</i> Miq.	<i>F. pellucidopunctata</i> Griff. <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
28. นกกาฝากอกเหลือง	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. subulata</i> Blume	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq. <i>F. chartacea</i> Wall. ex King	

ชนิดสัตว์	ชนิดไม้สกุลไทรที่เป็นอาหาร		
	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง ไม่เกิน 1 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง 1 – 2.5 ซม.	ขนาดหน่วยผลตาม ขวาง เกิน 2.5 ซม.
29. นกกาฝากอกสีเลือด หมู	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. subulata</i> Blume	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
30. นกกาฝากท้องสีส้ม	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. subulata</i> Blume	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	
31. นกเขียวคราม	<i>F. caulocarpa</i> Miq. <i>F. binnendykii</i> King	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. trichocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq	<i>F. dubia</i> Wall. ex King
32. นกขมิ้นน้อยสีเขียว	<i>F. heteropleura</i> Blume <i>F. pisifera</i> Wall. <i>F. virens</i> Ait.	<i>F. parietalis</i> Blume <i>F. pisocarpa</i> Blume <i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	

จากข้อมูลตามตารางที่ 7 และตารางที่ 8 บอกให้ทราบว่าสัตว์ป่ามิได้กินหน่วยผลไม้สกุลไทรทุกชนิด มีหลายชนิดที่สัตว์ป่าไม่กินเลย และในขณะเดียวกันมีเพียงไม่กี่ชนิดที่สัตว์ป่านิยมกิน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก

1. ตำแหน่งการเกิดของหน่วยผล พวกที่ออกหน่วยผลตามลำต้นบริเวณโคนต้น หรือที่ออกตามไหลที่ทอดเลื้อยไปตามพื้นดิน เช่น *F. auriculata* Lour. , *F. scortechinii* King และ *F. semicordata* Miq. พบเพียงกลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่หากินตามพื้นได้แก่ เก้ง กระซังควาย หมูป่า และกลุ่มชะมด อีเห็น กินเป็นอาหาร ส่วนกลุ่มสัตว์ที่หากินในระดับเรือนยอด เช่น นกต่างๆ ชะนี ค่าง ลิง กระรอก กินหน่วยผลไม้สกุลไทรที่ออกตามกิ่งและชอกใบ โดยไม่พบว่าลงมากินพวกที่ออกตามพื้นดินเลย แต่ก็มิ

กลุ่มสัตว์ที่หากินตามพื้นดิน สามารถกินหน่วยผลไม้สกุลไทรที่ออกตามซอกใบได้ อย่างกรณีหนูปากินหน่วยผล *F. dubia* Wall. ex King ที่ร่วงตามพื้นดิน หรือชะมด อีเห็น สามารถปีนขึ้นไปกินบนต้นได้

2. ขนาดของสัตว์และขนาดของหน่วยผล เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนในกลุ่มของนก กลุ่มนกเงือกมักเลือกกินหน่วยผลไม้สกุลไทรที่มีขนาดตั้งแต่ 1 เซนติเมตรขึ้นไป ส่วนนกขนาดเล็กอย่างกลุ่มนกกาฝากมักเลือกกินหน่วยผลไม้สกุลไทรที่มีขนาดเล็ก เช่น *F. pisifera* Wall. และหากศึกษาลึกลงไปถึงจำนวนตัวของนกขนาดเล็กและขนาดของหน่วยผลแล้วพบว่า นกขนาดเล็กส่วนใหญ่จะกินหน่วยผลที่โตได้ไม่เกิน 1.5 เซนติเมตร มีบางตัวที่กินขนาดโตไปกว่านั้นได้บ้างซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อย โดยนกเหล่านี้มีวิธีการกินคือจิกจิกกินแต่พอคำ เช่น นกเขาเปล้าธรรมดา นกโพระดกคางแดง และนกโพระดกเคราเหลือง ที่สามารถกินหน่วยผลไม้สกุลไทรได้ทุกขนาด หากหน่วยผลขนาดเล็กก็จิกและกลืนทั้งหน่วย และหากหน่วยผลมีขนาดโตเกินกว่าจะกลืนได้ทั้งหน่วย อย่าง *F. dubia* Wall. ex King ก็จะทำอย่างจิกจิกกินแต่พอคำ

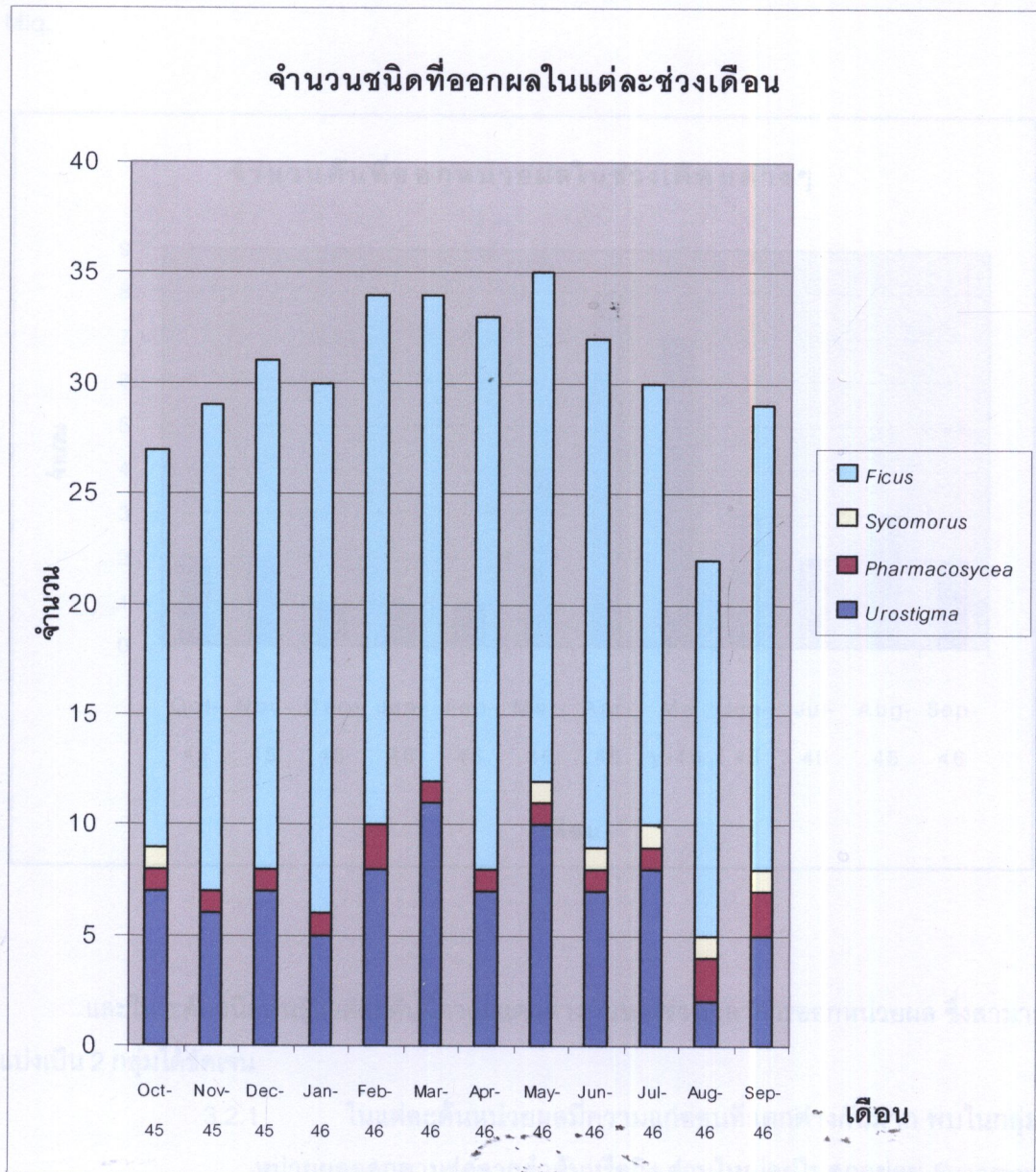
3. ความมากมายของอาหารสัตว์ป่า นอกจากไม้สกุลไทรแล้วในป่าบาลายังมีไม้ชนิดอื่นที่ออกผล จึงเป็นทางเลือกให้สัตว์ป่าสามารถเลือกกินอาหารที่มันชอบได้ ส่วนในกลุ่มของไม้สกุลไทรนั้นแต่ละวันไม่ได้สุกเพียงต้นเดียว ชนิดเดียว หากแต่มีหลายชนิดและหลายต้นที่สุกพร้อมๆ กัน โอกาสในการเลือกกินจึงเปิดกว้างสำหรับสัตว์

3. ด้านชีวพลักษณ์

การศึกษาทางด้านชีวพลักษณ์ จะเน้นเฉพาะช่วงการออกหน่วยผล จากการศึกษาเก็บข้อมูล เป็นเวลา 1 ปี ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2545 ถึง เดือน กันยายน 2546 พบว่า ไม้สกุลไทรในป่าบาลา มีช่วงเวลาการออกหน่วยผลต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี โดยแบ่งเป็นสองระดับ คือ

3.1 ในระดับสกุล พบว่าไม้สกุลไทรแต่ละชนิดจะออกหน่วยผลให้เห็นตลอดทั้งปี และเมื่อนำข้อมูลจากการสำรวจไปจัดทำเป็นแผนภูมิแท่ง เพื่อดูภาพโดยรวมของการออกหน่วยผล พบช่วงเดือนที่มีชนิดไม้สกุลไทรออกหน่วยผลน้อยชนิดที่สุดคือ เดือน สิงหาคม มีออกจำนวน 22 ชนิด และช่วงเดือนที่ออกหน่วยผล มากที่สุดคือตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ จนกระทั่งถึง เดือน มิถุนายน อันเป็นช่วงฤดูแล้ง และเดือนที่ไม้สกุลไทรออกหน่วยผลมากชนิดที่สุดคือเดือน พฤษภาคม มีออกจำนวน 35 ชนิด รายละเอียดตามแผนภูมิแท่ง

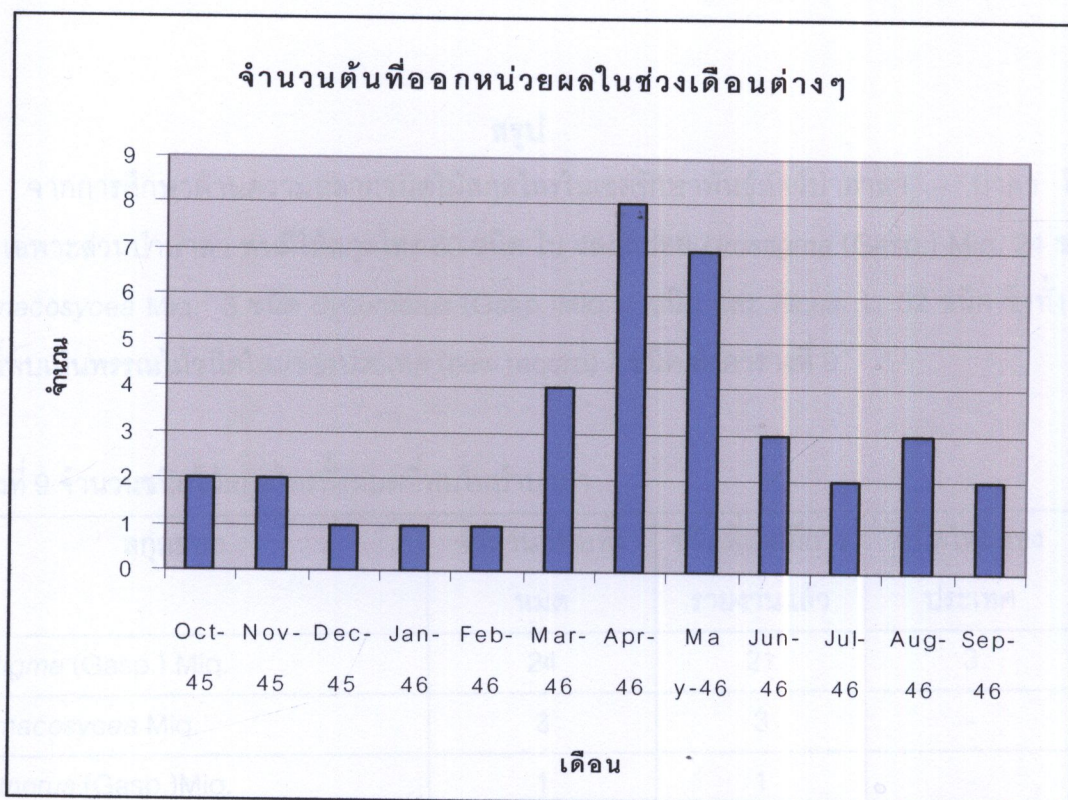
ภาพที่ 2 แผนภูมิแท่งแสดงถึงจำนวนชนิดไม้สกุลไทรที่ออกหน่วยผลในแต่ละช่วงเดือนแยกตามสกุลย่อย

3.2 ในระดับชนิดพันธุ์ เนื่องจากไม้สกุลไทรอาศัยแมลงช่วยในการผสมเกสร ซึ่งชนิดของแมลงจะจำเพาะเจาะจงกับชนิดไทรแมลงเหล่านี้จะมีอายุได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมงภายหลังจากออกหน่วยผลไทรฉะนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่ไม้สกุลไทรทุกชนิดมีช่วงการออกหน่วยผลต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี จากการ

เลือกเก็บข้อมูลจาก *F. dubia* Wall ex King ซึ่งต้นหนึ่งๆสามารถออกหน่วยผลได้ไม่เกิน 2 ครั้งใน 1 ปี โดยเลือกตัวอย่างมา 20 ต้น พบว่า *F. dubia* Wall ex King ในพื้นที่ป่าบาลา มีการออกหน่วยผลต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี มีช่วงที่ออกหน่วยผลมากต้นที่สุดคือ เดือนเมษายน และพฤษภาคม ซึ่งช่วงที่ออกหน่วยผลมากที่สุดดังกล่าวยังเป็นฤดูแล้งสำหรับป่าบาลาแห่งนี้

ภาพที่ 3 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนต้นที่ออกหน่วยผลในช่วงเดือนต่างๆ ของ *F. dubia* Wall. ex Miq.

และในระดับชนิดพันธุ์นี้แต่ละต้นมีความแตกต่างกันของช่วงเวลาการออกหน่วยผล ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้ชัดเจน

- 3.2.1 ในแต่ละต้นหน่วยผลมีความแก่อ่อนที่แตกต่างกันมาก พบในกลุ่มที่หน่วยผลออกตามข้อจากลำต้นหรือกิ่ง ส่วนใหญ่อยู่ในสกุลย่อย *Sycomorus* (Gasp.) Miq. และพวกที่เป็นไม้ต้นในสกุลย่อย *Ficus* L. หน่วยผลที่แก่ที่สุดจะอยู่ที่โคนข้อ พวกกลุ่มนี้หน่วยผลจะอยู่ติดต้นนานเกิน 5 เดือน และบางชนิดอย่างเช่น *F. auriculata* Lour. ที่บางต้นมีหน่วยผลติดอยู่บนต้นตลอดทั้งปี

3.2.2 ในแต่ละต้นหน่วยผลมีความแก่อ่อนใกล้เคียงกัน มีการออกหน่วยผลเป็นช่วงๆที่พร้อมกัน ใช้ระยะเวลาพัฒนาจนสุกและร่วงหมด ใช้เวลาไม่เกิน 5 เดือน พบในสกุลย่อย *Urostigma* (Gasp.) Miq. สกุลย่อย *Pharmacosycea* Miq. และพวกที่เป็นไม้เถาในสกุลย่อย *Ficus* L. และบางชนิดอย่างเช่น *F. vasculosa* Miq. บางต้น ที่สามารถออกหน่วยผลได้ถึง 4 ครั้งภายใน 1 ปี มีช่วงการพัฒนาหน่วยผลจากอ่อนจนกระทั่งสุกและร่วงหมด ไม่เกิน 3 เดือน

สรุป

จากการศึกษาด้านความหลากหลายชนิดไม้สกุลไทรในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา – บาลา โดยศึกษาเฉพาะส่วนป่าบาลา พบมีไม้สกุลไทร 60 ชนิด ใน 4สกุลย่อย *Urostigma* (Gasp.) Miq. 24 ชนิด *Pharmacosycea* Miq. 3 ชนิด *Sycomorus* (Gasp.)Miq. 1 ชนิด และ *Ficus* L. 32 ชนิด ซึ่งทั้ง 60 ชนิดนี้พบเป็นพรรณไม้ชนิดใหม่ของประเทศ (new record) 7 ชนิด ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนชนิดไม้สกุลไทรทั้งหมดที่พบในป่าบาลา

สกุลย่อย	จำนวนที่พบทั้งหมด	ชนิดที่เคยมีการรายงานแล้ว	ชนิดใหม่ของประเทศ
<i>Urostigma</i> (Gasp.) Miq.	24	21	3
<i>Pharmacosycea</i> Miq.	3	3	-
<i>Sycomorus</i> (Gasp.)Miq.	1	1	-
<i>Ficus</i> L.	32	28	4
รวม	60	53	7

ด้านประโยชน์ พบมีมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ ในรูป อาหาร 5 ชนิด สมุนไพร 2 ชนิด ไม้ประดับ 11 ชนิด และหน่วยผลของไม้สกุลไทร เป็นอาหารของสัตว์ป่า พบมีสัตว์ป่ากินหน่วยผลไทร 52 ชนิด เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 20 ชนิด นก 32 ชนิด ดังรายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนชนิดสัตว์ที่กินหน่วยผลไม้สกุลไทรเป็นอาหาร

กลุ่มสัตว์ที่ใช้ประโยชน์	จำนวนชนิด
นก (Birds)	32
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Mammals)	20
รวม	52

ด้านชีวลักษณะ พบไม้สกุลไทรในป่าบาลา ส่วนใหญ่ออกหน่วยผลต่อเนื่องกันตลอดทั้งปีตลอดทั้งปี ช่วงเดือนที่มีออกหน่วยผลมากชนิดที่สุดคือ กุมภาพันธุ์ ถึง มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้ง

วิจารณ์ผล

ด้านความหลากหลายทางชนิดพันธุ์

จากจำนวนชนิดที่พบจำนวน 60 ชนิดนี้จัดได้ว่าเป็นจำนวนที่มากพอสมควร แต่ยังมีพรรณไม้ อีกหลายชนิดที่น่าจะพบในพื้นที่นี้แต่จากการสำรวจยังไม่พบหรือไม่มีหลักฐานยืนยันได้ว่ามีในพื้นที่แห่งนี้ ทั้งๆที่มีการรายงานว่ามีอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น *F. hirta* Vahlx. subsp. *roxburghii* (Miq.) C.C. Berg , *F. lamponga* Miq. ที่มีตัวอย่างจากหอพรรณไม้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ระบุว่าเก็บมาจากจังหวัดยะลา *F. pubilimba* Merr. ที่พบในท้องที่จังหวัด บิดตานี และ *F. apiocarpa* Miq. ที่พบในป่าพุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส แต่ไม่พบในพื้นที่ศึกษา และยังมีบางชนิดที่คาดว่าจะมีแต่ยังไม่เป็นที่ยืนยันเนื่องจากช่วงที่ศึกษาไม่ออกหน่วยผล คือ *F. kurzii* King ที่ลักษณะคล้ายกับ *F. benamina* L. มาก หากไม่ออกหน่วยผลแยกได้ค่อนข้างลำบาก

ด้านประโยชน์ของไม้สกุลไทร

1 ประโยชน์ต่อมนุษย์ ในด้านอาหารมีไม้สกุลไทรอีกหลายชนิด ซึ่งคนในท้องที่อื่นกินเป็นอาหาร แต่ คนในพื้นที่รอบป่าบาลา ไม่นิยมกิน คือ *F. racemosa* L. ซึ่งในพื้นที่ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง นำหน่วยผลอ่อนมากินเป็นผัก *F. fistulosa* Blume ที่แทบทุกจังหวัดทางภาคใต้นำมากินเป็นผัก ที่เรียกภาษาได้ว่า ลูกขี้ และหน่วยผลสุกของ *F. semicordata* Miq. ที่มีรสชาติเปรี้ยวอมหวาน กินเป็นผลไม้ได้

และไม้สกุลไทรบางชนิดมีศักยภาพเพียงพอที่จะนำไปพัฒนาส่งเสริมเป็นไม้เศรษฐกิจได้ เช่น *F. obpyramidata* King เป็นไม้ที่พบได้บ่อยตามริมน้ำ สามารถออกหน่วยผลได้ตลอดทั้งปี รสชาติของหน่วยผลก็ไม่แตกต่างจากมันเทศ และจากการสำรวจดูในตลาด สุโขทัย-ลก พบมีหน่วยผลของ ไม้ชนิดนี้วางขายอยู่ เพียงแต่เผยแพร่ให้รู้จักกรรมวิธีการนำมาประกอบเป็นอาหารให้แพร่หลายกว่านี้

Ficus deltoidea Jack เป็นไม้ประดับที่ใบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว พบมีวางขายในตลาดจตุจักร ราคาต่อต้น 20 – 50 บาท สอบถามคนขาย บอกว่านำมาจากต่างประเทศ แท้จริงแล้วในป่าบาลาก็มีอยู่ หากส่งเสริมให้มีการขยายพันธุ์เพื่อเป็นไม้ประดับ สามารถลดเงินตราที่รั่วไหลไปต่างประเทศได้บ้าง และเป็นการสร้างรายได้ให้คนไทยอีกด้วย อีกประการหนึ่งน่าจะมีการศึกษาด้านสรรพคุณทางยาเพื่อให้ทราบแน่ชัดว่ามีสรรพคุณจริงตามที่ได้ข้อมูลมา ซึ่งสามารถนำไปผลิตเป็นยารักษาโรคดังกล่าวสร้างรายได้ให้ประเทศอีกทางหนึ่ง

2. การเก็บข้อมูลด้านประโยชน์ต่อสัตว์ป่า ระยะเวลาศึกษาตลอดโครงการ แค่ 1 ปี ถือว่าเร็วเกินไปที่จะสรุปถึงชนิดสัตว์ที่แน่นอนได้ว่ามีกี่ชนิด และแต่ละชนิดกินไทรชนิดใดบ้าง และควรมีการศึกษาในเชิงลึกของชนิดไม้สกุลไทรที่สัตว์ป่ากินเป็นอาหาร ทั้งในด้านกำลังผลิตในแต่ละปี ว่าปีหนึ่งๆมีมากน้อยชนิดละกี่กิโลกรัม และในแต่ละชนิดมีปริมาณแร่ธาตุอาหาร รวมถึงคุณค่าทางโภชนาการ ที่สัตว์ได้รับมากน้อยเพียงไร และในแต่ละปีผลิตเพียงพอต่อสัตว์ป่าหรือไม่ รวมถึงศึกษาถึงวิธีการขยายพันธุ์ไม้สกุลไทรเหล่านั้น เพื่อพร้อมที่จะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนได้ หากเกิดมีการขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ป่าในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอื่นๆในอนาคตได้

ด้านชีวพลักษณ์การออกหน่วยผล

หลายชนิดข้อมูลที่ได้ยังไม่เป็นข้อมูลที่ดี เนื่องจากมีจำนวนต้นที่ใช้เก็บตัวอย่างไม่เพียงพอ บางชนิดพบเพียง 1 - 2 ต้น หากดวนสรุปโอกาสคลาดเคลื่อนมีสูง สำหรับไม้สกุลไทร การเลือกตัวอย่างจำนวนต้นต่อชนิดมาศึกษาทางชีวพลักษณ์ควรไม่น้อยกว่า 20 ต้น ดังตัวอย่างของ *F. dubia* Wall. ex King เมื่อเก็บข้อมูลจาก 20 ต้น พบว่าบางต้นไม่ออกหน่วยผลเลยตลอดทั้งปี และบางต้น แค่ 7 - 8 เดือนก็สามารถออกหน่วยผลได้อีกครั้ง การใช้ตัวอย่างที่มากเพียงพอจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนไม่มากนักน้อย แต่ถึงอย่างไรก็ดี เชื่อว่าไม้สกุลไทรแต่ละชนิด มีช่วงเวลาที่ออกหน่วยผลต่อเนื่องกันทั้งปี เพียงแต่ช่วงเดือนใดที่ออกมากหรือน้อยยังคงต้องศึกษาต่อไป ทั้งนี้ เพราะไม้สกุลไทรมีความเจาะจงกับแมลงที่ช่วยผสมเกสร และแมลงเหล่านั้นมีช่วงอายุที่สั้น หากมีการทิ้งช่วงนานหรือมีการออกหน่วยผลเป็นฤดูเหมือนไม้ผลอื่นๆ แมลงจะตายหมดก่อนที่จะได้วางไข่ การผสมเกสรจะไม่เกิดขึ้น

ภาพที่ 4 ตัวอย่างภาพถ่ายไม้สกุลไทรชนิดต่างๆ

Ficus binnedykii King

Ficus kochummeniana
C.C.Berg

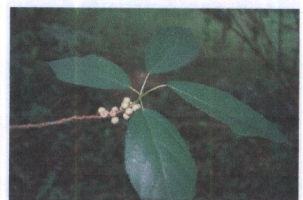
Ficus auriculata Lour.

Ficus dubia Wall. ex King

Ficus fulva Reinw

Ficus grossularioides Burm.

Ficus lepicarpa Blume

Ficus punctata Thunb.

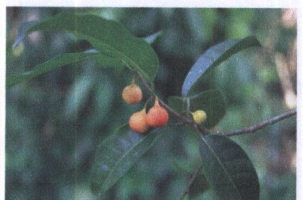
Ficus nervosa Heyne ex Roth
subsp. *nervosa*

Ficus sundaica Blume

Ficus xylophylla Wall. ex Miq.

Ficus vasculosa Wall. ex Miq.

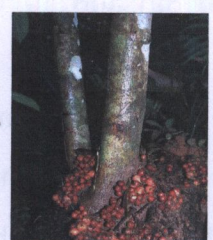
Ficus deltoidea
Jack

Ficus globosa
Blume

Ficus fistulosa
Reinw

Ficus scortechinii
King

เอกสารอ้างอิง

- กองกานดา ชยามฤต และ ลีนา ผู้พัฒนพงศ์. 2545. สมุนไพรไทยตอนที่ 7 . ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ หอพรรณไม้ กรมป่าไม้.
- คณะบรรณารักษ์ สำนักพิมพ์บ้านและสวน. 2543. สารานุกรมไม้ประดับในประเทศไทย เล่ม 2 .บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- จารุพันธ์ ทองแถม. 2532. เพ็นหยากใกล้สูญจากป่าไทย สาเหตุและการสูญพันธุ์และแนวอนุรักษ์. น. 91 – 103. ใน สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ และ ศุภชัย หล่อโลหการ (ผู้รวบรวม). ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย. สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จเร สดากกร. 2539. ความหลากหลายทางชีวภาพ, น. 36 – 47 .ใน ความหลากหลายแห่งชีวิต : เอกสารสืบเนื่องจากการสัมมนาเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ – การใช้ประโยชน์ – การอนุรักษ์ – การวิจัย , 20 – 22 กันยายน 2539. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชวลิต นิยมธรรม (บรรณารักษ์) 2543. พันธุ์ไม้ในป่าฮาลา – บาลา ฝ่ายโครงการพิเศษ กองแผนงาน กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 152 น.
- ชุมเจตน์ กาญจนเกษร. 2539. อนุสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ. สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. 130 น.
- ธวัชชัย สันติสุข. 2532. พรรณพฤกษชาติของประเทศไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. น. 81 – 90. ใน สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ และ ศุภชัย หล่อโลหการ (ผู้รวบรวม). ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย. สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุมน มาสุธน. 2522. การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพรรณไม้สกุลไทรในสะแกราช.วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 74 หน้า.
- อุทิศ ภูอินทร์. 2541. นิเวศวิทยา : พื้นฐานเพื่อการป่าไม้.ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 563 หน้า
- Bailey, L.H. 1930. The Standard Cyclopedia of Horticulture. Macmillian Company. London.
- _____. 1949. Mannual of Cultivated Plants. New York :The Macmillan Company.
- Bisby, F.A. 1995. Characterization of biodiversity, pp. 21 – 104. In V.H. Heywood. (eds.) Global Bidodiversity. Assessment. Cambridge University Press. New York.
- Baker, C.A. and R.C. Bakuizen Van Den Brink. 1963. Flora of Java. Vol.I Groningen :N.U.P. Noordhoff.

- Brockelman, W. Y. 1982. Observations of Animals Feeding in A Strangler Fig, *Ficus drupacea*, in Southeast Thailand. National History Bulletin Siam Society. 30(1) :33-44
- Condit, Ira. J. 1947. The Fig. University of California. 222 p.
- _____. 1950. An interspecific hybrid in *Ficus*. Journal of Heredity. 41 :165-168
- _____. 1955. Fig varieties. Journal of Agricultural Science. 23 (11) :323-538.
- _____. 1969. *Ficus* : The exotic species. University of California : Division of Agriculture Science. 363 p.
- Corner, E.J.H. 1952. Wayside Trees of Malaya. Vol.I. Singapore: Government Printing Office.
- _____. 1959. Taxonomic Notes on *Ficus* Linn., Asia and Australasia. Gardens Bulletin Singapore. Vol. XVII.:368-513.
- _____. 1965. Check list of *Ficus* in Asia and Australia with key to identification. Gardens Bulletin Singapore. Vol.XXI. :1-196.
- Pandua, L.S., Bunyaphrathatsara, N. and Lemmens R.H.M.J. 1999. Medicinal and poisonous plants 1. Plant Resources of South – East Asia 12. Prosea.
- Hooker, J.D. 1885. The Flora of British India. Vol. V. Kent: :L.Reev &Co.,Ltd.
- Hutchinson, J. 1968. The Genera of Flowering Plant. Vol.II. Oxford: The Clarendon Press
- King, G. 1969. The Species of *Ficus* of the Indo-Malayan and Chinese Countries. New York : Whesley Ltd.
- Kurz, S. 1974. Forest Flora of British Burma. Vol.II. Dehra Dun : M/s Bishendra Pal Singh.
- Lawrence, G.H.M. 1971. Manual of Vascular Plant. New York : The Macmillan Company.
- Nagamasu, H. and Momose, K. 1997. Flora of Lambir Hills Nation Park, Sarawak, with special reference to the Canopy Biology Plot. General flowering of tropical rainforest in Sarawak. Canopy Biology Program in Sarawak (CBPS):Series II
- Padua, L.S. Bunyaphrathatsara, N. and Lemmens R.H.M.J. 1999. Plant Resources of South – East Asia No. 12(1) : Medicinal and poisonous plant 1 .
- Perry, L.M. 1980. Medicinal Plants of East and Southeast Asia, Attributed Properties and Uses. Cambridge, England.
- Primack, R.B. 1993. Essentials of Conservation Biology. Borton University. 564 p.
- Ridley, H.N. 1924. The flora of the Malay Peninsula. Vol. III. London: L. Reeve &Co. ,Ltd.p.325-350.

- Smitinand, Tem, 1995. Overview and temperate forest, pp. 1 – 4. In Timothy J.B. Boyle and Boonchoob Boontawee(eds.). Measuring and Monitoring Biodiversity in Tropical and Temperate Forest. Center for International Forestry Research, Bogor.
- Wongsatit Chuakul, Promjit Saralamp, Wichit Paonil, Rungravi Temsirikkul, Terry Clayton. 1997. Medicinal Plants in Thailand.vol.II. Mahidol University,Thailand.
- World Conservation Monitoring Centre. 1992. Global Biodiversity : Status of the Earth's living resources. Chapman and Hall, London. 585 p.

ภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่ 1 ตารางบันทึกข้อมูลด้านชีพลักษณ์พรรณไม้

หมายเลข	ชนิดพันธุ์	หน่วยผลแก่		หน่วยผลสุก		หมายเหตุ
		เดือน	สี	เดือน	สี	

ตารางภาคผนวกที่ 2 บัญชีหมายเลขตัวอย่างพรรณไม้ที่เก็บจากป่าบาลา

หมายเลข	วันเดือนปี	ชนิด	จำนวนตัวอย่าง		หมายเหตุ
			แห้ง	ดอง	
071002 – 1	7 ต.ค. 45	<i>F. fistulosa</i> Reinw. Ex Blume	7	1	
071002 – 10	7 ต.ค. 45	<i>F. pisifera</i> Wall. ex Miq.	6	1	
071002 – 11	7 ต.ค. 45	<i>F. deltoidea</i> Jack	5	1	
071002 – 12	7 ต.ค. 45	<i>F. vasculosa</i> Wall. ex Miq.	6	1	
071002 – 15	7 ต.ค. 45	<i>F. grossularioides</i> Burm.f.	5	1	
071002 – 17	7 ต.ค. 45	<i>F. ischnopoda</i> Miq.	5	1	
071002 – 18	7 ต.ค. 45	<i>F. auriculata</i> Lour.	5	1	
071002 – 2	7 ต.ค. 45	<i>F. scortechinii</i> King	2	-	
071002 – 6	7 ต.ค. 45	<i>F. punctata</i> Thunb.	1	-	
071002 – 7	7 ต.ค. 45	<i>F. schwarzii</i> Koord.	6	-	

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

หมายเลข	วันเดือนปี	ชนิด	จำนวนตัวอย่าง		หมายเหตุ
			แห้ง	ดอง	
071002 – 8	7 ต.ค. 45	<i>F. lepicarpa</i> Blume	7	1	
071002 – 9	7 ต.ค. 45	<i>F. fulva</i> Reinw. Ex Miq.	7	1	
071102 – 1	7 พ.ย. 45	<i>F. dubia</i> Wall. ex King	8	1	
071102 – 10	7 พ.ย. 45	<i>F. xylophylla</i> Wall. ex Miq.	6	-	
071102 – 11	7 พ.ย. 45	<i>F. virens</i> Ait.	6	1	
071102 – 2	7 พ.ย. 45	<i>F. sagittata</i> Vahl	9	1	
071102 – 3	7 พ.ย. 45	<i>F. parietalis</i> Blume	6	1	
071102 – 4	7 พ.ย. 45	<i>F. grossularioides</i> Burm.f.	9	1	
071102 – 5	7 พ.ย. 45	<i>F. globosa</i> Blume	5	1	
071102 – 6	7 พ.ย. 45	<i>F. sundaica</i> Blume	5	1	
071102 – 7	7 พ.ย. 45	<i>F. trichocarpa</i> Blume	6	1	
071102 – 8	7 พ.ย. 45	<i>F. sinuata</i> Thunb.	6	1	
071102 – 9	7 พ.ย. 45	<i>F. sundaica</i> Blume	5	-	
141202 – 1	14 ธ.ค. 45	<i>F. semicrdata</i> B. Ham. Ex J.E. Sm.	6	1	
141202 – 10	14 ธ.ค. 45	<i>F. stricta</i> Miq.	1	-	
141202 – 2	14 ธ.ค. 45	<i>F. scortechinii</i> King	5	-	
141202 – 3	14 ธ.ค. 45	<i>F. glandulifera</i> (wall. ex Miq.) King	5	-	
141202 – 4	14 ธ.ค. 45	<i>F. subulata</i> Blume	6	1	
141202 – 5	14 ธ.ค. 45	<i>F. deltoidea</i> Jack	3	1	
141202 – 6	14 ธ.ค. 45	<i>F. binnendykii</i> King	1	-	
141202 – 7	14 ธ.ค. 45	<i>F. sinuata</i> Thunb.	4	-	
141202 – 8	14 ธ.ค. 45	<i>F. pisifera</i> Wall. ex Miq.	1	-	
141202 – 9	14 ธ.ค. 45	<i>F. sundaica</i> Blume	5	-	
200103 – 1	20 ม.ค. 46	<i>F. chartacea</i> Wall. ex King	6	1	
200103 – 4	20 ม.ค. 46	<i>F. sagittata</i> Vahl	6	1	

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

หมายเลข	วันเดือนปี	ชนิด	จำนวนตัวอย่าง		หมายเหตุ
			แห้ง	ดอง	
200103 - 5	20 ม.ค. 46	<i>F. gilapong</i> Miq.	3	-	
200103 - 6	20 ม.ค. 46	<i>F. virens</i> Ait.	6	-	
200103 - 7	20 ม.ค. 46	<i>F. geocarpa</i> Teysm. ex Miq.	5	-	
200103 - 8	20 ม.ค. 46	<i>F. sundaica</i> Blume	6	-	
140203 - 1	14 ก.พ. 46	<i>F. pisifera</i> Wall. ex Miq.	2	-	
140203 - 10	14 ก.พ. 46	<i>F. tinctoria</i> Forst. f. ssp. <i>gibbosa</i> (Blume) Corner	6	1	
140203 - 11	14 ก.พ. 46	<i>F. altissima</i> blume	6	1	
140203 - 12	14 ก.พ. 46	<i>F. callosa</i> Willd.	6	-	
140203 - 13	14 ก.พ. 46	<i>F. sinuata</i> Thunb.	6	-	
140203 - 3	14 ก.พ. 46	<i>F. grossularioides</i> Burm.f.	2	-	
140203 - 3	14 ก.พ. 46	<i>F. bracteata</i> Wall. ex Miq.	6	1	
140203 - 4	14 ก.พ. 46	<i>F. virens</i> Ait.	7	1	
140203 - 6	14 ก.พ. 46	<i>F. obpyramidata</i> King	6	1	
140203 - 7	14 ก.พ. 46	<i>F. caulocarpa</i> (Miq.) Miq.	6	1	
140203 - 8	14 ก.พ. 46	<i>F. disticha</i> Blume subsp. <i>disticha</i>	7	1	
140203 - 9	14 ก.พ. 46	<i>F. sumatrana</i> Miq.	6	1	
180303 - 1	18 มี.ค. 46	<i>F. pisocarpa</i> Blume	1	-	
180303 - 2	18 มี.ค. 46	<i>F. pellucidopunctata</i> Griff.	5	-	
180303 - 3	18 มี.ค. 46	<i>F. sinuata</i> Thunb.	5	-	
190303 - 1	19 มี.ค. 46	<i>F. stricta</i> Miq.	5	1	
160403 - 3	16 เม.ย. 46	<i>F. bracteata</i> Wall. ex Miq.	7	1	
160403 - 4	16 เม.ย. 46	<i>F. sundaica</i> Blume	6	1	
180403 - 1	18 เม.ย. 46	<i>F. sundaica</i> Blume	6	-	
180403 - 2	18 เม.ย. 46	<i>F. trichocarpa</i> Blume	6	1	
190403 - 1	19 เม.ย. 46	<i>F. araneosa</i> King	5	1	

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

หมายเลข	วันเดือนปี	ชนิด	จำนวนตัวอย่าง		หมายเหตุ
			แห้ง	ดอง	
220403 - 1	22 เม.ย. 46	<i>F. depressa</i> Benth.	6	1	
230403 - 2	23 เม.ย. 46	<i>F. dubia</i> Wall. ex King	5	1	
170503 - 1	17 พ.ค. 46	<i>F. benjamina</i> L.	4	1	
200503 - 1	20 พ.ค. 46	<i>F. sumatrana</i> Miq.	5	1	
160603 - 1	16 มิ.ย. 46	<i>F. binnendykii</i> King	7	1	
160603 - 2	16 มิ.ย. 46	<i>F. altissima</i> Blume	6	1	
160603 - 3	16 มิ.ย. 46	<i>F. pisocarpa</i> Blume	6	1	
170703 - 1	17 ก.ค. 46	<i>F. nervosa</i> Heyne ex Roth var. <i>nervosa</i>	6	1	
170703 - 2	17 ก.ค. 46	<i>F. villosa</i> Blume	3	1	
170703 - 3	17 ก.ค. 46	<i>F. caulocarpa</i> (Miq.) Miq.	5	1	
180703 - 1	18 ก.ค. 46	<i>F. pellucidopunctata</i> Griff.	5	1	
180703 - 2	18 ก.ค. 46	<i>F. drupacea</i> Thunb.	6	1	
160803 - 1	16 ส.ค. 46	<i>F. hispida</i> L.f.	3	-	
160803 - 2	16 ส.ค. 46	<i>F. racemosa</i> L.	3	-	
160803 - 3	16 ส.ค. 46	<i>F. heterophylla</i> L.f.	3	-	
160803 - 4	16 ส.ค. 46	<i>F. punctata</i> Thunb.	3	1	
180803 - 1	18 ส.ค. 46	<i>F. beccarii</i> King	6	1	
180803 - 2	18 ส.ค. 46	<i>F. laevis</i> Blume	6	1	

ตารางภาคผนวกที่ 3 ช่วงเดือนที่ไม้สกุลไทรออกหน่วยผล

ชนิด	สีหน่วยผล	ช่วงเดือนที่พบออกหน่วยผล											
		ต.	พ.	ธ.	ม.	ก.	มี.	เม.	พ.	มิ.	ก.	ส.	ก.
		ค.	ย.	ค.	ค.	พ.	ค.	ย.	ค.	ย.	ค.	ค.	ย.
		45	45	45	46	46	46	46	46	46	46	46	46
1. <i>Ficus caulocarpa</i> (Miq.)Miq.	แก่ เขียว สุก ขาว					/	/			/	/		
2. <i>F. virens</i> Ait.	แก่ เขียว สุก ขาว		/		/	/							
3. <i>F. annulata</i> Blume	แก่ เขียว สุก เขียวเหลือง	/	/	/					/	/			/
4. <i>F. benjamina</i> L.	แก่ เขียว เริ่มสุก แดง สุกงอม ดำ								/	/			
5. <i>F. consociata</i> Blume	แก่ เขียว สุก แดงแกมดำ					/	/	/					
6. <i>F. callophylla</i> Blume	แก่ เขียว สุก แดงแกมดำ				/								
7. <i>F. cucurbitina</i> king	แก่ เขียว สุก เหลือง	/					/	/	/				/
8. <i>F. drupacea</i> Thunb	แก่ เขียว สุก เหลืองส้ม								/	/	/		
9. <i>F. altissima</i> Blume	แก่ เขียว สุก ส้มแดง					/	/	/					
10. <i>F. globosa</i> Blume	แก่ เขียว สุก ชมพูแดง		/	/	/			/	/				
11. <i>F. pellucidopunctata</i> Griff.	แก่ ชมพู สุก ส้มแดง						/				/		
12. <i>F. pisocarpa</i> Blume	แก่ เหลือง สุก น้ำตาลแดง						/			/			
13. <i>F. stricta</i> (Miq.)Miq.	แก่ เหลือง สุก ส้ม			/			/	/			/		

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชนิด	สีหน่วยผล	ช่วงเดือนที่พบออกหน่วยผล											
		ต.	พ.	ธ.	ม.	ก.	มี.	เม.	พ.	มิ.	ก.	ส.	ก.
		ค. 45	ย. 45	ค. 45	ค. 46	พ. 46	ค. 46	ย. 46	ค. 46	ย. 46	ค. 46	ค. 46	ย. 46
23. <i>F. glandulifera</i> (Miq.) King	แก่ เขียว ถึง เหลือง สุก ส้ม		/	/	/	/				/	/		
24. <i>F. grossularioides</i> Burm.f.	แก่ เหลือง สุก เหลืองส้ม ถึง ส้มแดง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
25. <i>F. deltoidea</i> Jack.	แก่เขียวหรือ แดง สุกน้ำตาล หรือ ดำ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
26. <i>F. ischnopoda</i> Miq.	แก่ เขียวถึงแดง สุก ดำ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
27. <i>F. punctata</i> Roxb.	แก่ เขียว หรือ เหลือง สุก ดำ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
28. <i>F. sagittata</i> Vahl.	แก่ เขียว สุก ส้มแดง หรือ แดง		/	/	/	/		/	/	/	/		/
29. <i>F. trichocarpa</i> Blume	แก่ เขียว สุก ส้มแดง หรือ แดง		/	/		/		/	/	/			
30. <i>F. pisifera</i> Voigh	แก่ เหลือง ขาว อมเหลือง สุก เหลือง หรือ ขาวอมเหลือง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
31. <i>F. parietalis</i> Blume	แก่ เขียว สุก ส้มแดง		/	/			/	/					

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชนิด	สีหน่วยผล	ช่วงเดือนที่พบออกหน่วยผล											
		ต.	พ.	ธ.	ม.	ก.	มี.	เม.	พ.	มิ.	ก.	ส.	ก.
		ค.	ย.	ค.	ค.	พ.	ค.	ย.	ค.	ย.	ค.	ค.	ย.
		45	45	45	46	46	46	46	46	46	46	46	46
56. <i>F. crassiramea</i> Miq. <i>var. crassiramea</i>	แก่ เขียวแกม เหลือง สุก ส้มแกมแดง			/	/								
57. <i>F. binnendykii</i> King	แก่เขียว สุกขาว			/	/				/	/	/		

ตารางภาคผนวกที่ 4 ช่วงเวลาการออกหน่วยผลของ *F. dubia* Wall. ex King

หมายเลข	สภาพพื้นที่	ช่วงเดือนที่ออกหน่วยผล											
		ต.	พ.	ธ.	ม.	ก.	มี.	เม.	พ.	มิ.	ก.	ส.	ก.
		ค.	ย.	ค.	ค.	พ.	ค.	ย.	ค.	ย.	ค.	ค.	ย.
		45	45	45	46	46	46	46	46	46	46	46	46
FD.1	สันเขา Line 1				แก่	สุก							
FD.2	ไหล่เขา Line 1							แก่	สุก				
FD.3	ไหล่เขา Line 1	แก่	สุก									แก่	สุก
FD.4	ริมถนน Line 1										แก่	สุก	
FD.5	ไหล่เขา Line 1												
FD.6	ไหล่เขา Line 1						แก่	สุก					
FD.7	ไหล่เขา Line 1					แก่	สุก						
FD.8	ไหล่เขา Line 1							แก่	สุก				
FD.9	ไหล่เขา Line 5								แก่	สุก			
FD.10	ไหล่เขา Line 5							แก่	สุก				
FD.11	ไหล่เขา หลังน้ำตก Line 5		แก่	สุก									
FD.12	ไหล่เขา Line 2	สุก										แก่	สุก
FD.13	ไหล่เขา Line 2							แก่	สุก				
FD.14	ไหล่เขา Line 2									แก่	สุก		
FD.15	ไหล่เขา Line 3								แก่	สุก			
FD.16	ไหล่เขา Line 3												
FD.17	ไหล่เขา Line 4						แก่	สุก					
FD.18	ไหล่เขา Line 4							แก่	สุก				
FD.19	หุบเขา Line 4												
FD.20	หุบเขา Line 3						แก่	สุก					

6. บัญชีรายชื่อสัตว์ป่าที่กินหน่วยผลไม้สกุลใดเป็นอาหาร

นก (birds)

1. นกเขาเป็ล้าธรรมดา Thick-billed Pigeon

Treron curvirostra

2. นกเงือกหัวหงอก White-crowned Hornbill

Berenicornis comatus

3. นกเงือกปากดำ Bushy-crested Hornbill

Anorrhinus galeritus

4. นกเงือกปากย่น Wrinkled Hornbill

Rhyticeros corrugatus

5. นกเงือกกรามช้าง Wreathed Hornbill

Rhyticeros undulatus

6. นกเงือกกรามช้างปากเรียบ Plain-pouched Hornbill

Rhyticeros subruficollis

7. นกเงือกหัวแรด Rhinoceros Hornbill

Buceros rhinoceros

8. นกกก Great Hornbill

Buceros bicornis

9. นกชนหิน Helmeted Hornbill

Rhinoplax vigil

10. นกไพล่ดกเคราเหลือง Gold-whiskered Barbet

Megalaima chrysopogon

11. นกไพล่ดกคางแดง Red-throated Barbet

Megalaima mystacophanos

12. นกจอกป่าหัวโต Brown Barbet

Calorhamphus fuliginosus

13. นกไพล่ดกหน้าผากดำ Blue-eared Barbet

Megalaima australis

14. นกเขียวก้านทองเล็ก Lesser Green Leafbird

Chloropsis cyanopogon

15. นกเขียวก้านทองใหญ่ Greater Green Leafbird

Chloropsis sonnerati

16. นกเขียวก้านทองปีกสีฟ้า Blue-winged Leafbird

Chloropsis cochinchinensis

17. นกเขียวปากงุ้ม Green Broadbill

Calyptomena viridis

18. นกปรอดคอลาย Stripe-throated Bulbul

Pycnonotus finlaysoni

19. นกปรอดสวน Streak-eared Bulbul

Pycnonotus blanfordi

20. นกปรอดสีน้ำตาลตาขาว Cream-vented Bulbul

Pycnonotus simplex

21. นกปรอดสีน้ำตาลตาแดง Red-eyed Bulbul

Pycnonotus brunneus

22. นกปรอดเล็กท้องเทา Spectacled Bulbul

Pycnonotus erythrophthalmos

23. นกปรอดหงอนตาขาว Buff-vented Bulbul

Hypsipetes charlottae

24. นกปรอดเหลืองหัวจุก Black-crested Bulbul

Pycnonotus melanicterus

25. นกปรอดอกลายเกล็ด Scaly-breasted Bulbul

Pycnonotus squamatus

26. นกปรอดท้องสีเทา Grey-bellied Bulbul

Pycnonotus cyaniventris

27. นกปรอดโองไร่หงอน Yellow-bellied Bulbul

Criniger phaeocephalus

28. นกกาฝากเหลือง Yellow-breasted Flowerpecker

Prionochilus maculatus

29. นกกาฝากอกสีแดงหนุม Crimson-breasted Flowerpecker

Prionochilus percussus

30. นกกาฝากท้องสีส้ม Orange-bellied Flowerpecker

Dicaeum trigonostigma

31. นกเขียวคราม Asian Fairy-bluebird

Irena puella

32. นกขมิ้นน้อยสีเขียว Green lora

Aegithina viridissima

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (mammals)

33. พญากระรอกดำ Black Giant Squirrel

Ratufa bicolor

34. พญากระรอกเหลือง Cream-colored Giant Squirrel

Ratufa affinis

35. กระรอกข้างลายท้องเทา Black-banded Squirrel

Callosciurus nigrovittatus

36. กระรอกข้างลายท้องแดง Plantain Squirrel

Callosciurus notatus

37. กระรอกหางม้าเล็ก Slender Squirrel

Sundasciurus tenuis

38. พญากระรอกบินหูดำ Lesser Giant Flying Squirrel

Petaurista elegans

39. หนูท้องขาว Roof Rat

Rattus rattus

40. ค้างคาวขอบหูขาวเล็ก Lesser Short-nosed Fruit Bat

Cynopterus brachyotis

41. ค้างคาวขอบหูขาวใหญ่ Peg-toothed Short-nosed Fruit Bat

Cynopterus horsfieldi

42. หมีขอ Binturong

Arctictis binturong

43. อีเห็นธรรมดา Common Palm Civet

Paradoxurus hermaphroditus

44. อีเห็นเครือ Masked Palm Civet

Paguma larvata

45. หมูป่า Common Wild Pig

Sus scrofa

46. เก้ง Common Barking Deer

Muntiacus muntjak

47. ลิงกัง Pig-tailed Macaque

Macaca nemestrina

48. ค่างดำ Banded Langur

Presbytis melalophos

49. ค่างแว่นถิ่นใต้ Spectacled Langur

Presbytis obscura

50. ชะนีดำ Agile Gibbon

Hylobates agilis

51. ชะนีดำใหญ่ Siamang

Hylobates syndactylus

52. กระเจิงควาย Greater Mouse Deer

Tragulus napu